İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ÇOCUK KİTAPLARININ İNCELENMESİ

Murat Vahdettin KARAKÖSE

Yüksek Lisans Tezi
Temel Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Dr. Öğretim Üyesi Hülya KODAN
2021
(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ORTAK)

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ÇOCUK KİTAPLARININ İNCELENMESİ

(A Review of Children's Books for Primary School Students)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat Vahdettin KARAKÖSE

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Hülya KODAN

Bayburt

Şubat, 2021

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Hülya KODAN danışmanlığında, 172104001 numaralı Murat Vahdettin KARAKÖSE tarafından hazırlanan "İlkokul Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının İncelenmesi" adlı bu çalışma 17.02.2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR İmza: ……

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Hülya KODAN (Danış.) İmza: ……

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Kürşad KARA İmza: ……

Bu tezin Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

17/02/2021

Doç. Dr. Fatih GÜRBÜZ

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "İlkokul Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının İncelenmesi" başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

17 / 02/ 2021

İmza

Murat Vahdettin KARAKÖSE

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösterici ve destek olan değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Hülya KODAN'a, bu süreçte ilgisini ve önerilerini göstermekten kaçınmayan Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR'e, yine bu süreçte görüş ve önerilerini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Kürşad KARA'ya sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimimde yardım, bilgi ve tecrübeleri ile bana sürekli destek olan Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Ortak Tezli Yüksek Lisans Programı'nın tüm hocalarına teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan değerli eşim Esra KARAKÖSE'ye, kardeşim Abdullah KARAKÖSE'ye ve aileme sonsuz teşekkür ederim.

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ÇOCUK KİTAPLARININ İNCELENMESİ

Murat Vahdettin KARAKÖSE

Şubat 2021, 148 sayfa

Bu araştırmada 6-10 yaş düzeyi çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı nitelikleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda "Çocuk kitapları iç yapı ve dış yapı özellikleri formu" ile "Çocuk kitapları resim-metin ilişki formu" hazırlanmıştır. Çocuk kitapları için toplanan veriler frekans ve yüzde tabloları şeklinde sunulmuştur. Veri analizi yapılırken betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; kitapların bir kısmının çocuk edebiyatı iç yapı ve dış yapı özelliklerini yeterli düzeyde taşımadığı tespit edilmiştir. İncelenen kitapların bazılarının kitap kapağı, kâğıt kalitesi, yazı puntosu, satır uzunlukları, karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özelliklerinin açıklayıcı olması bakımından yetersiz olduğu, farklı ya da millî kültür değerlerine yer vermediği, çoğu kitabın yazım ve imlâ kurallarına dikkat etmediği, kullanımı yaygın yabancı kelimelere kitap içerisinde yer verildiği görülmüştür. Resim ve metin ilişkisi bakımından incelendiğinde çocuk kitaplarındaki resim metin oranının kısmen uygun olduğu, resimlerin zaman ve mekân ilişkisinin düşük olduğu, çoğu kitapta resimlerin aynı sayfadaki metinle ilişkisinin olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk kitapları, iç yapı, dış yapı, resim-metin ilişkisi.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

A REVIEW OF CHILDREN'S BOOKS FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Murat Vahdettin KARAKÖSE

February 2021, 148 pages

The examination of 6–10-year-old children's books in terms of children's literature qualities have been aimed with this study. While examining 6–10-year-old children's books, deep analysis method which is one of the qualitative research methods has been used. "Children's books' internal and external structure features form" and "Children's books' picture-text relationship form" have been prepared by the researcher in accordance with expert views. The data collected for children's books were presented within frequency and percentage tables. Descriptive analysis method was used while analyzing the data. When the research results were examined, it was concluded that some of the children's books lacked the internal and external structure features of children's literature. When the cover of some of the books were examined, it was seen that they were inadequate in terms of paper quality, font size and line length. They are also insufficient in terms of physical, personality and spiritual characteristics of the heroes and characters. They also lack different or national cultural values, they do not pay attention to spelling and spelling rules and common foreign vocabulary is used instead of their meanings in Turkish. It has been concluded that the ratio between picture and text usage in children's books is hardly appropriate, the pictures in children's books have a low relationship between time and place and the pictures in children's books do not have a relationship with the text on the same page.

Keywords: Children's books, internal structure, external structure, picture-text relationship.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI ii
TEŞEKKÜR iii
ÖZ iv
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vi
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ x
TABLOLAR DİZİNİ xi
ŞEKİLLER DİZİNİ xii
BİRİNCİ BÖLÜM 1
Giriş 1
Problem Durumu 1
Problem Cümlesi 2
Araştırmanın alt problemleri. 2
Araştırmanın Amacı 3
Araştırmanın Önemi 3
Araştırmanın Sınırlılıkları 4
Araştırma Terim ve Tanımları 4
İKİNCİ BÖLÜM 6
Kuramsal Çerçeve 6
Çocuk Edebiyatı 6
Çocuk Edebiyatı Tarihi 7
Çocuk Edebiyatı Temel Öğeleri 9
Dış yapı (biçim) özellikleri. 9
Kapak. 9
Büyüklük (ebat, boyut). 9
Kâğıt cinsi. 10
Sayfa düzeni (mizanpaj). 10
Harfler. 10
Yazım ve noktalama. 10
Resimler. 10

İç yapı (içerik) özellikleri. 11
Tema (izlek). 11
Konu (muhteva). 11
Kahraman, karakter. 12
Plan. 12
Dil ve anlatım. 12
Çocuk ve Kitap 12
Çocuk Kitapları 13
Çocuk Kitaplarında Resim 14
Resimli Çocuk Kitaplarının Özellikleri 14
Resimlerin Gelişim Dönemindeki Çocuklara Katkıları 15
Kitapları Resimlendirmenin Önemi 15
Resim ve Metin İlişkisi 15
Çocukların Kitaplarda İlgi Duydukları Konular 16
Kitap Seçiminin Çocukların Gelişimine Katkıları 16
Bilişsel gelişime katkıları. 16
Dil gelişimine katkıları. 17
Ahlâkî ve sosyal gelişime katkıları. 17
Kişilik gelişimine katkıları. 17
İlgili Araştırmalar 17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 24
Yöntem 24
Araştırmanın Yöntemi 24
Araştırmada İncelenen Dokümanlar 24
Veri Toplama Araçları 25
Veri Analizi 26
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 28
Bulgular ve Yorum 28
Çocuk Kitapları Dış Yapı Özelliklerine İlişkin Bulgular 28
K2 kitabına ilişkin bulgular. 29
K1 kitabına ilişkin bulgular. 29
K5 kitabına ilişkin bulgular. 30
K8 kitabına ilişkin bulgular. 30
K9 kitabına ilişkin bulgular. 31
K3 kitabına ilişkin bulgular. 31

K4 kitabına ilişkin bulgular.....32
K7 kitabına ilişkin bulgular.....33
K6 kitabına ilişkin bulgular.....33
K12 kitabına ilişkin bulgular.....34
K15 kitabına ilişkin bulgular.....34
K11 kitabına ilişkin bulgular.....35
K13 kitabına ilişkin bulgular.....35
K14 kitabına ilişkin bulgular.....36
K10 kitabına ilişkin bulgular.....37
Çocuk Kitapları İç Yapı Özelliklerine İlişkin Bulgular 37
K1 kitabına ilişkin bulgular.....38
K7 kitabına ilişkin bulgular.....40
K3 kitabına ilişkin bulgular.....42
K12 kitabına ilişkin bulgular.....43
K5 kitabına ilişkin bulgular.....45
K9 kitabına ilişkin bulgular.....46
K13 kitabına ilişkin bulgular.....48
K2 kitabına ilişkin bulgular.....50
K4 kitabına ilişkin bulgular.....52
K8 kitabına ilişkin bulgular.....54
K6 kitabına ilişkin bulgular.....56
K11 kitabına ilişkin bulgular.....59
K14 kitabına ilişkin bulgular.....61
K15 kitabına ilişkin bulgular.....63
K10 kitabına ilişkin bulgular.....65
Yaş Düzeyi Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişkisine Yönelik Bulgular.....67
K1 kitabına ilişkin bulgular.....68
K2 kitabına ilişkin bulgular.....69
K3 kitabına ilişkin bulgular.....70
K4 kitabına ilişkin bulgular.....71
K7 kitabına ilişkin bulgular.....72
K12 kitabına ilişkin bulgular.....74
K13 kitabına ilişkin bulgular.....75
K5 kitabına ilişkin bulgular.....76
K10 kitabına ilişkin bulgular.....78

K11 kitabına ilişkin bulgular. 79
K9 kitabına ilişkin bulgular. 80
K15 kitabına ilişkin bulgular. 82
K8 kitabına ilişkin bulgular. 83
K14 kitabına ilişkin bulgular. 85
K6 kitabına ilişkin bulgular. 87
BEŞİNCİ BÖLÜM 89
Sonuç, Tartışma ve Öneriler 89
Sonuç ve Tartışma 89
Çocuk kitaplarının dış yapı özelliklerine yönelik sonuçlar. 89
Çocuk kitaplarının iç yapı özelliklerine yönelik sonuçlar. 91
Çocuk kitaplarında resim ve metin ilişkisine yönelik sonuçlar. 96
Öneriler 99
KAYNAKÇA 101
EKLER 106
EK-1. Kitap Künyeleri 106
EK-2. Kitap Özetleri 112
EK-3. Çocuk Kitapları İç yapı Dış yapı Özellikleri Formu 129
EK-4. Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki formu 132
ÖZ GEÇMİŞ 134

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Akt.	: Aktaran
Bkz.	: Bakınız
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
S.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
Vb.	: Ve benzerleri
Vd.	: Ve diğerleri

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. *Çocuk Kitapları Dış Yapı Özelliklerine İlişkin Yüzdelik Dağılımları* 28
Tablo 2. *Çocuk Kitapları İç Yapı Özelliklerine İlişkin Yüzdelik Dağılımları* 37
Tablo 3. *Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişkisi Özelliklerine İlişkin Yüzdelik Dağılımları* 67

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Veri analiz süreci. 27
Şekil 2. K1 kitabı görsel örneği (Sayfa 11). 69
Şekil 3. K2 kitabı görsel örneği (Sayfa 5-6). 70
Şekil 4. K3 kitabı görsel örneği (Sayfa 17-18). 71
Şekil 5. K4 kitabı görsel örneği (Sayfa 35-36). 72
Şekil 6. K7 kitabı görsel örneği (Sayfa 130-131). 73
Şekil 7. K12 kitabı görsel örneği (Sayfa 40-41). 75
Şekil 8. K13 kitabı görsel örneği (Sayfa 60-61). 76
Şekil 9. K5 kitabı görsel örneği (19-20). 77
Şekil 10. K10 kitabı görsel örneği (Sayfa 18-19). 79
Şekil 11. K11 kitabı görsel örneği (Sayfa 26-27). 80
Şekil 12. K9 kitabı görsel örneği (Sayfa 34-35). 82
Şekil 13. K15 kitabı görsel örneği (Sayfa 50-51). 83
Şekil 14. K8 kitabı görsel örneği (Sayfa 10-11). 85
Şekil 15. K14 kitabı görsel örneği (Sayfa 16-17). 86
Şekil 16. K6 kitabı görsel örneği (Sayfa 168). 88

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Araştırmanın konusu, çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı nitelikleri yönünden incelenmesidir. Çocuklara yönelik hazırlanmış çocuk kitaplarının iç yapı ve dış yapı özelliklerini ne düzeyde taşıdığını, kitaplarda resim-metin ilişkisinin ne düzeyde olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın alt amaçları, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın terim ve tanımlarına yer verilmiştir.

Problem Durumu

Düzenli'ye (2019, s.6) göre insanlar iletişim kurmak için birçok yöntem kullanmışlardır. İnsanlar dil kullanma becerisini geliştirerek çevresine uyum sağlayabilmiştir. Çocuklar dünyaya geldiği andan hayatının sonuna kadar iletişim halinde olmuştur. Edebiyat dil kullanma becerisini geliştirmede etkilidir. Edebiyat bazen eğitmek bazen duyguları aktarmak maksadıyla kullanılmıştır. Bu bağlamda insanların belli ihtiyaçları vardır. Okumuş'a (2017, s.2) göre çocukların çeşitli ihtiyaçlarından biri fizyolojik ihtiyaçlarıdır. Fizyolojik ihtiyaçlar karşılandığında çocuk rahat hissedecektir. Fizyolojik ihtiyaçların beraberinde çocuğun zihni, ruhi ihtiyaçları göz ardı edilmemelidir. Zihni, ruhi ihtiyaçlar edebi eserlerle karşılanmaktadır. Bu ihtiyaçları karşılamak için çocuk edebiyatından yararlanılmalıdır.

Çocuk edebiyatı Karakurt İpek'e (2019, s.49) göre çocukların hayal dünyalarına, duygu ve düşüncelerine dair yazılı ve sözlü olarak ifade edilen tüm yapıtları içerir. Çocuk edebiyatı çocukların fikir yapılarını sembolleştirir, şekillendirir. Çocuğun ifade gücünü geliştirmede çocuk edebiyatı etkili olmaktadır. Bu nedenlerle çocuk edebiyatı eserlerinden faydalanılmalıdır.

Çocuk edebiyatı eserleri Balta'ya (2019, s.466) göre çocuklara okuduklarını analiz edebilme, değerlendirme yapabilme, yeni anlam üretme becerisi kazandırarak onları iyi okur olmaya hazırlayıcı bir pozisyondadır. Çocuk edebiyatında çocuğa uygunluk amaçlanmalıdır. Yazar dış dünyayı sanatsal hale getirirken çocuğun gelişim dönemini dikkate almalıdır. Bu noktada çocuk kitapları hazırlanırken belli ölçütlere dikkat edilmelidir. Demircan'a (2006, s.12) göre gerekli ölçütlerle hazırlanmış çocuk kitapları çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayarak çocuğun okuma alışkanlığını olumlu yönde etkileyebilmektedir. Okuma alışkanlığı bireyin

çocukluktan yetişkinliğe geçişte kazanması gereken davranışlardan biridir. Çocuğun erken yaşlarda bu alışkanlığı kazanabilmesi için çocuğa göre çocuk kitaplarının hazırlanması şarttır.

Çocuklara kazandırılması gereken önemli bir diğer alışkanlık Aktaş Kubal'a (2019, s.4) göre düzenli ve eleştirel okumadır. Okumanın süreklilik kazanması adına çocuk kitaplarında televizyon ve sinemada karşılaşılan popüler karakterler kullanılmalıdır. Basit konu ve ifadeleri içeren kitaplar okuma sürekliliğine ve okuma zevkine yardımcı olabilir. Çocuklara hazırlanan kitapların içerikleri bu noktada önem taşımaktadır. Çelik'e (2016, s.3) göre çocukların nitelikli kitaplarla karşılaşması sonucu okuma sevgisi kazanmasını kolaylaştırır. Ancak kitaplardan keyif alan çocuklar okuma sevgisi kazanabilir. Bu bağlamda, çocukların nitelikli iç yapı ve dış yapı özelliklerine sahip kitaplar ile karşılaşması faydalı olabilmektedir.

Kıbrıs'a (2010, s.39) göre kendine yönelik yararlı olanı seçebilme kabiliyetinden henüz noksan olan çocuklara bu noktada rehberlik edilmelidir. Çocuk kitaplarının amaca hizmet edebilmesi, çocuklara faydalı olabilmesi için belirli biçim ve içerik özelliklerini taşıması gerekmektedir. Kuru'ya (2018, s.27) göre çocuk kitapları incelendiğinde sayısal olarak çok sayıda çocuk kitabı bulunmaktadır. Nitekim nitelik olarak çocuk kitapları tartışma konusudur. Çocuk kitaplarının konu, tema, karakterler, dil ve anlatım gibi iç yapı öğeleri ile kapak, sayfa düzeni, kitap ebatı, sayfa kalitesi, yazı türü ve puntosu, resimleme gibi dış yapı öğeleri titiz bir şekilde hazırlanmalıdır. Çocuk edebiyatı eserleri oluşturulurken Körükçü'ye (2012, s.252) göre çocukların düzeyine hitap eden ağırlık, hacim, ebat, ciltleme, kapak, resimleme, kâğıt cinsine önem verilmelidir. Çocuk kitaplarının resimleri sanatsal algılarının gelişmesine etki edeceğinden özensiz çizimlerden kaçınılmalıdır. Çocuk kitapları için çizilmiş resimler anlamaya etkilediğinden resim ve metin arasında gerçek bir ilişki olmalıdır. Resim ve metin arasında ilişki sayesinde resim işlevsel hale gelmektedir.

Araştırma ile çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı iç yapı ve dış yapı niteliklerini taşıma düzeyi ile kitaplardaki resim-metin ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

"6-10 yaş düzeyi öğrencilere yönelik hazırlanan kitaplar, çocuk edebiyatı nitelikleri açısından nasıldır?" sorusu, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri.

1. İlkokul öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri nasıldır?
2. İlkokul öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri nasıldır?
3. İlkokul öğrencilerine yönelik çocuk kitapları resim-metin ilişkisi açısından nasıldır?

Araştırmanın Amacı

Kitaplar, çocuklara çevresini ve evreni tanıtan en önemli bilgi kaynaklarındandır. Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak için çocukları okumaktan keyif alacakları kitaplar ile tanıştırmak önemlidir. Çocuk kitapları çocukların bilişsel, duyuşsal, ahlâkî, sosyal gelişimlerini desteklemektedir. Kişilik ve dil gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda çocuklara yönelik hazırlanacak kitaplar çocuğa görelik ilkesi ve çocuk kitaplarının taşıması gereken nitelikleri ile hazırlanmalıdır.

Araştırmada çocuk kitaplarını iç yapı ve dış yapı özellikleri açısından incelemek, çocuk kitaplarının resim ve metin ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmanın çocuk kitapları hazırlayıcılarına, eğitimcilere, öğrencilerin çocuklara yönelik kitap seçimine ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Önemi

Çocuklar geleceğimizin en kıymetli teminatıdır. Çocuklar ne kadar donanımlı yetiştirilirse kendi milletine o derecede faydalı olacaktır. Faydalı oldukça hayatından lezzet alacak mutlu hissedecektir. Dolayısıyla erken yaşlardan itibaren okumaya, araştırmaya ve öğrenmeye sevk edilmelidir. Araştırıp okuyan çocuklar bilgiye kolayca ulaşabilir. Kitaplar ise bilgiye ulaşmak için önemli bir kaynaktır. Çocuklar, kitap okuyarak bu bilgiye ulaşmalı ve birçok noktada kendini geliştirmelidir.

Çocuk kitapları eğitim hususunda Erdi'ye (2008, s.5) göre önemli kaynaklardandır. Çocuk kitapları eğitsel olarak kullanılmalıdır. Ders kitaplarının eğitim amacıyla kullanımı belli noktaya kadar yarar sağlamaktadır. Yaşamın içinden bir şeyler katarak çocuğun hem eğlenmesini hem de farkındalık kazanmasını sağlamaktadır. Bu amaçla çocuk kitapları eğitimin tamamlayıcısı olarak kabul edilmektedir.

Yardimciel, (2015, s.2-3) göre çocukların milli kültür ögeleriyle yetişmesi ve ilerideki hedeflerine bu farkındalıkla ulaşması kaçınılmazdır. Dolayısıyla öz kültürel değerleri tanıtan yapıtlar hazırlanmalıdır. Bu ise çocuk edebiyatı eserleriyle mümkündür.

Gönen, Uygun, Erdoğan ve Katrancı'ya (2012, s.257) göre çocuk edebiyatının etkili olması, çocuğa görelik ile alakalıdır. Çocuk edebiyatında eser vermek hüner ve titizlik gerektirmektedir. Çocuğun hayal dünyasını desteleyecek eserler ortaya koymak önemlidir. Çocuklara yönelik hazırlanan eserler dilsel, bilişsel, duyuşsal yönden, çocukların istek ve beklentilerine katkıda bulunabilmelidir. Yalçın ve Aytaş'a (2005, s.35) göre çocuk edebiyatı eserleri tasarlanırken ilkokul düzeyine göre hazırlanan çocuk kitaplarının bazı özellikleri barındırması mühimdir. Bu özellikler; sayfa düzeni, harf puntosu, resimleme, kapak, kâğıt

kalitesi ve metinlerin çocukların yaş seviyesine uygunluğudur. Hazırlama aşamasında titizlikle ve ekip halinde çalışılması önemlidir.

Kitaplar çocukların bilgi edinmesine, sosyalleşmesine ve entelektüelleşmesine yardım eden birincil kaynaktır. Çocuk kitaplarının, çocukların okumaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği ve çocukların okumaktan zevk almasını sağladığı aynı zamanda çocukların akademik gelişimlerini de desteklediği bilinmektedir. Ayrıca çocuk kitapları toplumsal ve evrensel değerlerin aktarılmasında etkin bir rol oynamaktadır. Bu nedenlerle çocuk kitaplarının iç yapı ve dış yapı özellikleri bakımından nitelikli olması önem arz etmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma;

- Araştırma örneklemine yönelik 10 ve üzeri yayınevi ile çalışan internet siteleri ve kitabevleri ile,
- Türkiye'de 2020-2021 eğitim-öğretim yılı eylül ayı içerisinde en çok tercih edilen 420 kitap arasından seçilen 6-10 yaş düzeyi çocuk kitapları ile bu kitaplardan seçilen çalışma materyalleri ile,
- Çocuk kitaplarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçme araçlarıyla sınırlandırılmıştır.

Araştırma Terim ve Tanımları

Çocuk: Çocuk, dünyaya geldikten ergenliğe dek olan çağı yaşayan küçük insandır. Çocukluk, bireyin doğumundan ergenliğine kadar geçirdiği evreyi kapsar. (Şimşek, 2007, s.13).

Edebiyat: Duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü ya da yazılı olarak sanatlı bir şekilde ifade edilmesidir. Örneğin masal, hikâye, roman edebi metinlerdir (Şimşek, 2007, s.19).

Çocuk edebiyatı: Çocuğun hayallerine hitap eden, sanatsal değerle yüklü, sözcük hazinesine uygun, dil gelişimini destekleyen, millî ve evrensel değerler barındıran, sosyal ve psikolojik gelişimine katkı sağlayan keyif alarak okumaya teşvik eden edebi eserlerin tamamına denir (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016, s.18).

Resim: Sanatçının okuyucusuna vermek istediği duygu, düşünce ya da mesajı çizginin ve renklerin anlatım gücünü kullanarak görünür hale getirmesidir. Bir tür anlatım yöntemidir (Güneş, 2007, s.47).

Metin: Dil ile iletişim kurmak maksadıyla hazırlanan anlama, anlatma ve anlaşma kanalıdır. Tamamlanmış bir cümle metin değeri taşır. Ama anlaşma sağlayamayabilir. Dolayısıyla cümlelerden oluşan anlatma ve anlaşma aracına metin denir (Aktaş, 2009, s.188).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve

Çocuk Edebiyatı

Kıbrıs'a göre (2006) Çocuk edebiyatı ilk çocukluktan çocukluğun sonuna dek süren döneme özgü duyarlılıkların yalın ve çocuksu anlatımıyla oluşan edebiyattır. Zengin ve Zengin'e (2009) göre çocuk edebiyatı, çocukluk çağında olan bireylerin ilgi, beklenti, algı ve anlama düzeyleri dikkate alınarak oluşturulur. Çocukların duygu, düşünce ve hayal evrenlerini içeren estetik duygu oluşturan, sözlü ve yazılı eserlerin tamamıdır. Temizyürek, Şahbaz ve Gürel'e (2016) göre çocuk edebiyatı çocuğun hayallerine hitap eden, sanatsal değerle yüklü, sözcük hazinesine uygun, dil gelişimini destekleyecek, millî ve evrensel değerler barındıran, sosyal ve psikolojik gelişimine katkı sağlayan keyif alarak okumaya teşvik eden edebi eserlerin tamamına denir.

Oğuzkan'a göre (2001). Çocuğa görelik ilkesiyle hazırlanan çocuk edebiyatı eserleri çocukların çok yönlü gelişimini destekleyecektir. Çocuğa görelik çocukların ilgilerine yönelik olması, keyif alması, çocuklara duygu ve düşünce yönünde katkıda bulunması, çocukların hayal evrenine yönelik olması, çocukların kavrayabileceği yaş düzeyine uygun olması beklenmektedir.

Yılar ve Lokman'a (2007) göre gelişimini tamamlayan uygun döneme gelen tüm çocukların fiziksel ihtiyaçlarının dışında ruhsal ihtiyaçları da vardır. Okuma çağına gelmiş çocuklar çocuk kitaplarını okumaya başladıktan sonra ilgileri ve kitaba yönelik merakları canlı tutulmalıdır. Bu noktada çocuk edebiyatı eserlerinin büyük önemi vardır. Nas'a (2002) göre çocukların çocuk edebiyatı eserleriyle tanışması, edebi eserlerle iç içe olması şu nedenlerden dolayı önemlidir. Edebiyat zevklidir, çocukların keyif alarak vakit geçirmelerini sağlar, ruha canlılık katar, yaşama sevincini artırır, merak duygularını canlandırır, yaratıcıdır, farklı düşünceler iletir, nitelikli dil demektir.

Sever'e (2003) göre çocuk edebiyatının asıl amacı çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaktır. Çocuk edebiyatı çocukların sanat ile tanışmasına vesile olmalıdır. Nitelikli çocuk edebiyatı eserleriyle, çocukların okuma kültürü kazanımlarına aracı olunmalıdır. Güneş'e (2007) göre çocuk edebiyatının amacı: çocukları okuma kültürü kazanmış, düşünen, sorgulayan, farkındalıklı çocuklar haline getirmektir. Çocuk edebiyatı

eserleri, çocuk ile hayat arasında köprü görevi görmektedir. Çocuklar bu sayede duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirerek hayatına yön tayin edebilmektedir.

Demirel'e (2010) göre çocuk edebiyatı eserlerindeki resimler çocukların anlama becerilerini, duyuşsal ve bilişsel davranışlarını desteklemelidir. Çocuk edebiyatı eserleri çocukların çevresinden alınan yaşantıların dışında farklı yaşantılara yer vermelidir. Çocuğun duygu, düşünce dünyasını çocuk edebiyatı eserleri sıradanlaştırmamalıdır. Çocuk edebiyatı çocukları nitelikli metinlere yönlendirmelidir.

Çocuk Edebiyatı Tarihi

Çocuk edebiyatı çocuklara yönelik eserleri barındıran bir edebiyat olup geçmişte de üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Zengin ve Zengin'e (2009) göre şimdiye dek bulunan en eski çocuk edebiyatı eseri 6. yüzyılda Hindistan'a ait olduğu düşünülen öğretici bir çocuk kitabıdır. Dönemin hükümdarı çocuklarını terbiye etmek amacıyla yazmıştır. 14. yüzyılda İngiltere'de Caxston tarafından Küçük John'un Yaşam Bilgisi adlı çocuk kitabı yazılmıştır.

Yılar ve Turan'a (2007) göre çocuk edebiyatı ürünlerinin dünyada ilk olarak 17. yüzyılda Fransa'da ortaya çıktığı söylenebilir. Fransız yazar Charles Perrault (1628-1703) tarafından Kırmızı Başlıklı Kız, Kül Kedisi, Çizmeli Kedi gibi masallar kaleme alınmıştır. Aynı dönemde La Fontaine (1621-1695) fabllarıyla dikkatleri kendine çeker.

18. yüzyılda çocuk edebiyatı yavaş yavaş dikkat çekmeye başlamıştır. Çocuklara yönelik kitaplar bu dönemde yazılmaya başlar. Yalçın ve Aytaş'a (2005) göre Daniel Defoe (1660-1731) tarafından yazılan Robinson Crusoe o çağın çocuklarına sunulur. Jonathan Swift'in (1667-1745) Güliver'in gezileri çocukların beğenisini toplar.

19. yüzyılda İngiltere'de çocuk edebiyatında ciddi gelişmeler kaydedildiği söylenebilir. Şimşek'e (2007) göre Lewis Carrol (1832-1898), Alice Harikalar Diyarında; Charles Dickens (1812-1870), David Coperfield. Almanya'da masal türünde Cristophe Schmidt (1768-1854) ve Grim Kardeşler eserler vermiştir. Bu dönemde yine Fransa'dan Jules Verne (1828-1905) çocuk edebiyatı eserleri veren yazarlara örnek verilebilir.

Kıbrıs'a (2006) göre aynı yüzyıl içerisinde İtalya'dan Carlo Collodi de (1831-1890) adını bu yazarlar arasına yazdırmıştır. 2000'li yılların başlarında ise Harry Poter'in yazarı J.K. Rowling büyük bir ilgi görmüş ve çocuk edebiyatı alanında tartışmalara neden olmuştur.

Çocuk edebiyatına yönelik eserlere bakılınca akla masallar, efsaneler, ninniler, maniler, bilmeceler, tekerlemeler gelmektedir. Demirel'e (2010) göre Nabi'nin (1642-1712) "Hayriyye", Sünbülzade Vehbi'nin (1718-1809) "Lutfiye-i Vehbi", Kayserili Doktor Rüştü'nün

"Nuhbetü'l Etfal " adlı eserleri dikkat çekmektedir Şinasi, Recaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Mithat Efendi, Muallim Naci, Ziya Paşa dönemin çeviri yapan yazarlarıdır.

Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre Tanzimat Döneminde Ziya Paşa, "Emile "; Vakanüvis Lütfi, "Robenson Crouse" (1864); Mahmut Nedim, Güliver'in Seyahatnamesi (1872); Ahmet İhsan, "Gizli Ada" ve "80 Günde Devri Alem" (1880) adlı eserleri tercüme etmişlerdir.

Şimşek'e (2007) göre İkinci meşrutiyet (1908-1922) sonrası Darülmuallim Müdürü Satı Bey çocuğa yönelik eserler noktasında eksiklikler olduğunu vurgular. Dönemin sanatçıları çocuk kitaplarına yönelirler. İbrahim Alaattin Gövsa; "Çocuk Şiirleri" (1911), Ali Ulvi Elöve; "Çocuklarımıza Neşideler" (1912), Tevfik Fikret; "Şermin" (1914) adlı çocuk kitaplarını yayınlar.

Millî edebiyat döneminde (1911 sonrası) Yılar ve Turan'a (2007) göre Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, Ali Ekrem Bolayır, Mehmet Fuat Köprülü, Siracettin Hasıroğlu çocuk edebiyatına yönelik eserler vermişlerdir. Ayrıca Aka Gündüz, Ahmet Cevat Emre, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Enis Behiç Koryürek Çocuklar için şiirler yazmış yazarlarımızdır.

Cumhuriyet döneminde çocuk romanı yazan birkaç yazarımız ve eserleri Zengin ve Zengin'e (2009) göre sırasıyla şöyledir: Mahmut Yesari; Bağrıyanık Ömer (1930), Nimet Rakım Çalapala; 87 Oğuz (1933), Huriye Öniz; Köprü Altı Çocukları (1936), İskender Fahrettin Sertelli; Tahtları Deviren Çocuk (1936), Cahit Uçuk; Türk İkizleri (1937).

1940'lı yıllara gelindiğinde Şimşek'e (2011) göre Eflatun Cem Güney; Dertli Kaval (1945), Nar Tanesi (1946), En Güzel Türk Masalları (1948), Nasrettin Hoca Fıkraları (1957), Dede Korkut Masalları (1958), Gökten Üç Elma Düştü (1960), Cahit Uçuk; Kırmızı Mantarlar (1943), Türk Çocuğuna Masallar (1946) adlı yapıtları yayınlamışlardır.

1960-1980'li yıllarda çalışmalar yapan bazı çocuk edebiyatı yazarları Kıbrıs'a (2006) göre Ülkü Tamer, Yalvaç Ural, Ahmet Uysal, İsmail Sivri, Ahmet Kahraman, Nihat Behram, Yaşar Kemal, Mehmet Başaran, İsmail Uyaroğlu, Muzaffer İzgü, Oğuz Tansel, Mehmet Seyda, Mümtaz Zeki Taşkın, Rıfat Ilgaz, Talip Apaydın, Ali Püsküllüoğlu, Ümit Kaftancıoğlu, Gülten Dayıoğlu dönem yazarlarındandır.

1980 sonrasından günümüze doğru gelindiğinde ise çocuk edebiyatına gereken değerin verildiğini ve birçok yazarın çocuk edebiyatı alanında çalışmalara devam ettiği dikkat çekmektedir. Bu dönemdeki çocuk edebiyatı alanında eser veren yazarlara bakılacak olursa Kıbrıs'a (2010) göre: Abbas Cılga, Ahmet Kahraman, Ayla Kutlu, Aysel Gürmen, Aytül Akal, Bilgin Adalı, Fatih Erdoğan, Gülten Dayıoğlu, Hasan Demir, İpek Ongun, Mavisel Yener,

Mehmet Güler, Nezihe Meriç, Sevim Ak, Süreyya Berfe, Turan Yücel, Üzeyir Gündüz, Yücel Feyzioğlu gibi yazarlar örnek verilebilir.

Çocuk Edebiyatı Temel Öğeleri

Çocuk edebiyatı eserlerinin taşıması gereken özellikler biçim ve içerik başlıkları altında toplanmıştır.

Dış yapı (biçim) özellikleri: Kapak, kâğıt kalitesi, sayfa düzeni, yazı stili ve puntosu, resimleme olarak bilinmektedir. İç yapı (içerik) özellikleri: Tema (izlek), konu, ana fikir, plan, karakterler, dil ve anlatım başlıkları altında incelenmektedir (Şimşek, 2007; Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016; Nas, 2002; Yılar ve Turan, 2007; Kıbrıs, 2010).

Güneş'e (2007) göre çocuk edebiyatı eserlerinin çocukların gelişimlerine katkı sağlayabilmesi için çocuk ile kitap arasında nitelikli bir iletişim gerekmektedir. Çocukları kitaplara çeken temel özelikler dış yapı (biçim) özellikleridir. Çocuklar ile kitabın iletişim halinde kalmasını sağlayan özellikler ise iç yapı (içerik) özelikleridir.

Dış yapı (biçim) özellikleri.

Kitabın kapak, büyüklük, kâğıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, yazım noktalama ve resim özellikleri noktasında taşıması gereken özellikler biçimi oluşturmaktadır. Başlıklar tek tek kısaca açıklanacaktır.

Kapak.

Çocuk kitaplarının dış yapı unsurlarından ilki kapaktır. Şimşek'e (2011) göre çocuğun bir kitaba yönelik ilk izlenimini kapak oluşturur. Çocuk kapağa bakarak kitabı almak istemekte ya da kitabı bırakmaktadır. Kitap kapağı alımlı, sağlam olmalı ve kolay tahrip olmamalıdır. Dikişli, yapıştırmalı ve ciltli olmalı, uzun süre saklanabilmelidir. Şimşek'in görüşlerinden hareketle çocuk kitaplarının kapak tasarımı uzman elinden çıkmalıdır.

Nas'a (2002) göre kitap kapağı çocukların dikkatini çekebilecek yaş seviyelerine uygun bir tasarıma sahip olmalıdır. Tel zımba ile hazırlanan kitaplar hızlı bir şekilde bozulmaktadır. Aksi takdir de kitaplık hazırlama alışkanlığını zedeleyebilir. Çocuğa düşünsel olarak kitabın içeriğine yönelik fikir vermelidir.

Büyüklük (ebat, boyut).

Çocuk kitabı ebatları Temizyürek, Şahbaz ve Gürel'e (2016) göre genişlik olarak kitabın kapağı açıldığında çocuğun kucak boyundan büyük olmamasına özen gösterilmelidir. Kitaplar

hacim ve ağırlık bakımından taşımaya elverişli olmalıdır. Aksi hâlde çocuklar kitaplarını çabuk tahrip ederek çocuk kitaplığı oluşturma fikrinden uzaklaşabilir.

Kâğıt cinsi.

Çocuk edebiyatı eseri olarak tasarlanan kitapların sayfaları Şimşek'e (2007) göre mat kuşe kâğıt, birinci sınıf hamur olmalıdır. Çocuk kitaplarında birinci sınıf hamur kullanılmadığı durumlarda en az ikinci sınıf hamur kullanılmalıdır. Oğuzkan'a (2001) göre çocuğun göz sağlığını korumak amacıyla elverişli birinci sınıf hamur veya mat kuşe kâğıt kullanılabilir.

Sayfa düzeni (mizanpaj).

Çocuk kitaplarında sayfa düzenlenirken belli ölçülere dikkat edilmelidir. Şimşek'e (2011) göre sayfa kenar boşlukları en az 2 cm, satır aralıkları en az 1,25 cm olması beklenirken normalden çok satır aralıklarına da sahip olabilir. Sayfa içerisindeki satır uzunlukları 1-5. sınıf düzeyinde 7-8 cm olarak düzenlenmelidir. 6-8 yaş aralığında paragraflar çok uzun tutulmamalıdır

Harfler.

Sayfa içi düzenlemesi yapılırken Güneş'e (2007) göre harf-zemin ilişkisi renkleri çocukların gözlerini yormamalıdır. Çocuk kitaplarının harf büyüklüğü okul öncesinde 24, 22, 20 punto; 1. sınıf 16 punto; 2. sınıf 14 punto veya 16 punto; 3. sınıf 12 punto; 4-5. sınıf öğrencileri için 10 punto kullanılmalıdır. Çocuk kitaplarında yazı puntosu Şimşek'e (2014) göre ise 6 yaş düzeyi: 24-30 punto, 7-9 yaş düzeyi: 16-18 punto, 9-12 yaş düzeyi: 10-12 punto olması gerekir.

Yazım ve noktalama.

Çocuk kitaplarında yazım ve imlâ Demirel'e (2010) göre hatasız oluşturulmalıdır. Çocukların kitaplar ile tanıştığı çocukluk döneminde yazım kuralları bakımından hatalı ve eksik hazırlanan kitaplar çocukların özenli yazı yazmasını; vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek okuyabilmesini olumsuz yönde etkileyecektir.

Resimler.

Okul öncesinden başlayıp ilkokul çocuklarını da içerisine alan dönemde, özellikle çocuklar için görsel bir uyaran olan resimler çocukların ilgilerini çekmede önemli bir dış yapı özelliğidir. Güneş'e (2007) göre resimler ilkokul çağı çocuklarının görsel algısına katkı sağlayarak sanatsal bir duyarlılık kazandırmaktadır. Resimler, çocuklara kitaplar aracılığıyla estetik bir zevk kazandırmada önemli bir yere sahiptir.

Çocuk kitaplarına resimleme yapılırken Oğuzkan'a (2001) göre uzman eliyle yapılmalıdır. Basit çizimler çocuğun estetik bir duygu oluşturmasına engel olur. Resimlemeler çocukların eğlenmesine ve keyif almasına yardımcı olup anlamayı kolaylaştırmalı, metinle ilişki içerisinde olmalıdır. Resimler anlatımı somutlaştırarak yaş dönemlerine uygun içerik sunmalıdır.

Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre çocukların özellikle görmedikleri nesne ve varlıkların resimle sembolize edilmesi onun yazı ile betimlenmesinden çok daha etkili bir somutlaştırma sağlar. Çocuk kitaplarındaki resimler: süsleyici resimler, metni açıklayıcı ve yorumlayıcı resimler, metni tamamlayıcı resimler olmak üzere üç işleve sahiptir.

Çocuk kitaplarında resim ve metin oranı Şimşek'e (2011, s.120) göre:

"2-7 yaş düzeyi: kitabın ¼'ü yazı, ¾'ü resim.

7-9 yaş düzeyi: kitabın 2/4'ü yazı, 2/4'ü resim.

9-12+ yaş düzeyi: kitabın ¾'ü yazı, ¼'ü resim olacak şekilde verilmelidir. Resimler çocukların sanatsal gelişim dönemlerine göre:

2-9 yaş düzeyi: parlak renk, esnek çizgi.

9-12+ yaş düzeyi: Gerçeğine uygun resimlemeler olmalıdır."

İç yapı (içerik) özellikleri.

İç yapı özellikleri kitabın tema, konu, karakterler, dil ve anlatım noktasında taşıması gereken özellikler olarak dört başlıkta ele alınacaktır.

Tema (izlek).

Yalçın Aytaş'a (2005) göre anlatılmak istenen duygu, düşünce, ana eğilime tema denir. Tema doğrudan veya dolaylı olarak verilebilir. Verilmek istenen tema çocukların anlama ve algılama düzeylerine uygun olmalıdır. Çocuğun kendini ifade etmesini kolaylaştırmalı ve hayat sevincini artırmalıdır. Çocuğu tükenmişliğe iten temalar işlenmemelidir.

Konu (muhteva).

Güneş'e (2007) göre üzerinde söz söylenen konuşulan olay ya da duruma konu denir. Diğer bir deyişle sözlü ya da yazılı bir metinde işlenen düşünce, olay veya durumu ifade eder. Çocuk kitaplarında konu, tema ile bağlantılıdır. Konu, çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçilir. Seçilen konu eğlendirici ve kültürel değerleri öğretici nitelikte olmalıdır.

Kıbrıs'a (2010) göre çocuklar için seçilen konular çocukların bilişsel, duyuşsal açıdan gelişimini destekleyen yapıda olmalıdır. Kitaplarda işlenen konu çocukların mizah duygusunu geliştirir. Konulara olan ilgi ve merak alanları yaş düzeyine göre değişmektedir. Seçilen konunun ilginç olması, çocukların dikkatini çekmesi sürükleyiciliği etkilemektedir

Kahraman, karakter.

Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre karakter bir insanda olabilecek davranışları olumlu ve olumsuz yönlerini barındıran çok yönlü işlenen kişidir. Bir kişinin ya da grubun tutumu, davranışı, tepki şeklidir. Yani bir varlığın ya da bireyin kendine özgü yapısının başkalarından ayrılmasıdır. Karakterlerin kendine özel özellikleri vardır. Şimşek'e (2011) göre kahraman bir edebi eserlerde yer alan en önemli kişidir. Kahramanlar her metinde başka bir karaktere hayat verir. Çocuk kitaplarında karakterler ise çocukların imrendiği ya da öykündüğü kişiler olduğu için kahramanlara dikkat edilmelidir. Dolayısıyla çocuklar için örnek olacak kahramanlar kullanılmalıdır.

Plan.

Çocuk edebiyatında plan Demirel'e (2010) göre eserin iç yapısını önceden düzenlemeyi ve bir şablona sokmayı sağlayan, yazma eylemini düzene sokan araçtır. Yazar; temayı, konuyu, karakterleri ve olay örgüsünü işlemeden önce bazı kalıplara göre düzenlemeler yapar. Plan, yazma eylemini disipline eder.

Dil ve anlatım.

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel'e (2016) göre her yazarın kendine özgü bir anlatım şekli vardır. Yazar Türkçe'yi doğru ve iyi kullanmaya dikkat etmelidir. Kısa kurallı cümleler kullanılmalıdır. Argo ifadelere ya da mecazlı söyleyişlere çok fazla yer verilmemelidir. Nihayetinde çocukların kitaplardan dili öğreneceği düşünülerek öğrenmelerine katkı sağlayacak metinler hazırlanmalıdır.

Çocuk ve Kitap

Çocukların kitap ile olan tanışması bilindiği gibi okuma yazma öğrendiği vakitlerde değil erken yaşlarda başlar. Şimşek'e (2007) göre çocuklar kitapla 0-6 yaş aralığında tanışır. Kitapla tanışması sonrasında çocuk kitabı ilk olarak oyun nesnesi gibi kullanır. İlerleyen dönemlerde kitapları incelemeye, resimlerine bakmaya, çizmeye başlar; okunan kitabı dinler. Çocuklar için kitaplar dinleyip okuma yaptıkları bir iletişim aracı haline gelir.

Kitaplar ile olan iletişimde bazı hedefler vardır. Oğuzkan'a (2001) göre kitap okumanın hedefleri: bilgi edinmek, keyif almak, yaşamı tanımaktır. Edebi eserler çocukların keyif almalarına ve yaşamı tanımalarına olanak sunar. Her yayınevi ve her yazar okutulmamalı çocukların ilgi-ihtiyaçlarını karşılayan, öz değerlerine saygılı ve çocuk ruhuna uygun kitaplar tercih edilmelidir.

Çocuk edebiyatının işlevlerinden biri Yılar ve Turan'a (2007) göre çocukların okuma sevgisi ve alışkanlığı edinmelerini sağlamaktır. Ebeveynlerin çoğu erken yaşta kitap ile ilişki kurmalarının önemini bilmemektedir. Çocukların erken yaşlarda kitaplar ile tanıştırılması çocuğun duyarlı, etkin bir birey olmasına olanak sağlayacaktır. Kitaplar çocukların olgu ve olaylar üzerindeki perspektiflerini ileriye taşıyan bir bakış açısı sunmaktadır.

Çocuk Kitapları

Arıcı'ya (2018) göre insanın, çocukluktan yetişkinliğe doğru yol aldığı süreçte eğitim öğretim hayatındaki faaliyetlerinin gelişmesine destek olan en önemli kaynaklardan biri nitelikli çocuk kitaplarıdır.

Okul çağındaki çocukların büyüyüp gelişerek ergenlik dönemine ulaştığı dönemde Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre çocukların dilsel, bilişsel, kişilik özelliklerinin gelişerek toplumun beklediği olumlu davranışları kazanmasında en etkili sanatsal araç nitelikli çocuk kitapları olmuştur. Çocuk kitapları bellek gücü gelişmeye başlamış okul çağındaki çocukların neden sonuç ilişkisi kurmaya başlamalarına, kendi davranışlarını eleştirmeye başlamalarına katkıda bulunmaktadır.

Çocuk kitapları Güneş'e (2007) göre çocukların Türkçeyi doğru, bilinçli kullanma noktasında etkili olmaktadır. Çocukların dil gelişimine farklı sözcük, terim, deyim, atasözü ile olumlu katkıda bulunmaktadır. Bununla beraber kitaplar içeriğiyle çocuklara öykünebileceği modeller oluşturmaktır.

Demirel'e (2010) göre çocuk kitaplarında belli nitelikler aranmaktadır. Çocuk kitapları çocukların yaş düzeylerine uygun olmalıdır. Konu çocukların merak duyacağı, çocuğun düşünmesini sağlayacak yapıda olmalıdır. Konu aktarılırken ilgi çekici ve çocukların keyif alacakları şekilde aktarılmadır.

Konu aktarılırken kitap içeriğinde Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre din, dil, ırk, siyaset üzerinden ayrımcılığa yer verilmemelidir. Millî değerlere veya evrensel değerlere yer verilmelidir. Kader ya da katı ahlak kuralı ile çocukları diri tutan enerji kırılmamalıdır. Kitaplar her zaman belli ahlâkî değer yargıları ile bitirilmemelidir.

Çocuk Kitaplarında Resim

Çocuk kitaplarının resimlendirilmesi konusunda Oğuzkan (2001) çocuk kitaplarının sadece resimli, çok resimli az yazılı ya da az resimli çok yazılı olabileceğini ancak çocuk kitaplarının resimsiz olamayacağını belirtmiştir. Bu bağlamda çocuk kitaplarında resmin önemli olduğu görülmektedir. Wright'a (2008) göre resimler görsel olarak çocuk kitaplarında çok uyaranlı bir ortam oluşturmaktadır. Sanatçının oluşturduğu eseri resimler sembolize eder. Resim çocuk edebiyatı eserlerinde aslında önemli işleve sahiptir. Yazarın oluşturduğu metni açıklayan, metni anlamayı kolaylaştıran bazen ise anlamı genişleten bir unsurdur.

Sever'e (2003) göre çocuk edebiyatı ressamları çocukların hayal dünyalarını, yaş düzeylerini, ilgi ve beklentilerini dikkate almalıdırlar. Çocukların kitaplar ile sevgi bağı kurması için çizgilerin ve renklerin bütünlüğüne ihtiyaç vardır. Sanatçı duyarlılığı ile yapılmış resimler sayesinde çocukların görme duyularının eğitilmesine olanak sağlanmaktadır.

Şimşek'e (2011) göre resimli çocuk kitaplarında resimleme yaparken sadece estetik anlayış değil çocukların içinde bulundukları gelişim döneminin de dikkate alınması gerekmektedir. Çocuk kitaplarındaki resimler sayesinde birçok duygu anlatılmaktadır. Örneğin sevinç, üzüntü, korku, heyecan gibi duyguları belirtmek için resimler kullanılır.

Çocuklar renkli bir dünyada yaşadıkları için Demirel'e (2010) göre sanatçı çocuğun gözünden ve rengarenk bakmalıdır. Çocuklar için hazırlanan kitaplarda 2-6 yaş düzeyi ve 6-10 yaş düzeyi çocuklarının gelişim düzeyleri ve beklentileri gereği resimlerin olması zaruridir. Bu sayede çocukların kitapları çok uyaranlı bir etkileşim ortamı haline gelir.

Resimli Çocuk Kitaplarının Özellikleri

Çocuk kitaplarında resimler Zengin ve Zengin'e (2009) göre bir bütün olarak düşünülmelidir. Resim hazırlanırken ön hazırlık ve planlama yapılmalıdır. Resimleyen sayfa düzenine ve basıma dikkat etmelidir. Çerçevelenmiş resimler kullanılmamalıdır. Resimdeki karakterlerin süreklilik gösterip göstermediği her çizim sonrasında kontrol edilmelidir. Resim ve metin birlikte yer almalıdır.

İlkokul resimli çocuk kitapları Güneş'e (2007) göre okuyucuda sanatçı tarafından hazırlandığı hissi uyandırmalıdır. Çocukların görsellerle diyalog kurabilmeleri sağlanmalıdır. Resim ve metin arasında ilişki olmalıdır. Metinde anlatılana resimleme ile yorum katılmalıdır. Resimler okurun zihninde canlanmalıdır. Çocuklar için sanatsal bir duyarlılık oluşturmalıdır.

Resimli çocuk kitapları tasarlanırken çocukların gelişim dönemlerine önem verilmelidir. Şimşek'e (2011) göre 2-7 ve 7-9 yaş düzeyi çocuklara hazırlanan resimli çocuk kitapları resimleri canlı ve parlak renkler içermelidir. Resimlerin birebir aynı olması yerine

biçim olarak esnek ve yuvarlak çizgiler tercih edilmedir. 10 ve üzeri yaş düzeyi için gerçekçi resimler tercih edilmelidir.

Resimli çocuk kitapları hazırlanırken Yılar ve Turan'a (2007) göre belli özellikleri barındırmalıdır. Resimleyen metni iyi bir şekilde anlamalı çevre ve figürleri öyle tasarlamalıdır. Çocukların dünyasını iyi tanıyarak sanatsal açıdan ve görsel eğitim açısından çocuğun gelişimine katkıda bulunmalıdır. Resimler yeni yaşantı ve bilgiler sunacak şekilde tasarlanmalıdır. Resimler anlamayı kolaylaştırmalıdır. Arıcı'ya (2018) göre resimli çocuk kitaplarının dış yapı özelliklerinden en önemlisi resimdir. Çocuklarda estetik beğeni oluşturan yine resimlerdir. Resimlerin çocukların yaş düzeylerine uygun olması gerekir. Resimlerde sanatsal ve estetik bir değer olması gerekir. Resimler çocukların iletişim kurmalarına uygun olmalıdır.

Resimlerin Gelişim Dönemindeki Çocuklara Katkıları

Sever'e (2003) göre çocuk kitaplarında resim çocuğun çok boyutlu düşünmesini sağlar. Çocuklarda nesne ve varlıkların imgeleri oluşur. Soyut kavramların algılanmasını kolaylaştırır. Sözcüklerle aktarılamayan duygu ve düşüncelerin nakşedilmesini ve bu sayede çocuğun görerek algılamasını sağlar. Çocuk sanat adına ilk deneyimlerini tadar.

Kitapları Resimlendirmenin Önemi

Yılar ve Turan'a (2007) göre görsel algıyı geliştiren resimlemeler çocukların anlama becerisini olumlu yönde geliştirmektedir. Wright'a (2008) göre erken çocukluk dönemiyle çocuklara kitapları sevdiren en önemli unsur resimdir. Resim sayesinde çocukların görsel algıları, anlama becerileri gelişir.

Resim ve Metin İlişkisi

Karadağ'a (2019, s.3) göre resimler sözlü ve yazılı iletişimi kolaylaştırmaktadır. Resimler ders kitaplarında kullanılarak anlamayı kolaylaştırmakta, somut işlemler dönemindeki ilkokul çocuklarının metnin içeriğini tahmin etmesini sağlamaktadır. Resimlerin günlük hayatla ilişkilendirilmesi, metinle uyumu aranmalıdır. Resim ve metnin örtüşmesi anlama becerisini geliştirir ve konu pekişmiş olur. Resimli metinlerden çocukların eğitsel ve sanatsal olarak faydalanabilmeleri için Güneş'e (2007) göre resim ve metin ilişkisinin olması gerekir. Resim ve metin arasında genel anlamda aynı konu işlenmelidir. Resim, metni anlama noktasında desteklemelidir. Resim sayesinde metnin gölgede kalan bölümlerine ışık tutulmuş olur. Çocuk kitaplarının resimleri Körükçü'ye (2012) göre sanatsal algılarının gelişmesine etki edeceğinden özensiz çizimlerden kaçınılmalıdır. Çocuk kitapları için çizilmiş resimler anlamayı

etkilediğinden resim ve metin arasında gerçek bir ilişki olmalıdır. Resim ve metin arasında ilişki yoksa resmin fonksiyonelliği kalmaz. Bu nedenle resim metin ilişkisi önemlidir.

Çocukların Kitaplarda İlgi Duydukları Konular

Şimşek'e (2011) göre çocukların ilgi duydukları konular 2-7 yaş döneminde: ebeveynler, aile, gizemli olaylar, doğa, hayvanlar alemi, yolculuklar; 7-9 yaş döneminde: tabiat, insan, hayvan sevgisi, seyahat, olağanüstü olaylar; 9-12 yaş döneminde: kahramanlık, serüven, mizah, yolculuk gibi konulardır.

Kitap Seçiminin Çocukların Gelişimine Katkıları

Çocukların Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre yaş seviyelerine, ilgi ve beklentilerine uygun kitapların sağlanması istenen yaş düzeyinde istenilen etkiyi uyandıracaktır. Yetişkinlerin sunacağı rehberlik çocukların kitaplarla sağlıklı iletişim kurabilmelerine olanak sağlayacaktır. Çocukların kitap okurken toplumsal, sanatsal birçok uyaranla karşılaştığı aşikârdır. Kitapların kazandıracağı kavramlar çocukların zihinlerinde şekillenir.

Bilişsel gelişime katkıları.

Güneş'e (2007) göre çocuk kitaplarındaki öykü ve romanlar çocukların kahramanlar ile özdeşim kurmaları hayatta karşılaştıkları problemleri çözmelerinde etkili olmaktadır. Çocukların kitaplar sayesinde düşünme biçimleri olumlu yönde etkilendiğinden eleştirme, kıyaslama yapma, sınıflayabilme becerileri gelişmektedir. Kitaplar çocukların işittiği, gördüğü varlıkların anlam kazanmasını kolaylaştırır.

Kitaplar Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre çocukların farklı tecrübeler edinmesine olanak sağlar. Keşfetmeye, anlamaya, öğrenmeye hazırlayıcı deneyimler sunar. Kitaplar sayesinde çocuklar birçok düşünme yöntemi geliştirir. Bazı kitaplar sayesinde neden sonuç ilişkisi kurup kıyaslama ve sınıflandırma yapabilir. Eleştirel düşünüp, problem çözebilir. Demirel'e (2010) göre 6-8 yaş düzeyine uygun çocukların okuma iştahını artıran, merak uyandıran kitaplar tercih edilmelidir. Çocukların okudukları kitaplara yönelik tartışmalar, eleştiriler veya değerlendirmeler yapılmalıdır. 8-10 yaş düzeyinde ise çocuklara okutulacak kitaplar ile karşılaştırma, eleştirme, uygulama, sınıflama becerilerini destekleyecek nitelikte olan; bilişsel gelişime olumlu yönde katkı sağlayan kaynaklar tercih edilmelidir.

Dil gelişimine katkıları.

Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre dil: düşünme, eleştirme, kıyaslama ve problem çözme gibi birçok bilişsel süreci barındırmaktadır. Çocukların bilişsel ve dil gelişimi birbiriyle bağlantılıdır. Dil alanındaki gelişme bilişsel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Çocukları belli yaş dönemlerinde belli etkinliklerle desteklemek bilişsel ve dilsel gelişimine katkı sağlayacaktır. Güneş'e (2007) göre çocuk kitapları sayesinde çocukta dinleme ve taklit becerisi gelişir. Çocuğun kelime hazinesi zenginleşir, cümle düzenini anlamasına yardımcı olur. Hayal dünyasını zenginleştirerek çocuğa kendine has ürünler oluşturma, kendini ifade etme olanağı tanır.

Ahlâkî ve sosyal gelişime katkıları.

Çocukların erken yaşlarda çocuk kitaplarıyla tanışması Demirel'e (2010) göre çocukların kişilik gelişimlerini olumlu etkiler. Çocukların kitaplardaki karakterlere öykündüğü görülmektedir. Çocuklar için model olan çocuk kitabı karakterleri, çocukların farklı kişilerin veya durumların yerine kendini koyarak bakış açısı kazanmalarını sağlamaktadır. Çocuk kitapları Çakmak Güleç ve Geçgel'e (2012) göre kültürel ve evrensel değerlerin aktarılmasında faydalı olmaktadır. Çocuklar birçok ahlâkî değeri tanır. Hiç görmediği bir hayvan, yer, araç iyi resmedilerek çocuğun sosyal gelişimi desteklenir. Ahlâkî değerler noktasında Piaget'in belirttiği gibi çocukların yaş düzeyleri fark etmeksizin okudukları kitaplar ahlâkî gelişimlerini etkilemektedir

Kişilik gelişimine katkıları.

Çocukların kişilik gelişimini desteklemek için Demirel'e (2010) göre kitaplardan faydalanılmalıdır. 6-10 yaş dönemindeki çocukların öykünebileceği, özdeşim kurabileceği kahramanların yer aldığı edebi eserler çocuklara okutulmalıdır. Böylece istenilen kişilik özellikleri kitap yardımıyla çocuğa kazandırılabilir.

İlgili Araştırmalar

Demircan (2006), TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi adlı çalışması ile belirtilen dizinde yer alan çocuk kitaplarının taşıması gereken iç yapı ve dış yapı özelliklerini incelemiştir TÜBİTAK popüler bilim kitapları başlığı altındaki çocuk kitapları dizininde yer alan 34 kitap incelemeye alınmıştır. Kitaplar 7-11 yaş aralığını kapsamaktadır. 75 sorudan oluşan beş farklı ölçekle veri toplanmıştır. Araştırmada tasarım ve düzenleme özelliklerini 3, dil ve anlatım özelliklerini 11, konu plan özelliklerini 1, resimleme özelliklerini 14 yapıtın karşılamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Genel

olarak çocuk kitapları dizininde yer alan kitaplar iç yapı ve dış yapı özelliklerini karşılamaktadır. Fakat bazı kitapların ise eksikliklerinin olduğu üzerinde durulmuştur.

Sarı (2006), çocuk kitapları illüstrasyonları üzerine bir araştırma ve bir örnekleme adlı çalışmasının ilk kısmında illüstrasyon tarihine yer verirken, ikinci kısımda çocuk kitabı hazırlarken illüstrasyonların nasıl olması gerektiği ve çocuklar üzerinde eğitici yönleri, sanatsal açıdan etkileri, hayal dünyalarına etkisi ve çocuğun gelişimine katkılarına yer vermiştir. Üçüncü kısımda çocuk kitaplarında dikkat edilmesi gereken özellikler ve kitabın fiziksel özelliklerini incelemiştir. Dördüncü kısımda ise araştırmada üzerinde durulan özellikler ile örnek bir resimleme yapılmıştır.

Erdi (2008), Türkiye'de 1980-1985 ve 2000-2005 yılları arasındaki çocuk kitaplarında eğitsel iletiler adlı çalışma ile belirtilen yıllar arasında Türkiye'de siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan yaşanan değişimlerin çocuk edebiyatı eserlerine eğitsel ileti bağlamında nasıl yansıdığını incelemiştir. 180 çocuk kitabı incelenmiştir. Çalışmada nitel ve nicel araştırma desenleri kullanılmıştır. Fiziksel gelişim, duygusal gelişim, bilişsel gelişim, ahlak gelişimi ve sosyal gelişim olmak üzere beş kategoride inceleme yapılmıştır. Aynı zamanda 1980'li yıllarda görülmeyip 2000'li yıllarda görülen iletiler için farklı bir kategori eklenmiştir. Sonuç olarak 1980'li yıllardan 2000'li yıllara gelindiğinde duygulara yönelik verilen iletiler noktasında çocuk edebiyatının olumlu yönde geliştiği görülmüştür. Kaygılara ve sorunlara yönelik iletilerin oranının genel olarak azaldığı, değerlere yönelik iletilerde ise oranların yarı yarıya azaldığı görülmüştür. 1980 ve 2000'li yıllar karşılaştırıldığında kimi ileti konularının oranlarının arttığı, kimi ileti konularının ise azaldığı fark edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde Türkiye'deki siyasal, sosyo-ekonomik açıdan yaşanan değişmeler çocuk edebiyatı eserlerine yansımıştır.

Gönen ve Güler (2011), çocukların resimli hikâye kitaplarında çevrenin yeri adlı araştırma ile incelenen resimli hikâye kitaplarındaki çevresel konu ve kavramların miktarı ortaya konulmak istenmiştir. Kitapların fiziksel özellikleri yeterli bulunurken çevre ile ilgili kitapların daha çok 6 yaş ve üzeri yaş düzeyinde yer aldığı ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda 80 resimli hikâye kitabının %81,3 çevreye yönelik özellikleri taşırken %13,7'sinin bu özellikleri taşıma konusunda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çevresel unsurları barındıran kitapların en çok TUBİTAK tarafından yayınlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların çevreye karşı duyarlılıklarını artırmak adına böyle kitapların daha çok basılması gerektiği belirtilmiştir.

Gönen, Uygun, Erdoğan ve Katrancı (2012), resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi adlı çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden

doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. 2005-2010 yılları arasında basılmış 28 yayınevine ait 120 adet 1. sınıf resimli çocuk kitabı (hikâye, masal) ile çalışılmıştır. Kitaplar rastgele örnekleme ile belirlenmiştir. Çalışmada betimsel analiz kullanılmıştır. Sonuç olarak kitapların dış yapı özelliklerine göre dayanıklı, konu çeşitliliğinin olmadığı, resimlerin dörtte üçünde hayali öğe olduğu, yazı resim oranının istenilen düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Resim metin ilişkisi ve dil bilgisi kurallarına uyulmuş olduğu sonucuna varılmıştır. Kitap hazırlayıcılara önerilerde bulunulmuştur.

Körükçü (2012), okul öncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bulunması gereken özellikler açısından incelenmesi adlı çalışmanın örneklemi kitapevleri, çevredeki kütüphaneler, anaokullarından yararlanılarak oluşturulmuştur. 124 kitap üzerinden yürütülen çalışma ile kitap kayıt formu oluşturularak veri toplanmıştır. Kitapların biçim ve içerik açısından incelemesi yapılmıştır. Verilerin frekans dağılımı alınmıştır. Araştırma sonucunda bazı kitapların sayfa sayısı, boyutu, kapağı gibi istenilen kriterleri karşılamadığı; resim-metin ilişkisinin bazı kitaplarda olmadığı; birkaç kitapta ise sosyal yaşam içeren konuların işlenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Gönen ve Aydos (2013), resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi adlı araştırma ile 3-6 yaş çocuklarına yönelik hazırlanan resimli çocuk kitapları içerik, fiziki özellik ve resimleme yönünden incelenmiştir. Belirtilen özellikler noktasında kitapların eksikleri ortaya çıkarılmıştır. 228 resimli çocuk kitabı taramaya dahil edilmiştir. Araştırmada resimli çocuk kitaplarının çocukların kelime dağarcığını geliştirmeye yönelik olduğu, konu çeşitliliğinin olmadığı, çoğu yayınevinin benzer konuları yayınladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aygün ve Abacı (2014), 2004-2013 yılları arasında basılmış 4-8 yaş düzeyi resimli hikâye kitaplarının resimleme açısından incelenmesi adlı çalışmada tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 50 resimli hikâye kitabı ile çalışmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma ile 2004-2013 yılları arasında basılmış 4-8 yaş düzeyi Türkçe resimli hikâye kitaplarının resimleme özellikleri incelenmiştir. Literatür araştırması yapılıp uzman görüşleri ışığında resimli çocuk kitaplarının görsel anlatımı ve resimleme tekniği boyutlarını ele alarak hazırlanan kriter tablosu ile veri toplanmıştır. Resimlemelerin yarısı geleneksel ve diğer yarısı da modern teknikler ile yapılmıştır. Kitapların üçte birinde resimlemeler gerçekçi yapılmıştır. Kapak resimlerinin yarısından fazlası ilgi çekicidir. Resimlerin üçte ikisinde çevre tanımlaması yapılmıştır. Nesnelerin ve varlıkların renkleri resimlerin yarısından çoğunda gerçek hayattakilerle aynıdır. Sonuç olarak incelenen resimli hikâye kitaplarının resimleme tekniği ve görsel anlatım özellikleri açısından uygun özelliklere

sahip olduğu bulunmuştur. Resimleme yapılırken resimlemelerin çocukların yaşına ve gelişimine uygun renk ve teknikler kullanılarak kolektif çalışmalar yapılması gerektiği önerilmiştir.

Yıldız, Yazıcı ve Durmuşoğlu (2016), 2010-2015 yılları arasında yayımlanmış resimli çocuk kitaplarının resimleme özelliklerinin incelenmesi adlı çalışma ile 3-8 yaş aralığı resimli çocuk kitaplarını incelemiştir. 2010-2015 yılları arasındaki 37 yayınevine ait üç yüz resimli çocuk kitabı üzerinde çalışılmıştır. Yapılan çalışmada resimli çocuk kitabı bilgi formu ve resimli çocuk kitabı özellikleri kontrol listesi kullanılmıştır. Kullanılan form ve liste ile toplanan kitaplar incelenmiş, incelenen kitapların resim ve metin ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın kitapların çoğunun ise sanatsal ve estetik açıdan nitelikli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gönen *Vd*. (2016), resimli çocuk kitaplarının içerik ve resimleme özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi adlı çalışma ile 2000-2010 yılları arasında yayınlanan resimli çocuk kitapları içerik ve resimleme özellikleri yönünden incelemiştir. Betimleyici-tarama yöntemi kullanılmıştır. 150 adet öykü, okul öncesi dönemine ait olmak şartıyla kitap inceleme formu ile seçilmiştir. Örneklem, uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Kitap inceleme formu ile kitaplar resimleme, fiziksel, içerik ve karakter yönünden incelenmiştir. Sonuç olarak çoğunluğunun renkli ve yalın hatlı resimler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ersan (2016), tablet ortamında resimli çocuk kitapları; biçim ve içerik özellikleri üzerine bir inceleme adlı çalışma ile telefon, tablet ve bilgisayar gibi dijital ortamlarda uygulaması olan resimli çocuk kitapları üzerine inceleme yapmıştır. Resimli çocuk kitaplarının dijital ortamlardaki uygulamaları tasarım ilkeleri açısından irdelenmek istenmiştir. Resimli çocuk kitaplarının tablet ve benzeri teknolojik araçlar üzerinden uygulama halinde yayınlarının artmış olmasına karşın basılı resimli çocuk kitaplarıyla içerik olarak aynı olduğu, resimli çocuk kitaplarının fiziksel olarak sadece farklı bir ortama taşındığı belirtilmiştir. Dijital çocuk kitaplarının biçim ve içerik yönünden incelenmesi amaçlı betimsel bir araştırma yapılmıştır.

Özsezer ve Canbazoglu (2018), çocuk hikâyelerindeki resimlemeye çocukların perspektifinden bakış adlı çalışmada amaçlı örnekleme ile seçilen dört 1.sınıf öğrencisiyle çalışılmıştır. Çalışmada kullanılmak üzere iki kitap seçilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak odak grup tartışması yöntemi ve gözlem yapılmıştır. Veri analizinde betimsel analiz ve doküman analizi yapılmıştır. Çocukların kitaplardaki resimlere yönelik yorumları alınmıştır. Çalışma ile yorumları analiz etmek amaçlanmıştır. Sonuç olarak dinlenen öğrenci yorumları sonrasında öğrencilerin 2-3 kelimeyi geçmeyen cümleler kurdukları, resimlere bakarken çocukların gördüklerinden öteye gidip üst

düzey düşünemedikleri, ipuçlarını kullanarak farklı yorum yapamadıkları sonucu çıkmıştır. Çocuk kitaplarındaki resimler çocukların dil gelişiminin yanında yaratıcılığına, entelektüel ve sanatsal gelişiminine katkıda bulunur. Sınıf ortamında konuşma ve dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler yapılmalıdır. Öğrencilerin kurdukları cümlelerin çoğu açıklamaya yöneliktir. Yüzeysel yorumlama, yaratıcı yorumlama, eleştirel anlama başlıklarına yönelik yapılan yorumlar daha az olmuştur. Öğrencilerin daha bütüncül ve analitik yorum yapabilmeleri için üst düzey düşünmeye yönelik zenginleştirilmiş eğitim öğretim ortamları oluşturulmalıdır önerisinde bulunulmuştur.

Dönmezler (2019), Türkiye'de yayınlanmış 5-8 yaş resimli çocuk kitaplarının biçim, resim ve içerik açısından incelenmesi adlı çalışmada 70 ilkokul, 70 okul öncesi öğretmeni ile kitaplıklarındaki kitaplar hakkında görüşmeler yapılmıştır. Kitaplıklarında daha çok hangi kitapların bulunduğu ve bu kitapların hangi yayınevlerinden çıktığına ulaşılmıştır. Ulaşılan veriler grafiklendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye'deki yerli yayınlar incelenmiştir. Yayınevi listesi ise Kitap Yurdu internet sitesinden belirlenmiştir. Araştırmaya 15 yayınevinden belirlenen 5-8 yaş aralığındaki resimli çocuk kitapları dahil edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanarak uzman görüşüne sunulmuş olan resimli çocuk kitabı değerlendirme formu kullanılmıştır. Form ile 10 çocuk kitabı değerlendirilmiştir. 53 okul öncesi, 96 ilkokul kitabı form ile değerlendirilmiştir. 149 resimli çocuk kitabı üzerinden veri oluşturulmuştur. Araştırma ile biçim olarak çocuk kitaplarının kapak ve ciltlemesinin sağlam ve dayanıklı olduğu ortaya çıkmıştır. Kâğıt kalitesi olarak bir kısım çocuk kitabının bu durumu karşılarken bir kısmının karşılamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada resimlerin yaş grubu uygunluğu açısından bir kısım kitap uygun bulunurken bir kısım kitap ise kısmen uygun bulunmuştur. Yayınevlerinin çocuk kitabı yayınlarken biçim, resim ve içerik açısından eksik olduğu noktaları ayrıntılı analiz eden bir çalışma olmuştur.

Karadağ (2019), ilkokul 4. sınıf Türkçe ders kitabındaki resimlerin metinlerle uyumunun incelenmesi adlı çalışma ile 2018-2019 yılı Meb yayınlarına ait ilkokul 4. sınıf Türkçe ders kitabının resim metin ilişkisi incelenmiştir. Araştırma tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırmacı tarafından resim-metin ilişkisi kategori listesi oluşturulmuştur. Veriler doküman analizi yöntemiyle toplanmıştır. Veri analizi ise betimsel yöntem ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda resimden metin içeriği tahmin edebilme düzeyi orta düzeyin altında çıkmıştır. Resimler metin başlığını yüksek düzeyde desteklemektedir. Resimler, metin ana fikrini ya da ana duygusunu orta düzeyin altında desteklemektedir. Resimlerin dikkat çekici ve metin ile orta düzeyde kısmen uyumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Resimlerin hikâye

unsurlarından olay, yer, zaman, karakter ile orta düzeyde örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Resimlerin günlük hayatla alakası orta düzey üzerinde çıkmıştır. Resimlemelerin çocukların seviyesine uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Resim metin ilişkisini inceleyerek araştırmacılara ufuk açan bir çalışma olmuştur. Çalışma, literatürü katkılarıyla desteklemiştir.

Kaya (2019), 20. yüzyıl başından günümüze resimli çocuk kitaplarında görsel dil adlı çalışma ile 1960'lardan günümüze yayımlanmış resimli çocuk kitaplarının tipografi, illüstrasyon ve sayfa düzeninin içerikle olan ilişkisini incelemiştir. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme ile kitap seçilmiştir. Araştırmada resimli çocuk kitabı tarihine yer verilmiştir. Belirtilen dönemden itibaren resimli çocuk kitapları incelenerek tasarım okumaları yapılmıştır. Yapılan okumalar ile tasarımcıya yaratıcı ve zengin bir zemin hazırlayacak özellikler belirlenmiştir. Özellikler şöyle özetlenebilir: kapak kısmı sadece kitabın içeriğinin belirli bir yerini belirtmektense vitrin gibi olmalıdır. Sayfa numarası kullanma durumu sayfa sayısına göre serbestçe belirlenmelidir. Metin içinde vurgulama yapmak için kalın harf kullanımı görsel gerilim oluşturur. Renk kullanımı hikâyenin akışına göre; parlak, pastel, soğuk, sıcak olmalı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Düzenli (2019), Hidayet Karakuş'un hikâyelerinin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi adlı çalışmasında çocuk edebiyatı yazarı Hidayet Karakuş'un 13 kitabı içinden 70 hikâye belirlenmiştir. Yapılan çalışmada doküman analizi ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışılan hikâyeler çocuk edebiyatı temel unsurları açısından incelenmiştir. İnceleme yaş grubu, ileti, konu, resim, resimleyen, basım yeri, basım yılı, yayınevi, sayfa sayısı, boyut, kâğıt, özet, tema, kahramanlar, mekân, dil ve anlatım başlıkları altında yapılmıştır. Çalışma sonucunda Hidayet Karakuş'un hikâyelerin dış yapı özellikleri bakımından çocuk yazınına uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. İletilerin çok yönlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma hikâye kapsamı olarak geniş fakat betimleme noktasında yüzeysel kalmıştır.

Demir (2019), Feridun Oral'ın resimli öykü kitapları üzerine bir doküman incelemesi adlı çalışması ile Feridun Oral'ın 1993-2017 yılları arasındaki 15 resimli öykü kitabını incelemiştir. Çalışmada öykü kitaplarının biçimsel, içerik ve sanatsal açıdan analizi yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak resim ve metin analiz maddeleri oluşturularak öyküler tek tek incelenmiştir. Veri analizi, içerik analizi ve betimsel analiz ile gerçekleştirilmiştir. İnceleme sonucunda kitapların % 91'inde resimlemeler biçimsel açıdan uygun bulunurken % 80'inde resimlemeler içeriksel açıdan, % 99'unda resimlemeler sanatsal açıdan uygun bulunmuştur. Metinler üzerinden incelemeye bakıldığında % 97'sinde biçimsel, % 94'ünde içeriksel, %

92'sinde sanatsal açıdan beklenilen nitelikleri karşıladığı belirlenmiştir. Sonuç olarak hem metinsel açıdan hem resimleme açısından yazarın eserlerinin nitelikli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Adak Özdemir, Hıdır ve Özdemir Beceren (2019), okul öncesi eğitim kurumlarında hikâye kitaplarının kullanım durumlarının incelenmesi adlı çalışma ile okul öncesi kurumlarında resimli kitapların nasıl kullanıldığı incelenmiştir. Çalışma 16 okul öncesi öğretmeni ve 6 okul öncesi öğretmen adayı (4.sınıf) ile yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak video, görüşme ve doküman kullanılmıştır. Çalışma ile okul öncesi kurumlarında öğretmenlerin metni okurken karakterlere uygun olarak ses tonunu kullanmadıkları, öğrenciler ile göz teması kurmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kütüphanelerindeki kitapların konu anlamında yetersiz olduğunu, konu olarak daha farklı konularda kitapların kütüphanelerinde olması gerektiğini belirtmiştir.

Dönmezler ve Say (2020), Türkiye'de yayınlanan 5-8 yaş resimli çocuk kitaplarının biçim, içerik ve resim açısından incelenmesi adlı çalışma ile en az 50 ve üzerinde çocuk kitabı yayını olan 15 yayınevi ve 149 çocuk kitabı ile çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile yürütülmüştür. Kitaplar çocuk kitabı değerlendirme formu ile incelenmiştir. Elde edilen verilerin betimsel analizi yapılmıştır. Kitapların yarısından çoğu yaş bilgisi vermemektedir. Biçim açısından kitapların kapak, ciltleme, yazı tipi ve boyutu, sayfanın düzeni noktasında uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde resim-metin ilişkisinin uygun olduğu fakat kısmen çocuğun hayal dünyasını geliştirmeye yönelik olduğu belirtilmiştir. İçerik olarak kitapların yaş grubuna uygun sonuçlar verdiğine ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, araştırmada incelenen dokümanlar, veri toplama araçları ve veri analizi başlıkları açıklanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma nitel araştırma türünde desenlenmiştir. Nitel araştırma algı ve olayların doğal ortamından elde edilecek şekilde yapılan gözlem, mülakat, doküman inceleme gibi nitel veri toplama araçları ile gerçekçi ve bütüncül olarak ifade edilmesine yönelik süreç izlenen araştırmalardır (Saban Ersoy, 2017, s.5; Creswell, 2017, s.185).

Araştırma doküman inceleme yöntemi ile yürütülmüştür. Doküman inceleme araştırmacının araştırmasının amaçları doğrultusunda veriler toplamak maksadıyla dokümanların incelemesinin yapılması ile gerçekleştirilir. Doküman inceleme konu ile alakalı olgu ve olaylar hakkındaki yazılı belgelerin incelenmesiyle yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.187). Araştırmaya yönelik ses, video, kitap, fotoğraf, arşiv, rapor ve dosya benzeri doküman sistematik olarak analiz edilir (Karataş, 2015, s.72). Doküman inceleme dijital ortam dokümanlarının veya basılı dokümanların incelenmesinde kullanılan sistematik bir yöntemdir (Özkan, 2019, s.2). Araştırma ile 6-10 yaş düzeyi çok tercih edilen çocuk kitapları, çocuk edebiyatı nitelikleri açısından incelenerek kitapların çocuk edebiyatı niteliklerine uygunluğuna ilişkin inceleme yapılmıştır.

Araştırmada İncelenen Dokümanlar

Araştırmanın evrenini ilkokul düzeyi Türkçe çocuk kitapları oluşturmaktadır. Araştırma ile incelenecek olan dokümanları belirleme aşamaları aşağıda verilmiştir.

1. aşama: İncelenecek çocuk kitaplarına yönelik kriterler belirlenmiştir. Kitapevlerinin 10 ve üzeri yayınevine ait 6-10 yaş düzeyi çocuk kitabı satışı olan kitapevi olmasına ve en çok tercih edilen listesi sunabilmesine dikkat edilmiştir.

2. aşama: Kitap satış noktalarını belirlemek için Google arama motoru üzerinden ‘çocuk kitapları’ ifadesiyle arama yapılmış ve çocuk kitabı satışı olan internet siteleri bulunmuştur. İnternet siteleri dışında Erzurum il merkezinde yer alan kitapevlerine ulaşılmıştır. Araştırma

kriterlerini sağlayan 16'sı internet sitesi 5'i kitapevi olmak üzere 21 kitap satış noktası belirlenmiştir.

3. Aşama: İnternet siteleri ve kitapevlerinin oluşturduğu 2020 yılı eylül ayı 6-10 yaş düzeyi çok tercih edilen çocuk kitapları listelerine ulaşılmıştır. İnternet sitelerinin çocuk kitapları ile ilgili sayfasından bu listeler alınmıştır. Kitapevlerinin ise mağaza yetkilileri ile görüşmeler yapılarak çok tercih edilen kitaplar not alınmış ve daha sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Çok tercih edilen listesi belirlenirken en çok tercih edilen kitap listesinin 20 kitap ile sınırlandırılması nedeni internet sitelerinin aynı sayıda çok tercih edilen listesi oluşturamamış olmasından kaynaklanmaktadır.

4. aşama: 21 kitap satış noktasının listelerinden elde edilen 420 kitap karşılaştırılarak tüm listelere en az 3 defa girmiş olan bütün kitaplardan yeni bir liste oluşturulmuştur. Oluşturulan listeye aynı yazarın 1'den fazla kitabı alınmamıştır. Liste tekrar güncellenerek incelemeye alınmıştır. Yapılan güncellemeler ile 6-10 yaş düzeyinde en çok tercih edilen 15 çocuk kitabı (Ek-1) araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

İlgili literatür taraması: Çocuk kitapları niteliklerinin belirlenmesi amacıyla yurt içi ve yurt dışı makaleler, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ve kitaplar incelenerek çocuk edebiyatı üzerine yapılmış bilimsel araştırmalar taranmıştır.

Çocuk kitaplarının niteliklerinin belirlenmesi: Çocuk kitaplarında bulunması gereken nitelikler dış yapı, iç yapı ve resim-metin ilişkisine yönelik başlıklar altında toplanmıştır.

Form Maddeleri oluşturulması: Araştırmacı tarafından 'Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu' ile 'Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu' hazırlanmıştır.

Maddelerin uzman görüşüne sunulması: Hazırlanan 'Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu' ve 'Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu' incelenmek üzere 'Uzman Görüşü Formu' ile birlikte iki Sınıf Eğitimi ve bir Türkçe Eğitimi uzmanlık alanından akademisyene e-posta yoluyla gönderilmiştir.

Uzmanlardan alınan dönüt doğrultusunda maddelerin düzenlenmesi, sınıflandırılması: İç yapı ve dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin değiştirilmesi, iç yapı ve dış yapı özelliklerine yönelik 5 maddenin düzeltilmesi ve iç yapı ve dış yapı özelliklerine yönelik 2 maddenin çıkarılması uzmanlar tarafından önerilmiştir. Açık olmayan ve ayrıntılandırılması istenen maddeler ayrıntılandırılmıştır. Uzman görüşünde belirtilen bazı maddelerin iki farklı maddeye dönüştürülmesi önerileri dikkate alınmıştır. Önerilen değişikler yapıldıktan sonra

madde sayısı 36 maddeden 46 maddeye çıkarılmıştır. 10 madde dış yapı özelliklerine yönelik, 36 madde iç yapı özelliklerine yönelik olmak üzere iç yapı ve dış yapı özellikleri formu 46 maddeden oluşmuştur. Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu'na yönelik maddeleride yine uzmanlarının görüşüne sunularak alınan geri bildirimler ile düzenleme yapılmıştır. Resim metin ilişkisine yönelik 2 maddenin değiştirilmesi, 2 maddenin düzeltilmesi ve 2 maddenin çıkarılması önerilmiştir. Uzman görüşünde belirtilen bazı maddelerin iki farklı maddeye dönüştürülmesi önerileri dikkate alınmıştır. Bazı maddelerin daha açık izah edilmesi istenmiştir. Önerilere dikkat edilerek form yeniden düzenlenmiştir. Öneriler ışığında düzenlenen form 22 maddeden 26 maddeye çıkarılmıştır.

Maddelerin dil anlatım ve yazım ve imlâ bakımından düzenlenmesi: Geri bildirimler doğrultusunda Ek 3'te yer alan 'Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu' ile Ek 4'te yer alan 'Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu' dil anlatım ve yazım ve imlâ bakımından, beş yıl ve üzerinde öğretmenlik yapmış üç Türkçe öğretmenine okutularak düzenlenmiştir.

Kitapların Formlara göre incelenmesi: 'Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu' ve 'Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu' ile araştırmaya konu olan kitaplar incelerek uzman görüşleri ve tecrübeli Türkçe öğretmenleri eşliğinde formlar doldurulmuştur. Okunan kitaplar üzerine notlar alınmıştır. Daha sonra kitaplardan yer yer doğrudan ya da dolaylı olarak maddelere yönelik alıntılar yapılmıştır

Veri Analizi

Araştırma sürecinde seçilen çocuk kitapları 'Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu' ve 'Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu' ile değerlendirilmiş ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz daha önceden elde edilmiş kavramsal sınır çerçevesine ya da temaya göre özetleme ve yorumlama yapılmasıdır. Betimsel analizde veriler önce sistemli ve açık bir şekilde betimlenir. Daha sonra ise betimlemeler açıklanarak yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Karataş, 2015).

Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre betimsel analiz dört aşamadan meydana gelmektedir.

1. Betimsel analiz için kavramsal sınırlar oluşturmak: Araştırmanın problemine ilişkin sorulardan veya araştırmanın kavramsal çerçevesinden hareket ile betimsel analiz için sınırlar belirlenmelidir. Betimsel analiz için kavramsal sınır oluşturulması verileri belli bir çerçevede analiz etmeyi kolaylaştırır.

Araştırmanın kavramsal çerçevesi çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı niteliklerini taşıma düzeyi ile sınırlandırılmıştır. Çocuk kitapları K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10,

K11, K12, K13, K14, K15 şeklinde kodlanmıştır. Ardından veriler alt problem doğrultusunda çocuk edebiyatı nitelikleri; dış yapı özellikleri, iç yapı özellikleri, resim-metin ilişkisi olarak üç alt problem başlığı altında incelemek üzere iç yapı ve dış yapı özellikleri formu ile resim-metin ilişki formu oluşturularak analiz çerçevesi oluşturulmuştur.

2. Tema çerçevesinde verileri işlemek: Verilerin sistemli bir şekilde organize edilerek düzenlendiği doğrudan veya dolaylı alıntıların belirlendiği aşamadır.

Araştırmada kitaplar doküman inceleme yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Birinci aşamada belirlenen çerçevenin sınırlarına yönelik olarak seçilen kitaplar tek tek okunup sistemli olarak dış yapı özellikleri, iç yapı özellikleri ve resim-metin ilişkisi bakımından incelenmiş ve veriler kaydedilmiştir.

3. Bulguları açıklamak: Toplanan verilere yer yer doğrudan veya dolaylı alıntılar yapılarak açıklamaların yapıldığı ve verilerin anlamlandırıldığı aşamadır. Veriler yinelemeler olmadan sade ve anlaşılır bir şekilde açıklanmaktadır.

Araştırma verileri belirlendikten sonra bulgular üzerinden açıklamalar yapılmıştır. Kitaplardan ara ara ilgili form maddeleri doğrultusunda doğrudan ve dolaylı alıntılar yapılarak bulgular desteklenmiştir.

4. Bulguları yorumlamak: Bulguların birbirleriyle ilişkilendirildiği, sebep-sonuç ilişkisine yönelik bulguların ifade edildiği, gerekirse karşılaştırmalar yapıldığı aşamadır.

Araştırma ile Ek 3 ve Ek 4'te yer alan formlardan elde edilen bulgular açıklanıp alt amaçlar doğrultusunda bütün olarak yorumlanarak çıkarımda bulunulmuştur.

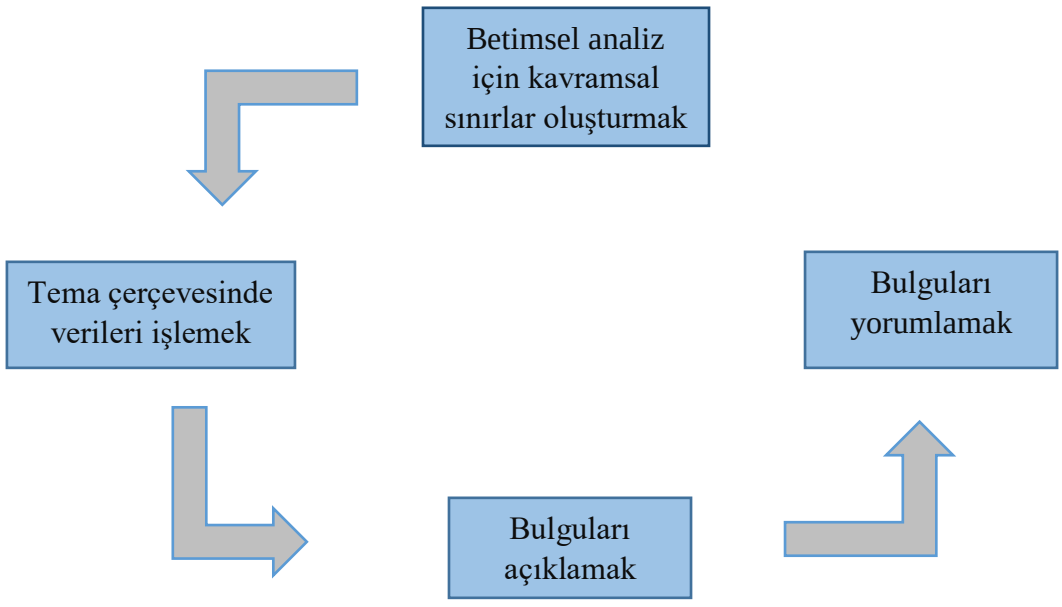

Şekil 1. Veri analiz süreci.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmada elde edilen veriler tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır. Tablolar, ‘Çocuk Kitapları İçyapı ve Dış yapı Özellikleri Formu’ ve ‘Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişkisi Formu’ ile elde edilen verilerden oluşmaktadır.

Çocuk Kitapları Dış Yapı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi olan "6-10 yaş düzeyi çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri nasıldır?" sorusuna ilişkin veriler ‘Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu’ kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çocuk kitapları, çocuk edebiyatı dış yapı özellikleri bakımından Tablo 1’de incelenmiştir. K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15 kitaplarına yönelik frekans ve yüzdelik dağılım değerlerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. *Çocuk Kitapları Dış Yapı Özelliklerine İlişkin Yüzdelik Dağılımları*

Kitap Kodu	f/%	Uygun	Kısmen	Uygun Değil
K2	**f**	10	0	0
	%	100	0	0
K1	**f**	9	0	1
	%	90	0	10
K5	**f**	9	0	1
	%	90	0	10
K8	**f**	8	1	1
	%	80	10	10
K9	**f**	8	2	0
	%	80	20	0
K3	**f**	7	0	3
	%	70	0	30
K4	**f**	7	1	2
	%	70	10	20
K7	**f**	7	2	1
	%	70	20	10
K6	**f**	6	3	1
	%	60	30	10
K12	**f**	6	3	1
	%	60	30	10
K15	**f**	6	3	1
	%	60	30	10
K11	**f**	5	4	1
	%	50	40	10
K13	**f**	5	4	1
	%	50	40	10
K14	**f**	4	3	3
	%	40	30	30
K10	**f**	2	4	4
	%	20	40	40

Tablo 1 incelendiğinde, 3 kitabın % 100-85 oranında, 8 kitabın % 84-60 oranında, 4 kitabın ise % 59-20 oranında dış yapı özelliklerini taşıdığı söylenebilir.

K2 kitabına ilişkin bulgular.

K2 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 100 oranı ile yüksek düzeyde puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin tamamını karşılamaktadır. K2 kitabının kitap kapağı mukavva olarak tasarlanmış olup oldukça sağlamdır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek renkli anne ve çocuk resim içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitap kapağı sayfalara dikiş ve silikon yapıştırma ile tutturulmuştur. Kitap kapakları selefonla kaplanmış olup ciltleme dayanıklıdır. Kitabın sayfalarında mat kuşe kâğıt kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa kenar boşluklarının en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları 2 cm ile 20,5 cm aralığında hazırlanmıştır. Kitap yazı puntosunun 20 punto olduğu gözlenmiş olup 6-7 yaş seviyesine uygundur. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kitapta cümle uzunlukları yaş düzeyine uygundur. Kitap satır uzunlukları 4-8 cm aralığında düzenlenmiş ve yaş düzeyine uygundur. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah, sarı-siyah, mavi-beyaz, olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K2 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini taşımaktadır.

K1 kitabına ilişkin bulgular.

K1 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 90 oranı ile yüksek düzeyde puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 9'unu tam olarak karşılamaktadır. K1 kitabının kapağı mukavva tasarlanmış olup sağlamdır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek renkli hayvan resim içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitap kapağı sayfalara dikiş ve silikon yapıştırma ile tutturulmuştur. Kitap kapakları selefon ile kaplanmış olup ciltleme dayanıklıdır. Kitap, bunların yanında kapakların ömrünü uzatmak amaçlı mukavva kapaklar ile aynı içeriğe sahip takıp çıkarılabilen ince karton ile kılıflanmıştır. Kitabın sayfalarında mat kuşe kâğıt kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa kenar boşluklarının en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları 2 cm ile 13,5 cm aralığında hazırlanmıştır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiş olup uygundur. Kitapta cümle uzunlukları yaş düzeyine uygundur. Kitap sunulan metinler şiir türündedir. Kitap satır uzunlukları 4-8 cm aralığında düzenlemiş olup yaş düzeyine uygun uzunluktadır. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-

siyah, sarı-siyah, kahverengi-beyaz, yeşil-beyaz, mavi-beyaz, lacivert-beyaz olarak hazırlanmıştır. Kitaptaki bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Kitap ebatlarının normalden büyük olması nedeniyle kitabın kapağı açıldığında oldukça fazla yer kapladığı söylenebilir. Kitap yazı puntosu 8-9 yaş düzeyine uygun olarak 14 punto ile düzenlenmiştir. K1 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini genel olarak taşımaktadır.

K5 kitabına ilişkin bulgular.

K5 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 90 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 9'unu tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağı mukavvadır ve oldukça sağlamdır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek çocuk kahraman yönelik resim içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında mat kuşe kâğıt kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa kenar boşluklarının en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 4 cm ile 15 cm aralığında hazırlanmıştır. Kitap yazı puntosu 20 punto hazırlandığından 6-8 yaş seviyesine uygundur. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak yaş düzeyine uygun uzunluktadır. Kitap satır uzunlukları genel olarak 7-8 cm aralığında düzenlemiş olup nadiren 9 cm olduğundan yaş düzeyine uygundur. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Bunlar ile beraber kitap kapağının dikişli ve silikon yapıştırma olduğu gözlenirken kitap selefonsuz ciltlenmiştir. Selefonsuz kitapların kapağı sağlam olsa dahi hızlı bir şekilde tahrip olabilmektedir. Bu nedenle ciltleme dayanıklı değildir. Kitabın 2 sayfasında sayfa kenar boşlukları 1,5 cm, 1 sayfasında ise sayfa kenar boşlukları 1 cm ve belirtilen 3 sayfa, istenilen sayfa kenar aralığında değildir. K5 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini taşımaktadır.

K8 kitabına ilişkin bulgular.

K8 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 80 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 8'ini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağının karton kapak olduğu gözlenmiş olup kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma ile hazırlanmıştır. Kitap kapakları selefonla kaplanmıştır ve ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında kendi yaş düzeyinden kahramana yer verildiğinden kitap kapağı çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek çocuk kahraman resim içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında birinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa

kenar boşluklarının en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 2 cm ile 13 cm aralığında hazırlandığından uygundur. Kitap yazı puntosu 16 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 8-9 yaş düzeyine hitap eden yazı puntosu aralığındadır. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak yaş düzeyine uygundur. Kitap satır uzunlukları genel olarak 2-11 cm aralığında düzenlemiş olup yoğunlukla 11 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunlukta değildir. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K8 kitabı genel olarak çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K9 kitabına ilişkin bulgular.

K9 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 80 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 8'ini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağının karton kapak olduğu gözlenmiş olup kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma hazırlanmış, kitap kapakları selefonla kaplanmış olduğundan ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek çocuk kahramanlara yönelik resim içerikleri sunmuş ve çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında birinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 2 cm ile 16 cm aralığında hazırlanmıştır. K9 kitabı yazı puntosu 16 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 8-9 yaş düzeyine hitap eden yazı punto aralığındadır. Kitap satır uzunlukları genel olarak 3-8 cm aralığında düzenlemiş olup yoğunlukla 8 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunluktadır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah, beyaz-yeşil, beyaz-kırmızı, beyaz-mavi, beyaz-turuncu, beyaz-mor, mavi-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Bunlar ile beraber kitapta cümle uzunlukları genel olarak incelendiğinde yer yer 10 kelimeden fazla kelime içeren bazı cümleler yer aldığı için cümle uzunluklarının yaş düzeyine kısmen uygundur. K9 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K3 kitabına ilişkin bulgular.

K3 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 70 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 7'sini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağı mukavvadır ve oldukça sağlamdır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından

kitap kapağının çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek doğadaki bir hayvan resmi içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında mat kuşe kâğıt kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 2 cm ile 23 cm aralığında olduğundan uygundur. Kitap yazı puntosunun 18 punto olduğu gözlenmiş olup 6-7 yaş seviyesine uygundur. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: siyah-beyaz, açık gri-siyah, krem rengi-beyaz, olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Bunlar ile beraber kitap kapağının dikişli ve silikon yapıştırma olduğu gözlenirken kitabın ciltlemesi selefonsuzdur. Selefonsuz kitaplar kitap kapağı sağlam olsa dahi hızlı bir şekilde tahrip olabilmektedir. Kitabın 3 sayfasında sayfa kenar boşluklarının 1,5 cm olduğu istenilen sayfa kenar aralığında değildir. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak 6 kelimenin üzerine çıkıldığından yaş düzeyine uygun uzunlukta değildir. Kitap satır uzunlukları 4-17 cm aralığında düzenlenmiş olup genel olarak 10 cm'nin üzerinde olduğundan yaş düzeyine uygun uzunlukta değildir. K3 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K4 kitabına ilişkin bulgular.

K4 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 70 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 7'sini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek çocuk kahraman içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitap kapağının ince kartondan yapılması nedeniyle kitap kapağı sağlam değildir. Kitap kapağı selefonludur. Fakat tel zımba kullanıldığından kitabın ciltlemesi dayanıklı değildir. Kitabın sayfalarında mat kuşe kâğıt kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: açık mavi-siyah, sarı-siyah, gri-siyah, pembe-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak en az 2 cm ile en çok 7 cm civarında hazırlanmış olup uygundur. Kitap yazı puntosu 30 punto hazırlandığından 6-7 yaş seviyesine uygundur. Kitapta cümle uzunlukları 3-5 kelime civarında olup yaş düzeyine uygun uzunluktadır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kitap satır uzunlukları 5-14 cm aralığında düzenlenmiştir. Satır uzunlukları 10 cm'nin üzerinde olduğundan yaş düzeyine uygun uzunlukta değildir. K4 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K7 kitabına ilişkin bulgular.

K7 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 70 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 7'sini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağının karton kapak olduğu gözlenmiş olup kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma olarak hazırlanmıştır. Kitap kapakları selefonla kaplanmış olduğundan ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak olmayan renkler kullanıldığından çocukların ilgisini kısmen çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek sincap resim içeriği sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında birinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi uygundur. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak en az 2 cm ile en çok 17 cm civarında hazırlanmış olup uygundur. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak yaş düzeyine uygun uzunluktadır. Kitap satır uzunlukları genel olarak 9-10 cm aralığında düzenlemiş olup yoğunlukla 10 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunluktadır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu- yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K7 kitabı yazı puntosu 14 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 9-10 yaş düzeyine hitap eden yazı punto aralığında değildir. K7 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K6 kitabına ilişkin bulgular.

K6 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 60 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 6'sını tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağında parlak renkler kullanıldığından çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek renklilikte kahraman resim içerikleri sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında ikinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi kısmen uygundur. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 4 cm ile 20 cm aralığında hazırlanmıştır. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak yaş düzeyine uygun uzunluktadır. Kitap satır uzunlukları genel olarak 8-12 cm aralığında düzenlemiştir. Genellikle bir sayfa 8 cm iken diğer sayfa 12 cm olduğundan yaş düzeyine kısmen uygun uzunluktadır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırmadır. Fakat karton kapak hazırlanmış olduğundan kitap kapağı kısmen sağlamdır. Kitap yazı puntosu 14-16 punto aralığında düzenlenmiştir. Belirtilen

yazı puntosu 9-10 yaş düzeyi yazı punto aralığında değildir. K6 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K12 kitabına ilişkin bulgular.

K12 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 60 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 6'sını tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağı karton kapak olduğundan kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma hazırlanmıştır ve kapak selefonla kaplandığından ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak olmayan renkler kullanıldığından kitap kapağı çocukların ilgisini kısmen çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek bitki ve hayvan resim içerikleri sunmuş, çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında ikinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi kısmen uygundur. Kitapta sayfa kenar boşluklarının en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 2 cm ile 4 cm aralığında hazırlandığından sayfa kenar boşlukları uygundur. Kitap yazı puntosu 16 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 8-9 yaş düzeyine hitap eden yazı punto aralığındadır. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak incelendiğinde cümle uzunluklarının yaş düzeyine uygun olduğu görülmüştür. Kitap satır uzunlukları genel olarak 2,5-10 cm aralığında düzenlemiş olup yoğunlukla 10 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunlukta değildir. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah, beyaz-yeşil, beyaz-kahverengi, sarı-siyah, beyaz-yeşil olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K12 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K15 kitabına ilişkin bulgular.

K15 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 60 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 6'sını tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağı karton kapak olduğundan kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma ile hazırlanmış, kitap kapakları selefonla kaplanmış ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak olmayan renkler kullanıldığından çocukların ilgisini kısmen çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuğa hitap edebilecek çocuk kahramanlara yönelik resim içeriği sunmuş ve çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında ikinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi kısmen uygundur. Kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 1,5 cm ile 13,5 cm aralığında hazırlanmıştır. Sağ ve sol kenarların yarısı 1,5 cm sayfa kenar boşluğu ile hazırlandığından uygun değildir. Kitap yazı puntosu 12 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu istenilen yaş düzeyine hitap eden yazı punto

aralığındadır. Kitapta cümle uzunluklarının genel olarak incelendiğinde cümle uzunlukları yaş düzeyine uygundur. Kitap satır uzunlukları genel olarak 3-8 cm aralığında düzenlemiş olup yoğunlukla 8 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunluktadır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K15 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K11 kitabına ilişkin bulgular.

K11 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 50 oranında düşük puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 5'ini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağının karton kapak olduğundan kapak kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma ile hazırlanmış, kitap kapakları selefonla kaplanmıştır ve ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak olmayan renkler kullanıldığından çocukların ilgisini kısmen çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuklara hitap edebilecek çocuk kahramanlara yönelik resim içerikleri sunmuş ve çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında ikinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi kısmen uygundur. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 1,5 cm ile 12 cm aralığında hazırlanmıştır. Sayfaların sağ ve sol kenarları 1,5 cm sayfa kenar boşluğu ile hazırlanmıştır. Sayfa kenar boşlukları istenilen ölçülere uygun değildir. Kitap yazı puntosu 14 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 9-10 yaş düzeyine hitap eden yazı punto aralığında değildir. Kitap satır uzunlukları genel olarak 2-10 cm aralığında düzenlenmiş ve yoğunlukla 10 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunluktadır. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak incelendiğinde yer yer 10 kelimeden fazla kelime içeren cümleler yer aldığı için cümle uzunlukları yaş düzeyine kısmen uygundur. K11 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini düşük düzeyde taşımaktadır.

K13 kitabına ilişkin bulgular.

K13 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 50 oranında puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 5'ini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağı karton kapak olması nedeniyle kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma ile yapılmıştır ve kapak selefonla kaplandığından ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak olmayan renkler kullanıldığından çocukların ilgisini kısmen çekebilecek

niteliktedir. Kitap kapağı çocuğa hitap edebilecek çocuk kahramanlara yönelik resim içerikleri sunmuş ve çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında ikinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi kısmen uygundur. Kitapta sayfa kenar boşluklarının en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 1,5 cm ile 16 cm aralığında hazırlanmıştır. Sağ ve sol kenarların yarısı 1,5 cm diğer yarısı 2 cm sayfa kenar boşluğu ile hazırlanmıştır. Kitap yazı puntosu 14 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 8-9 yaş düzeyine hitap eden yazı puntosu aralığında değildir. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak incelendiğinde cümle uzunlukları yaş düzeyine uygundur. Kitap satır uzunlukları genel olarak 4-9 cm aralığında düzenlenmiş olup yoğunlukla 9 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunlukta değildir. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah, beyaz-mavi, beyaz-kırmızı olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K13 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini düşük düzeyde taşımaktadır.

K14 kitabına ilişkin bulgular.

K14 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 40 oranında düşük puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 4'ünü tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağı karton kapak olduğundan kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma ile hazırlanmıştır ve kapak selefonla kaplanmış olduğundan ciltleme dayanıklıdır. Kitap kapağında parlak olmayan renkler kullanıldığından çocukların ilgisini kısmen çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağı çocuğa hitap edebilecek resim içeriği sunmuş ve çocuğun seviyesine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitabın sayfalarında ikinci sınıf hamur kullanılmış olup kâğıt kalitesi kısmen uygundur. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 1,5 cm ile 9,5 cm aralığında hazırlamıştır. Sağ ve sol kenarların yarısı 1,5 cm sayfa kenar boşluğu ile hazırlandığından uygun değildir. Kitap yazı puntosu 12 punto olarak düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 7-9 yaş düzeyine hitap eden yazı punto aralığında değildir. Kitabın bir sayfasında ise diğer sayfalardan farklı büyüklükte puntoda yazı kullanılmıştır. Kitapta cümle uzunlukları genel olarak incelendiğinde cümle uzunlukları yaş düzeyine uygundur. Kitap satır uzunlukları genel olarak 3-9 cm aralığında düzenlemiş olup yoğunlukla 9 cm olduğu gözlendiğinden uygun uzunlukta değildir. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K14 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini düşük düzeyde taşımaktadır.

K10 kitabına ilişkin bulgular.

K10 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı özelliklerini taşıma yönünden % 20 oranı ile düşük puan almıştır. Dış yapı özelliklerine yönelik 10 maddenin 2'sini tam olarak karşılamaktadır. Kitap kapağının karton kapak olduğundan kapak kısmen sağlamdır. Kitap kapağı dikişli ve silikon yapıştırma ile hazırlanmıştır. Kitap kapakları selefonsuz ciltleme yapıldığından ciltleme dayanıklı değildir. Kitap kapağı çocukların dikkatini çekecek renkte ve resimler barındırmadığından çocukların ilgisini kısmen çekebilecek niteliktedir. Kitap kapağında kötü alışkanlıklara yönelik unsur ve dikkat çekmeyen bir resim yer almıştır. Bu nedenle kitap kapağı çocuğun seviyesine kısmen uygun nitelikte hazırlanmıştır. Kitabın sayfaları parlak kuşe kâğıt ile imal edilmiştir. Parlak kuşe kâğıdın çocukların gözünü yorabilecek ve ışık alma durumuna göre parlayacağından kitabın kâğıt kalitesi uygun değildir. Kitapta sayfa kenar boşlukları en az 2 cm olması beklenirken kitabın sayfa kenar boşlukları genel olarak 2,5 cm ile 11 cm aralığında hazırlanmıştır. Kitap yazı puntosu 14-16 punto aralığında düzenlenmiştir. Belirtilen yazı puntosu 9-10 yaş düzeyine hitap eden yazı punto aralığında değildir. Kitapta cümle uzunlukları 10 kelimeden fazla kelimeye sahip cümleler sunulduğundan yaş düzeyine kısmen uygun uzunluktadır. Kitap satır uzunlukları genel olarak 2,5-10 cm aralığında düzenlemiştir. Dolayısıyla satır uzunluğu uygun değildir. Kitap satır aralıkları en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmiştir. Kâğıt fonnu-yazı rengi sırasıyla: beyaz-siyah ve beyaz-turuncu olarak hazırlanmıştır. Kitapta bütün sayfalarda kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır. K10 kitabı çocuk edebiyatı dış yapı niteliklerini düşük düzeyde taşımaktadır.

Çocuk Kitapları İç Yapı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "6-10 yaş düzeyi çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri nasıldır?" sorusuna ilişkin veriler 'Çocuk Kitapları İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri Formu' kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çocuk kitapları, çocuk edebiyatı iç yapı özellikleri bakımından Tablo 2'de incelenmiştir. K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15 kitaplarına yönelik frekans ve yüzdelik dağılım değerlerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2. *Çocuk Kitapları İç Yapı Özelliklerine İlişkin Yüzdelik Dağılımları*

Kitap Kodu	f/%	Uygun	Kısmen	Uygun Değil
K1	**f**	34	1	1
	%	94,4	2,8	2,8
K7	**f**	34	2	0
	%	94,4	5,6	0
K3	**f**	32	1	3
	%	88,9	2,8	8,3

Tablo 2. (*devamı*)

K12	**f**	32	0	4
	%	88,9	0	11,1
K5	**f**	31	1	4
	%	86,1	2,8	11,1
K9	**f**	31	0	5
	%	86,1	0	13,9
K13	**f**	31	3	2
	%	86,1	8,3	5,6
K2	**f**	30	3	3
	%	83,3	8,3	8,3
K4	**f**	29	4	3
	%	80,6	11,1	8,3
K8	**f**	29	4	3
	%	80,6	11,1	8,3
K6	**f**	28	5	3
	%	77,8	13,9	8,3
K11	**f**	28	0	8
	%	77,8	0	22,2
K14	**f**	27	2	7
	%	75,0	5,6	19,4
K15	**f**	27	5	4
	%	75,0	13,9	11,1
K10	**f**	26	7	3
	%	72,2	19,4	8,3

Tablo 2 incelendiğinde, 7 kitabın % 100-85 oranında, 8 kitabın % 84-72 oranında iç yapı özelliklerini taşıdığı söylenebilir.

K1 kitabına ilişkin bulgular.

K1 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 94,4 oranında puan almıştır. 36 maddenin 34'ünü tam olarak karşılamaktadır. K1 kitabı senaryosu hayvanları konu edinmesi bakımından ve içeriğindeki hayvan görselleriyle ilgi ve merak uyandırmaktadır. Kitap kahramanları çocukların hoşuna gidebilecek hayvanlardan seçilmiş olup çocukların kendini kitabın içinde bulabileceği, yaş seviyesine uygun bir konuya sahiptir. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları hayvanlardan seçilmiştir ve kahramanlar olağanüstü özellikler sergilemektedir. Kitapta yaşanan olay, savunulan düşünce tutarlı olup çelişmemektedir. Kitabın çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmadığı belirlenmiştir. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmediği gözlenmiştir. Ana duygu okuyanı ikilemde bırakmamakta her okuyucunun; hayatın inişli çıkışlı halinin bazen insanı üzdüğü bazen mutlu ettiği fakat insanın hayata güzel yönden bakarak hayattan keyif alabileceği, mesajını çıkarabileceği düşünülmektedir. Kitabın adı ile konusu bağlantılıdır. Kitapta hayvanlar üzerinden bir senaryo

kurulmasına karşın işlenen konunun günlük hayata değinmesi hayat dersleri vermesi sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir.

Kitapta okuyucunun Maestro Fare'nin maceralarına katılması ve sonunda okuyucuların eğlenmesi sebebiyle konu neden sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen olay ve düşünceler basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır. Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Evrensel değerlere yönelik her şiirin sonunda ders çıkarılabilecek nitelikte mesajlara yer verilmiştir. Kitapta verilen bir problem ya da sorunlu durum şiirin sonlarında hayat ile ilişkilendirilerek durumu açıklayıcı, öğüt tarzı cümleler ile çözüme kavuşturulduğundan problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanların gündelik hayatta karşılaşacakları herhangi bir sorunun olumlu düşünerek nasıl çözüme kavuşturulabileceği, hayata karşı farklı bakış açıları konusunda örnek davranışlar sunulması sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir.

Kitabın kahramanı olan hayvanın fiziksel hareketlerine; çalışkan, başarılı, yardımsever gibi kişilik özelliklerine ve mutlu, üzgün gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin metin türünün kısıtlayıcılığına rağmen fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır.

Kitapta metin türü itibariyle zaman dilimi bulunmamaktadır. Kitapta her hayvan doğal ortamında anlatılmış olduğundan olayların gerçekleştiği mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir. Çocuk 'maestro' kelimesinin anlamını aynı cümlede kullanılan 'rehberinim' kelimesi sayesinde bağlamdan çıkarabilmektedir.

Ben Maestro Fare, senin rehberinim,
Çılgın maceramda bana eşlik et derim! (Brown, 2020, s.2).

Kitapta öğütlenen değerler, hayvanların davranışları ve kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmaktadır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta genel olarak kurallı cümlelere yer verilmiştir. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Gözlerini dört aç ve iyi dinle, (Brown, 2020, s.2).
Hep dört ayak üzerine düşerler, (Brown, 2020, s.8).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketleme bulunmadığı gözlenmiştir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmiştir. Kitapta yabancı kelime kullanılmıştır.

Bazen iki bazen üç mile yayılır. (Brown, 2020, s.2).

Ben Maestro Fare, senin rehberinim,

Çılgın maceramda bana eşlik et derim! (Brown, 2020, s.2).

K1 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini üst düzeyde taşımaktadır.

K7 kitabına ilişkin bulgular.

K7 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 94,4 oranında puan almıştır. 36 maddenin 34'ünü tam olarak karşılamaktadır. K7 kitabı konusunu ormandaki sincaplardan almıştır. Kitabın çocuklarda ilgi ve merak uyandıran bir senaryoya sahip olduğu düşünülmektedir. Kitap kahramanları hayvanlardan seçilmiş olup sincapların ailesiyle iletişimlerini ele aldığından kitap çocukların öykünebileceği, yaş seviyesine uygun bir konuya sahiptir. Kitap konusu metin türü itibariyle akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları hayvanlardan seçilmiş ve kahramanlar olağanüstü özellikler sergilemiştir. Kitapta yaşanan olaylar tutarlı olup çelişmemektedir. Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu ailenin, akrabaların, dostların birlikte iken güzel olduğunu, insanın yaşadığı yeri onların güzelleştirdiği mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta hayvanlar üzerinden bir senaryo kurulması fakat işlenen konu özelikleri bakımından günlük hayata değinen hayat dersleri verilmesi sebebiyle kitap gerçek hayatla kısmen ilişkilidir. Kitapta kızıl sincapların evlerinin, yiyeceklerinin boz sincaplar tarafından ele geçirilmesi sonucu kızıl sincapların göç etmesi nedeniyle konu neden sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta sincapların ara ara amcalarını ziyaret edip aile ziyareti yapmaları, sincapların tüm aile büyüklerine saygı göstermesi, küçüklerin sevilmesi gibi kültür öğelerine yer verilmesi nedeniyle millî kültüre yönelik değerlere yer verilmiştir. Kitap evrensel değer bakımından incelendiğinde yardımlaşma, hoşgörü, dayanışma, paylaşma değerlerine yer verilmiştir. Kitapta sincapların karşılaştığı yiyeceklerinin eksilmesi konusunda oturup beraber düşünerek akılcı çözüm yolları üretmeye çalışmaları ardından problemin çözüme kavuşturulması nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanların aileyi sevmeyi, birlikte çalışmayı, büyüklere, öğretmenlerine saygı duymayı işlemesi bakımından çocukların öykünebileceği örnek davranışlara yer verilmiştir.

Kitapta boz sincaplar, kızıl sincaplar, küçük sincap gibi dış görünüşe ait fiziksel özelliklere; sincapların çalışkan, başarılı, yardımsever, utangaç olması gibi kişilik özelliklerine ya da mutlu, üzgün, endişeli korkmuş gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır. Kitabın metin türünün günlük olması nedeniyle hikâye gün gün verilmiş olduğundan zaman doğrusal ilerlemekte ve zaman dilimi çocuğun zaman algısına uygundur. Kitapta anlatılan olay ormanda gerçekleşmiş olduğundan mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Bizi uzaktan uzağa takip ettiğini, sevdiğini ve bizimle arkadaş olmak istediğini söyledi. Her birimize tek tek iltifat etti. Ben çok akıllı, Hemdem çok tatlı, Candaş çok sakinmiş. Üçümüz de bu iltifatlar karşısında doğrusu biraz utandık (Gölbaşı, 2019, s.56).

"Seni bizim oralara götürmek isterim. Gelip birkaç gün kalır mısın?" "Teklifin için teşekkür ederim Vefa ama bu evden hiçbir yere ayrılamam ben,"dedi Yesari amca (Gölbaşı, 2019, s.53).

Kitapta anlatılan olaylar, hayvanların davranışları kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Kitapta argo, küfürlü ifade bulunmadığı gözlenirken, kahramanın arkadaşının kahramana istemediği şekilde hitap ederek etiketleme yapması nedeniyle kitapta kısmen etiketleme yapılmıştır.

Talaz, Alaca'ya dönüp, "Hey Alaca! Baksana, kim takip ediyor bizi: Çiki, Çiki" dedi ve gülmeye başladı (Gölbaşı, 2019, s.55).

Kitapta çocukların gelişim düzeyine uygun deyim kullanılmıştır.

Hepimiz rahat bir nefes aldık. (Gölbaşı, 2019, s.44).

Gri kamyonet gittikten sonra amcamı yolcu ettik.. (Gölbaşı, 2019, s.55).

Kitapta yazım ve imlâ kurallarına kısmen dikkat edilmiştir.

Talaz, Alaca'ya dönüp, "Hey Alaca! Baksana, kim takip ediyor bizi: Çiki, Çiki" dedi ve gülmeye başladı (Gölbaşı, 2019, s.18).

Zarf-fiil eki kullanılmış kelimeden sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.30).

Kullanımı yaygın yabancı kelimelere yer verilmemiştir. K7 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini taşımaktadır.

K3 kitabına ilişkin bulgular.

K3 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 88,9 oranında puan almıştır. 36 maddenin 32'sini tam olarak karşılamaktadır. K3 kitabı senaryosu kahramanlarının ormanda yaşayan hayvanlardan seçilmiş olması nedeniyle ilgi ve merak uyandırmaktadır. Kitabın konusu hayvanların başından geçen olaylardan seçilmiştir. Çocukların öykünebileceği yardımlaşma ve paylaşma gibi davranışlar ele alınmış olduğundan kitap çocukların yaş seviyesine uygundur. Kitap konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları olağanüstü özellikler sergilemektedir. Kitapta yaşanan olaylar tutarlı olup birbiriyle çelişmemektedir. Kitapta çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek herhangi bir davranış yoktur. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu yardımlaşma ve birliktelik ile zor olan işlerin kolay bir şekilde halledilebileceği mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta hayvanlar üzerinden bir senaryo kurulması, günlük hayata değinen unsurlara yer verilmemesi sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkili değildir. Kitapta kahramanın acıktığı için arkadaşlarıyla yiyeceğe ulaşmaya çalışması sebebiyle konu neden sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır. Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Evrensel değerlerden yardımlaşma, dayanışma değerlerine yer verilmiştir. Kitapta tavşanın aç kalması problemini tavşan ve arkadaşlarının düşünüp akılcı bir çözüme kavuşturmaları nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanların gündelik hayatta karşılaşacakları herhangi bir problemi düşünüp dayanışma ile nasıl çözüme kavuşturulabileceği bakımından örnek davranışlar sunulması sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir.

Kitapta işlenen hayvanlardan ayının büyük cüsseye sahip olması, tombul tilkinin uzun kuyruklu olması gibi fiziksel özelliklerine yer verilmiştir. Yardımsever, duyarlı ve paylaşımcı gibi kişilik özelliklerine yer verilmiştir. Fakat karakterlerin ruh hallerine değinilmemiştir. Karakterlerin fiziksel, kişilik özellikleri açıklayıcıyken ruhsal özellikleri açıklayıcı değildir.

Kitapta belirtilen zaman dilimi kış ayları, gündüz vakti olduğundan zaman dilimi çocuğun zaman algısına uygundur. Kitapta hayvan kendi yaşadığı ortamda (orman) anlatılmış olduğundan olayların gerçekleştiği mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur. Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramların yok denecek kadar az olduğu günlük hayatta az kullanılan bir kelimenin anlamı ise bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Sonra koca ayının ininde birbirlerine sokulup derin bir uykuya daldılar (Oral, 2020, s.29).

Kitapta hayvanların davranışları kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille oluşturulmuştur. Kitaptaki cümleler genel olarak kurallı cümledir. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kısmen kullanılmıştır.

Sonra koca ayının ininde birbirlerine sokulup derin bir uykuya daldılar (Oral, 2020, s.29). *...tombul tilki öyle hapşırdı ki, dengelerini kaybedip yerde buldular..* (Oral, 2020, s.25).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketleme bulunmamaktadır. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmiştir. Yabancı kelimelere yer verilmemiştir. K3 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini taşımaktadır.

K12 kitabına ilişkin bulgular.

K12 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 88,9 oranında puan almıştır. 36 maddenin 32'sini tam olarak karşılamaktadır. K12 kitabı konusu küçük bir meşe ve hayvan arkadaşlarının yaşadıkları üzerinden kurgulandığı için kitap senaryosu ilgi ve merak uyandırmaktadır. Kitap küçük bir meşenin güneşini engelleyerek büyümesine engel olan Koca Meşe'ye karşı verdiği mücadeleyi anlattığından çocukların hoşuna gidebilecek yaş seviyesine uygun bir konuya sahiptir. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları hayvanlardan ve bitkilerden seçilmiş ve kahramanlar olağanüstü özellikler sergilemiştir. Kitapta yaşanan olay ve savunulan düşünce tutarlı olup çelişmemektedir. Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir ikilemde bırakmamakta her okuyucu, herkesin sahip olduğu temel haklar olduğunu ve bu haklara sahip çıkılması gerektiği mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta bitkiler ve hayvanlar üzerinden bir senaryo kurulması sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkili değildir. Kitapta Büyük Meşe'nin diğer meşelerin ışığını kapatması nedeniyle diğer meşelerin büyüyüp gelişemediğinden konu neden sonuç ilişkisi ile verilmiştir. Kitapta verilen olay ve düşünceler basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Kitapta evrensel değer bakımından yardımlaşma, dayanışma değerlerine yer verilmiştir. Kitapta Koca Meşe'nin diğer meşelerin güneşini engellemesi problemini Filozof Meşe'nin karınca ve diğer arkadaşlarıyla akılcı bir çözüme kavuşturması nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır.

Kitapta Filozof Meşe'nin azimli ve kibar davranışları sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir. Kitapta Filozof Meşe'nin cılız, Koca Meşe'nin büyük gibi fiziksel özelliklerine; karakterlerin azimli, kibar, akılcı, alaycı, kibirli gibi kişilik özelliklerine; mutlu, üzgün, kızgın, öfkeli gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır. Kitapta zaman bakımından mevsimsel bir zaman dilimi kullanıldığından zaman dilimi çocuğun zaman algısına uygundur. Kitapta olaylar ormanda gerçekleştiğinden mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Bu yüzden anlatacaklarımı can kulağıyla dinle (Miandji, 2020, s.12).

"...meşeden eşer kalmalmamıştı..." (Miandji, 2020, s.16).

"… boyumu aşabilir." (Miandji, 2020, s.37).

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Ama bir süre sonra bir şeyler ters gitmeye başladı, bir anormallik vardı (Miandji, 2020, s.14).

"...büyük meşenin yaprakları yoğun ve sıkıydı ki sürekli kapatıp duruyordu o ışığı." (Miandji, 2020, s.27).

Kitapta bitki ve hayvanların davranışları resimler sayesinde yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Birdenbire şiddetli bir rüzgâr esti, rüzgârın esmesine tüm meşeler aşinaydı ama bu kez bir fark vardı (Miandji, 2020, s.47).

Ama bir süre sonra bir şeyler ters gitmeye başladı, bir anormallik vardı (Miandji, 2020, s.14).

Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitaptaki cümleler genel olarak kurallı cümledir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

"Hey sevimli karıncalar… Merhaba… Bakar mısınız… Diyeceklerim var?" diye seslendi küçük meşe. (Miandji, 2020, s.9).

Üç nokta kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.33).

Keşke herkes fazlalıklarından kurtulmayı bilse, paylaşsa ne iyi olur, o verince mutlu olur, biz de alınca… Ah küçük meşe… Ne güzel kalbin var. (Miandji, 2020, s.10).

Üç nokta kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. K12 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini taşımaktadır.

K5 kitabına ilişkin bulgular.

K5 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 86,1 oranında puan almıştır. 36 maddenin 31'ini tam olarak karşılamaktadır. K5 kitabında çocukların merak edebileceği, kendi yaş düzeyinden kahraman yer almakta olup senaryonun ilgi uyandıracağı düşünülmektedir. Kitap, Vashti'nin resim yapmaya olan ön yargısını konu almamıştır ve kitabın ilerleyen kısımlarında çocukların öykünebileceği, kendini kitabın içinde bulabileceği davranışlar bulundurmuştur. Bu nedenlerle konu çocukların yaş seviyesine uygundur. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları öğretmen ve öğrencilerden seçilmiştir ve kahramanlar olağanüstü özellikler sergilememiştir. Kitapta yaşanan olay, savunulan düşünce tutarlı olup çelişmemektedir. Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu; herhangi bir işe ön yargıyla yaklaşmak yerine kendine güvenerek işe başlamanın güzel sonuçlar doğuracağı, mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta okulda yaşanan öğrenci-öğretmen ilişkisi üzerinden bir senaryo kurulması sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta öğretmeninin Vashti'yi cesaretlendirip desteklemesi ve Vashti'nin öz güvenini yenilemesi sebebiyle konu neden sonuç ilişkisiyle anlatılmıştır. Kitapta verilen olay ve düşünceler basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır. Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Evrensel değerlere yönelik olarak çalışkanlık, saygı, hoşgörü değerlerine yer verilmiştir. Kitapta Vashti'nin resim dersinde öz güvensiz olması ve kendini başarısız görmesi sorununu, Vashti'nin öğretmeninin yardımıyla çabalayarak çözüme kavuşturması nedeniyle problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanların ve karakterlerin gündelik hayatta karşılaşılabilecek herhangi bir sorunun olumlu düşünülerek nasıl çözüme kavuşturulabileceği, hayata karşı farklı bakış açıları konusunda örnek davranışlar sunulması sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir.

Kitapta kahramanların çalışkan, başarılı, hoşgörülü gibi kişilik özelliklerine ve Vasti'nin mutlu, üzgün, kızgın gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel özelliklerine metinde yer verilmediğinden karakterlerin fiziksel özellikleri açıklayıcı değildir. Karakterlerin kişilik ve ruhsal özellikleri ise açıklayıcıdır.

Kitapta Vashti'nin birkaç hafta geçtikten sonra sergide eserlerinin yayınlandığını belirten zaman ifadesi ile zaman dilimi çocuğun algılama düzeyine uygundur. Kitapta olaylar okul ortamında anlatılmış olduğundan olayların gerçekleştiği mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramların anlamı bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Birkaç hafta sonra okuldaki resim sergisinde Vashti'nin çizdiği renkli noktalar sergilendi (Reynolds, 2020, s.20).

Yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir. Kitapta bazı noktalama hataları ısrarla tekrar edilmiştir.

Vashti, "Çok komik, ama ben resim YAPAMIYORUM." Dedi. (Reynolds, 2020, s.4).

Vashti'nin çizmiş olduğu minik nokta… ONUN NOKTASI! (Reynolds, 2020, s.11).

Büyük harf kullanımı kurallarının dışında metin ortasında büyük harf kullanılmıştır (TDK, 2012, s.12-17). Büyük harfler ile yazılan ifadeler metinde vurguyu belirtmek adına kullanıldığı düşünülmektedir. Ancak imlâ kurallarında böyle bir kullanım mevcut değildir.

Öğretmeni kâğıdı eline alıp, dikkatlice inceledi. (Reynolds, 2020, s.7).

Zarf-fiil eki kullanılmış kelimeden sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.30).

"Pekala, resim yapamıyorum, ama altına imzamı atabilirim."dedi. (Reynolds, 2020, s.9).

Kitapta Vashti'nin davranışları ve serginin kitaptaki resimlemeleri sayesinde bazı kelimeler yaş düzeyine uygun somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kısmen kullanılmıştır.

Resim dersi sona ermişti, ama Vasthi sanki oturduğu yere yapışmış gibi kalkamıyordu. (Reynolds, 2020, s.1). Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketleme bulunmamaktadır. Kullanımı yaygın yabancı kelimelere yer verilmemiştir. K5 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini oldukça iyi seviyede taşımaktadır.

K9 kitabına ilişkin bulgular.

K9 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 86,1 oranında puan almıştır. 36 maddenin 31'ini tam olarak karşılamaktadır. K9 kitabının senaryosu gezi kulübü öğrencilerinin yaptıkları merak uyandırıcı bir seyahatten bahsettiğinden, kitabın görselleri ve

senaryosu ilgi uyandırmaktadır. Kitap konusunu Levent ve arkadaşlarının öğretmenlerinin gözetiminde Muğla'ya yaptıkları bir geziden almıştır. Öğrencilerin öğretmenlerini dinlemeleri ve ödevlerini yapmaları bakımından çocukların öykünebileceği davranışlara yer vermesi nedeniyle konu yaş seviyesine uygundur. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları olağanüstü özellikler sergilememiştir. Kitapta yaşanan olay tutarlı olup çelişmemektedir. Kitapta etiketleme yer almaktadır. Dolayısıyla çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış kısmen bulundurmaktadır.

- *Şu haline bak. Islanmış sıçana dönmüşsün* (Orakçı, 2019, s.90).

- *Tanıdığım en yağcı kişi sensin de ondan…* (Orakçı, 2019, s.65).

Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu gezilip farklı yerler görülerek birçok bilgi edinilebileceği mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta öğretmen ve gezi kulübü üyeleri üzerinden bir seyahat senaryosu kurulması sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta yapılacak olan gezinin yerinin Muğla olarak belirlenmesinde sınıfa getirilen kaplan kelebeğinin doğasına bırakılması isteği konunun neden sonuç ilişkisiyle verildiği göstermektedir. Kitapta verilen düşünceler basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta farklı kültürel değerlere yönelik tarihi eserlere; millî kültür değerlerine yönelik Belen Kahvesi, yörenin demir ustası gibi değerlere yer verilmiştir. Kitapta evrensel değer bakımından yardımlaşma, dayanışma, tarihi eserleri koruma, hayvanları koruma gibi değerlere yer verilmiştir.

Kitapta öğretmenlerinin verdiği ödev sonucu sınıfa getirilen Kaplan Kelebeği'ni doğal yaşam alanına ulaştırma problemini akılcı bir şekilde çözüme kavuşturmaları nedeniyle problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta öğrencilerin öğretmenlerini dinlemeleri ve ödevlerini yapmaları bakımından çocukların öykünebileceği davranışlara yer vermiştir.

Kitapta karakterlerin fiziksel özelliklerinin açıklayıcı değildir. Kitapta karakterlerin obur, araştırmacı, meraklı gibi kişilik özelliklerine; endişeli, mutlu, hayal kırklığına uğramış gibi ruhsal özelliklerine değinilmiştir. Karakterlerin kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır. Kitapta hafta, gün, hafta sonu gibi zaman dilimleri kullanıldığından zaman çocuğun algılama düzeyine uygundur Kitapta olaylar açık hava müzesi, su altı müzesi, otobüs, okul gibi

mekânlarda gerçekleştiği için mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur. Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Tabelayı okuyunca hemen Osman'a döndüm.

-*Osman bu Belen Kahvesi Tabelasını nereden hatırlıyoruz?* (Orakçı, 2019, s.54).

Birbirinden ilginç yatlar, gemiler demirlenmişti. (Orakçı, 2019, s.31).

Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

-*Evet Mertciğim.* (Orakçı, 2019, s.31).

Kabul ve ret bildiren sözcüklerden sonra virgül kullanılmalıdır. (TDK, 2012, s.28-31).

Özel isimlere gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır (TDK, 2012, s.38-39).

-*Arkadaşlar şimdi gideceğimiz yer İztuzu Plajı…* (Orakçı, 2019, s.82).

-*Plaja gidiyoruz ama yüzmeye değil maalesef arkadaşlar…* (Orakçı, 2019, s.82).

Tamamlanmış cümlenin sonuna üç nokta konulmaz (TDK, 2012, s.32).

Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Havalar ısınmaya başladığından beri bir elinde palet diğer elinde şnorkel ile dolaşıp "Haydi yüzmeye gidelim" deyip duruyordu zaten. (Orakçı, 2019, s.13).

-*Onlar testi değil amfora…* (Orakçı, 2019, s.45).

Kitapta yaşanan olayların kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun somutlaştırıldığı gözlenmiştir. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Uzun süre Mert'ten izin almak için ter döktüm. (Orakçı, 2019, s.6).

Onu ikna etmek için akla karayı seçtim. (Orakçı, 2019, s.6).

K9 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini taşımaktadır.

K13 kitabına ilişkin bulgular.

K13 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıması yönünden % 86,1 oranında puan almıştır. 36 maddenin 31'ini tam olarak karşılamaktadır. K13 kitabı çocukların kendi yaş düzeyinden kahramanlar seçilerek hazırlandığından çocukların merak edebileceği ilgi uyandıran bir kitap senaryosuna sahiptir. Kitapta Çetin, dedesi ve mahallelerine yeni taşınan Mucide isimli bir kızın yaşadığı olaylar ele alınmış olduğundan kitap çocukların yaş seviyesine

uygun bir konuya sahiptir. Kitapta zaman yolculuğu yapılmış olması, başka bir gezegenden gelen canlının olması nedeniyle kitabın tamamen akla mantığa uygun olmadığı, hayal unsuru barındırdığını söylemek mümkündür. Kitapta başka bir gezegenden gelmiş olan Ateş isimli bir varlık bulunduğundan olağanüstü özelliklere yer verilmiştir. Kitapta yaşanan olay tutarlı olup birbiriyle çelişmemektedir. Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu, gezegenimizde keşfedilecek çok fazla şey var ve biz araştırarak, sorgulayarak bu konuda birçok yeni bilgi edinebiliriz, mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta Çetin, dedesi ve Mucide'nin günlük hayatı ile beraber zaman yolculuğu üzerinden bir senaryo kurulması sebebiyle kitap gerçek hayatla kısmen ilişkilidir. Kitapta Çetin'in dedesinin evinde yaşanan patlama nedeniyle dedesinin Çetinlerle birlikte yaşaması konunun neden sonuç ilişkisi ile verildiğini göstermektedir. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta millî kültür değerleri bakımından Çetin'in ailesine yardım etmesi, büyüklerine saygı göstermesi, misafirperverlik değerlerine yer verilmiştir. Kitapta evrensel değer bakımından yardımseverlik, saygı, dürüstlük, dayanışma değerlerine yer verilmiştir. Kitapta farklı dünyadan gelen Ateş adlı canlının kendi gezegenine götürülmesi probleminin Çetin'in dedesi tarafından çözüme kavuşturulması nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır.

Kitapta karakterlerin ders çalışması, kitap okumayı sevmesi, büyüklerine saygı duyması, aile içinde sorumluluklar üstlenmesi sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir. Kitapta karakterlerin çalışkan, başarılı, yardımsever, meraklı, kibar gibi kişilik özelliklerine ve mutlu, üzgün, heyecanlı gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel özellikleri açıklayıcı değilken, kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır.

Kitapta zaman yolculuğu yapılması itibariyle zaman dilimi çocuğun zaman algısına kısmen uygundur. Zaman kısmen doğrusal ilerlemektedir. Kitapta olaylar ev, orman, kamp alanında gerçekleştiğinden mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur. Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Pedalları daha hızlı çevirip hemen olay yerine ulaştım (Yaşar, 2019, s.12).

"Hayır oğlum, henüz tanışmadık. Şehir dışından geldiklerini tahmin ediyorum. Çünkü arabalarının plakaları buraya ait değil." (Yaşar, 2019, s.13).

Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Babamla küs geçen on beş yılın acısını çıkarıyorlardı (Yaşar, 2019, s.10).

Bütün çocuklar tatilin tadını çıkarıyorken, ben atölyemde tükenmeyen tükenmez kalem yapmaya çalışıyordum (Yaşar, 2019, s.9).

Kitapta işlenen olaylar resimler sayesinde yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir.

Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Tempomuzu düşürerek yolumuza devam ettik (Yaşar, 2019, s.60).

Uzaydan, dünyamıza düşen madde yıllık madde miktarı, yaklaşık olarak yüz ton kadardır (Yaşar, 2019, s.56).

Ateş'in genetik olarak orada yaşayacak özellikleri var (Yaşar, 2019, s.54).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmiştir. K13 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini taşımaktadır.

K2 kitabına ilişkin bulgular.

K2 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 83,3 oranında puan almıştır. 36 maddenin 30'unu tam olarak karşılamaktadır. K2 kitabı senaryosu çocuğun kendi yaş düzeyinden kahraman bulundurması, renkli görseller içermesi nedeniyle ilgi ve merak uyandırmaktadır. Kitabın kahramanları çocukların hoşuna gidebilecek çocuk kahramanlardan seçilmiştir. Kitapta çocukların öykünebileceği davranışlar verilmesi, kitapta annenin çocuklarına gösterdiği özverinin işlenmesi nedeniyle konu çocukların yaş seviyesine uygundur. Kitap konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları anne ve iki küçük çocuktan oluşmuştur. Kitabın kahramanları olağanüstü özellikler sergilememiştir. Kitapta yaşanan olay tutarlı olup çelişmemektedir. Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır.

Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir. Ana fikir ikilemde bırakmamakta her okuyucu; annelerin her zaman yanımızda olduğu, mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta anne ve çocuklarının parka gitmesi üzerinden bir senaryo kurulması, işlenen konu özelikleri bakımından günlük hayata yer verilmesi sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta kahramanların elbiselerini yırtıp kirletmesi ve sonucunda elbiselerini değiştirmek istemeleri sebebiyle konu neden sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen düşünceler basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Evrensel değer bakımından yardımlaşma, paylaşma hayvan sevgisine yer verilmiştir. Kitapta çocukların yaşadığı bir problemin ya da sorunlu durumun anneleri ve çantaları ile çözüme kavuşturulması nedeniyle kitabın problem çözme becerisini desteklemekte olduğu belirlenmiştir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanları annelerinin okuduğu kitabı dinlemeleri, kirlenen kıyafetlerini değiştirmeleri, hayvanları düşünerek beslemeleri ve annelerin aslında çocuklarını düşündüğünün fark ettirilmesi bakımından örnek davranışlar sunduğundan çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir. Kitapta çocukların ve annenin görsel betimlemesi yapılmışken metinde kahramanların fiziksel özelliklere değinilmemiştir. Paylaşmayı seven, saygılı, yardımsever gibi kişilik özelliklerine kısmen yer verilmiştir. Kitapta çocuğun seyahat sırasında eğlenirken ve parkta yaralanırken yaşadığı mutlu, üzgün gibi ruh hallerine kısmen değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel özellikleri açıklayıcı olarak verilmemiştir. Kişisel ve ruhsal özellikleri ise kısmen açıklayıcı olarak verilmiştir.

Kitap metin türü itibariyle çocuğun kronolojik zaman algısına uygundur. Kitapta olaylar gündüz vakti gerçekleştiğinden zaman doğrusal ilerlemektedir. Kitapta yaşanılan olaylar parkta, motorlu deniz taşıtında geçmesi nedeniyle olayların gerçekleştiği mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Annem çantayı açıyor,
Hop! Yara merhemi…
Hop! Yara bandı (Şahinkanat, 2020, s.10).

Rüzgâr bir güzel şişiriyor
Çantadan bozma yelkeni.
Kısacık bir sürede
İskelede buluyoruz kendimizi (Şahinkanat, 2020, s.29).

Kitapta işlenen değerlerle çocuklara verilmek istenen anne düşünceli ve koruyucu olur mesajı olaylar ile yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta genel olarak devrik cümle sayısı kurallı cümle sayısından fazladır.

Kaydırak, salıncak derken
Pantolonumu yırtmışım ben.
Kardeşimse çamura batmış.
Giysilerimizi değiştirmeliyiz hemen (Şahinkanat, 2020, s.3).

Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

O anda midemiz gurulduyor… (Şahinkanat, 2020, s.14).

Tam da kurumuştu dilimiz damağımız (Şahinkanat, 2020, s.14).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmiştir. Kullanımı yaygın yabancı kelimelere kitapta yer verilmiştir.

Annem çantayı açıyor,
Hop! Yara merhemi… (Şahinkanat, 2020, s.9).

Rüzgâr bir güzel şiriyor
Çantadan bozma yelkeni.
Kısacık bir sürede
İskelede buluyoruz kendimizi (Şahinkanat, 2020, s.29).

Annem bizi parka götürüyor (Şahinkanat, 2020, s.2).

Hey bu çanta süpeeer… (Şahinkanat, 2020, s.6).

K2 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K4 kitabına ilişkin bulgular.

K4 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 80,6 oranında puan almıştır. 36 maddenin 29'unu tam olarak karşılamaktadır. K4 kitabı çocukların yaş düzeyine uygun Berk adlı kahramanın hayvanlar ile konuşmalarına yer verdiğinden çocukların merak edebileceği, ilgi uyandıran bir senaryoya sahiptir. Kitap Berk'in hayvanlar ile konuşarak kaybolan Ay'ı bulma çabasını ele almış olması, kitapta Berk'in hayvanlar ile nezaketli konuşmaları, çocukların öykünebileceği davranışlar içermesi sebebiyle konu çocukların yaş seviyesine uygundur. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları hayvanlardan seçilmiş ve kahramanlar olağanüstü özellikler sergilemiştir. Kitapta yaşanan olaylar tutarlı olup birbiriyle çelişmemektedir. Kitabın çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulunmamaktadır. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta, her okuyucu çevremizde gözlediğimiz doğa olaylarının bilimsel açıklaması olduğu mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta yaşanan olaylar çocuk kahramanın gündelik hayatta başından geçenler olması nedeniyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta Berk'in Ay'ı göremediği için Ay'ın

nerede olduğunu merak etmesi sebebiyle konu neden-sonuç ilişkisi ile anlatılmıştır. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Kitapta Berk'in hayvanlara saygılı olduğu ve nezaket kurallarına dikkat ettiği görüldüğünden evrensel değerlere yer verilmiştir. Kitapta gökyüzündeki Ay'ın kaybolması problemini Berk'in hayvan dostlarıyla konuşarak çözüme kavuşturmaları nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanların birbirlerine sordukları sorulara yanıt vermesi, nezaket yüklü cümleler kurulması sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir.

Kitapta işlenen hayvanların fiziksel hareket özelliklerine; bilgili, yardımsever gibi kişilik özelliklerine yer verilirken ruh hallerine değinilmemiştir. Karakterlerin fiziksel, kişilik özellikleri kısmen açıklayıcı, ruhsal özellikleri ise açıklayıcı değildir. Kitapta belirtilen zaman kasım ayında ve akşam vakti gerçekleştiğinden çocuğun zaman dilimi algısına uygun olup zaman doğrusal ilerlemektedir. Kitaptaki olaylar Berk'in odası ve evin bahçesinde geçmesi nedeniyle mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramların anlamları bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Berk bahçedeki ufak köstebek yuvasına takılıp tökezleyince düşüncelerinden sıyrıldı. (Would, 2020, s.15).

Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimlere yer verilmiştir.

Ne de olsa, Porsuk'un kalbini kırmak istemiyordu (Would, 2020, s.15).

Endişeye kapılıp, "Ay'ı kim çaldı acaba?"diye geçirdi içinden (Would, 2020, s.3).

Kitapta işlenen konu hayvanların davranışları ve kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

Ne de olsa, Porsuk'un kalbini kırmak istemiyordu. (Would, 2020, s.15).

Şart ekinden sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.31).

"İyi akşamlar! Kirpi!" diyerek, kibarca söze başladı. (Would, 2020, s.7).

Zarf-fiil eki kullanılmış kelimeden sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.30).

"Hava bulutlu olduğu zaman, Ay ve yıldızlar saklanır, ama bulutlar gider gitmez, hepsi yine ortaya çıkar. Merak etme." (Would, 2020, s.29).

Zarf-fiil eki kullanılmış kelimeden sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.30).

Böylece, gececil hayvanlardan bilgi alabilirdi.

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

Kullanımı yaygın yabancı kelimeye kısmen yer verilmiştir.

Rüyasında astronot olduğunu gördü (Would, 2020, s.36).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketleme yer almamaktadır. K4 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K8 kitabına ilişkin bulgular.

K8 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 80,4 oranında puan almıştır. 36 maddenin 29'unu tam olarak karşılamaktadır. K8 kitabı çocukların kendi yaş düzeyinden kahramanları konu edinmiştir. Dolayısıyla çocuklarda ilgi ve merak uyandıracak bir senaryoya sahip olduğu düşünülmektedir. Kitap Paul'un babasıyla geçirdiği eğlenceli vakti anlatmıştır. Çocuk kitabın içinde kendini bulabilir ve çocuğun öykünebileceği unsurlara yer verilmiştir. Bu nedenlerle yaş seviyesine uygun bir konuya sahiptir. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları olağanüstü özellikler sergilememiştir. Kitapta yaşanan olaylar tutarlı olup çelişmemektedir. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu aile ile vakit geçirmek mutluluk verir mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta Paul ve maceraları üzerinden bir senaryo kurulması bakımından gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta Paul'un anaokulu kapalı diye babasıyla müzeye gitmesi, kapılarının önündeki kepçenin yolu kapattığından babasıyla bir yere gidememeleri gibi birçok hikâyede konu neden sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta Hint yemeklerinden ve kültüründen söz edilmesi ve İtalyan kültürüne ait yemekler üzerinde durulması sebebiyle farklı kültürel değerlere yer verilmiştir. Evrensel değer bakımından yardımlaşma, dürüstlük, dayanışma, farklılıklara saygı gibi değerlere yer verilmiştir. Kitapta Paul ve babasının yemek yaparken karşılaştığı problem, Paul'un okula gitmemesi problemi ya da Paul'un babasının hasta olması problemi gibi problemler karşısında çözümler üretilmesi nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta

kahramanların gündelik hayatta karşılaşabilecekleri herhangi bir sorunun olumlu düşünerek nasıl çözüme kavuşturulabileceği, Paul'un keyifli ve düşünerek yanıtlar veren bir çocuk olması gibi çocukların öykünebileceği örnek davranışlara yer verilmiştir.

Kitapta Paul ya da babasının fiziksel özelliklerine değinilmemişken karakterlerin fiziksel özelliklerine kısmen; karakterlerin eğlenceli, hünerli, yardımsever, birlikte çalışmayı seven gibi kişilik özelliklerine ve Paul ve babasının mutlu, kızgın, gibi ruh hallerine nadiren değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri bu nedenle kısmen açıklayıcıdır.

Kitabın metin türü itibariyle günlüğe yakın olduğu kısa kısa hikâyelerin gün gün anlatıldığı bir zaman dilimi kullanılmıştır. Zaman dilimi çocuğun zaman algısına uygun olup zaman doğrusal ilerlemektedir. Kitapta Paul ve babasının gittiği mekânlar müze, lokanta, ev, sokak, sirk olup olayların gerçekleştiği mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramların anlamları bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Yaklaşık yarım saat sonra, durakta tramvay bekliyorlardı (Weber, 2019, s.9).

Babası, tabelada yazan harika öyküyü okuyunca Paul'ün neşesi yerine geldi (Weber, 2019, s.10).

Kitapta argo veya küfürlü ifadelere kısmen yer verilmiştir.

"Öf! Aptal tren!" diye homurdandı Paul (Weber, 2019, s.65).

Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

"İşyeri oyunu" (Weber, 2019, s.17).

"Evet!" dedi Paul." "Annem gelene kadar, ben senin hastabakıcın olurum." (Weber, 2019, s.83).

"İş yeri" doğru yazım şeklidir (TDK, 2012, s.308).

"Hasta bakıcı" doğru yazım şeklidir (TDK, 2012, s.277).

Paul o kadar odaklanmış bir hâlde çiziyordu ki, dili bile dışarı sarkmıştı.

(Weber, 2019, s.62).

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

Kitapta yabancı kelime kullanılmıştır.

Domatesli spagettiden çok daha kötüsü de olabilirdi, mesela brokoli ya da ıspanak! (Weber, 2019, s.28).

"Dinozor. Annem beni ona hiç götürmüyor." (Weber, 2019, s.9).

Paul, üstünde Tyrannosaurus Rex, yani şu kocaman dinozor olan tişörtünü giymişti (Weber, 2019, s.9).

Kitaptaki resimler sayesinde Paul ve babasının yaşadığı maceralar çocukların yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

O da tam gezi havasına girmişti (Weber, 2019, s.10).

Babasının gözleri parladı (Weber, 2019, s.9).

K8 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K6 kitabına ilişkin bulgular.

K6 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 77,8 oranında puan almıştır. 36 maddenin 28'ini tam olarak karşılamaktadır. K6 kitabı çocukların merak edebileceği atasözlerinin kısa hikâyelerinden hazırlandığından senaryo ilgi uyandırmaktadır. Kitap hayvan veya insan kahramanlardan seçilmiş olup 101 atasözünün kısa hikâyelerinin anlatılması, çocukların bu millî kültür öğelerine öykünebilmesi, kendini veya yakın çevresini kitabın içinde bulabilmesi, konunun çocukların hoşuna gidebilecek nitelikte olması nedenleriyle yaş seviyesine uygundur. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları hayvanlardan seçildiğinden hikâyelerde kahramanlar olağanüstü özellikler sergilemektedir. Kitapta yaşanan olay, gerçekleşen durum, savunulan düşünce tutarlı olup çelişmemektedir.

Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmaktadır.

Öcünü almak için bir bez parçasını gaza bulayıp kuyruğuna bağlamış tilkinin. Sonra da bezi ateşe verip bırakmış tilkiyi (Bulut, 2020, s.154).

Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir. Ana fikirler ikilemde bırakmamakta her okuyucu atasözlerine yönelik hazırlanmış tüm hikâyelerde aynı mesajı çıkarabilmektedir. Kitabın adı ile konusu bağlantılıdır. Kitapta atasözlerinin hayvanlar üzerinden anlatıldığı hikâyeler olsa da çoğu atasözü günlük hayatla ilişkilendirilmiş olduğundan kitabın konusu gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta atasözleri üzerinden anlatılan hikâyelerin çoğunda neden sonuç ilişkisine yer verilmesi sebebiyle konu

neden sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen olay ve düşünceler basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır. Kitapta dile yönelik millî kültür değerlerine yer verilmiştir. Evrensel değerlere yönelik olarak atasözlerinin bir kısmında yardımlaşma, hoşgörü, dayanışma, dürüstlük, adalet gibi değerlere yer verilmiştir. Kitapta verilen her atasözü için bir problem oluşturulduğu ve hikâye sonunda atasözü ile her problem çözüme kavuşturulduğu için kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanların gündelik hayatta karşılaşabilecekleri herhangi bir sorunun ya da olayın akılcı bir çözüme nasıl kavuşturulabileceği, hayata yönelik tecrübelerin nasıl kazanılabileceği konusunda örnek davranışlar sunulması sebebiyle çocukların öykünebileceği davranışlara yer verilmiştir.

Kitaptaki hikâyelerde karakterlerin dış görünüşlerine ilişkin fiziksel özelliklerine; çalışkan, başarılı, yardımsever, hoşgörülü, cimri, cömert, gibi kişilik özelliklerine; mutlu, üzgün, sinirli, sevinçli, şaşkın, endişeli, korkmuş gibi ruh hallerine kısmen değinilmiştir. Kitaptaki hikâyelerin kısa olması nedeniyle karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri kısmen açıklayıcıdır.

Kitabın zaman dilimi her hikâyede farklılaşmakta bazen zaman belirsizken bazen bir yıl, birkaç hafta, birkaç gün gibi zaman dilimlerinin kullanıldığı için kitap zaman dilimi genel olarak yaş düzeyine uygundur. Kitapta her hikâye farklı mekânda gerçekleşirken çarşı, pazar yeri, ev, saray, bahçe, orman gibi mekânlarda gerçekleştiğinden mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

"Ev sahibi! Yine kapan kuruyor, dikkatli olalım." (Bulut, 2020, s.19).

"Sen karnını bu kadarcık şeyle mi doyuruyorsun? diye sormuş şaşkınlık içinde.

"Evet"demiş tarlafaresi, kuyruğunu dik tutarak.

Onun bu haline çok acımış şehir faresi:

"Ah, be arkadaşım,"demiş, "görüyorum ki bu tarlada kıtlık, yoksulluk var." (Bulut, 2020, s.19). Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Entrikacılar bunun üzerine zindanda yatan Süleyman'dan mührünü alıp halka göstererek: "İşte Süleyman'ın mührü… Mühür kimde ise Süleyman odur,"dediler (Bulut, 2020, s.149).

Kartal yeniden süzülmüş havada, hızlı bir pike yapıp bir kere daha kapıp kaçmış adamın şapkasını (Bulut, 2020, s.120).

Kitapta sıradan hikâyelere yer verilmesi sebebiyle bazı soyut atasözleri çocukların seviyesine uygun olarak somutlaştırılamamış oluğundan atasözleri yaş düzeyine göre kısmen somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak devrik cümledir. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyim ve atasözleri kullanılmıştır.

Açlık ve susuzluktan bitkin düşmüş yavruyu heybesine evine götürür (Bulut, 2020, s.13).

Elinde olmadan sağa sola zarar vermeye başlar (Bulut, 2020, s.13).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

"*Yaa, acele edersen işte böyle olur," diye mırıldanmış, "acele işe şeytan karışır!"* (Bulut, 2020, s.12).

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

"Ev sahibi hemen anlar Hoca'nın ne istendiğini. Bir sofra kurdurup buyur eder Hoca'yı." (Bulut, 2020, s.16).

"Hoca'nın ne istediğini." olmalıydı.

Belküreğiyle küçük fidanın çevresini açmaya başladı (Bulut, 2020, s.22).

İki fare arkadaş olmuşlar:

Şehir faresi biri, tarlafaresi diğeri (Bulut, 2020, s.17).

Tarla faresi kullanımı doğru yazımdır. (TDK, 2012, s.18).

"Bir tıkırtı duydum, bu mutlaka kara kedidir!"
Kulak kabartıp beklemişler… (Bulut, 2020, s.18).

Üç nokta kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

Bütün sınıf sevinçle ayağa fırlarken, bazıları, "Fidan dikilmesini de gösterecek misiniz öğretmenim?" diye sordular. (Bulut, 2020, s.22).

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

Makedonya kralı Büyük İskender, on dört yaşındayken Yunan filozofu Aristo'dan ders almıştı. (Bulut, 2020, s.165).

Büyük harf kullanılırken isimle beraber kullanılmış olan unvanlar ve rütbe adları büyük harfle başlamalıdır (TDK, 2012, s.12-17).

"Fiyatı iki akçedir efendim," dediğini duydu. (Bulut, 2020, s.174).

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.28-31).

Bunlar ile beraber; Ağaç, yaprağıyla gürler (güzeldir) atasözünün anlamı yanlış verilmiştir (Bulut, 2020, s.20-21). K6 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K11 kitabına ilişkin bulgular.

K11 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 77,8 oranında puan almıştır. 36 maddenin 28'ini tam olarak karşılamaktadır. K11 kitabı çocukların yaş düzeyine uygun kahramana yer verilmesi nedeniyle kitabın senaryosu ilgi ve merak uyandırmaktadır. Kitap okumayı sevmeyen, kimsenin kitap okumasını istemeyen bir grup öğrencinin kurduğu kulüp ve kulübün gizli çalışmalarını konu edinmiş olup kitapta okumanın önemine değinildiğinden çocukların öykünebileceği davranışlara yer vermesi nedeniyle kitap konusu yaş seviyesine uygundur. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları olağanüstü özellikler sergilememiştir. Kitapta yaşanan olay tutarlı olup çelişmemektedir. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu okumadan hayatın geçmeyeceği, okumanın önemli bir uğraş olduğu mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ile konusu bağlantılıdır. Kitapta okuma karşıtı bir grup öğrenci üzerinden bir senaryo kurulması sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta bir grup öğrencinin kitap okumak istememesi nedeniyle okuma karşıtı kulüp kurduğundan konu neden-sonuç ilişkisiyle verilmiştir. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır. Kitapta farklı kültürel değerlere ya da millî kültüre yönelik değerlere yer verilmemiştir. Kitapta evrensel değerlere değinilmemiştir.

Kitapta okumaya nasıl karşı çıkılabileceği probleminin kulüp kurularak akılcı çözümler bulmaya çalışılması nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanlar geçmişte kitap okumaktan nefret edip tüm kitapları tahrip etmeye yönelik davranışlar sergilerken kitabın sonuna doğru kahramanların okuma davranışı sergiledikleri görülmüştür. Dolayısıyla kahramanların davranışları geçmişleriyle bağdaşmamaktadır. Bunlar ile beraber kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmuştur. Kitapta kahramanların örnek davranışlar sergiledikleri söylenemez çünkü kitaplara yönelik olumsuz konuşmalara ve eylemlere, okula yönelik olumsuz örnek teşkil edebilecek konuşmalara, çocukların öğretmenleri dahil tüm öğrencilerin kalemliklerine gizlice ulaşma davranışlarına ve aslında kurulan kulübün bütün üyelerinin birbirlerine sadık olmadıklarına rastlanılması nedenleriyle kitap çocuklara örnek davranışlar sunmamaktadır.

Kitap okumak denen şey, tamamen öğretmenlerin uydurduğu bir zırvalıktır (Cıma, 2020, s.7).

"Sınıf kitaplığındaki kitapları yok edebiliriz! Okulun duvarlarına okuma karşıtı mesajlar yapıştırırz. Ders kitaplarının sayfalarını yırtabiliriz…" (Cıma, 2020, s.16).

Kitapta karakterlerin fiziksel özelliklerinin açıklanmadığı; karakterlerin kitapta tanıtılırken kendini beğenmiş, çekingen, yüce gönüllü, sakin, gözlemci gibi kişilik özelliklerine ya da Leo'nun arkadaşları ile buluşmalarında mutlu, endişeli, korkmuş gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel özellikleri açıklayıcı değilken kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır.

Kitapta gün gün ve ertesi gün, iki gün sonra gibi zaman dilimi ifadeleri kullanıldığından kitaptaki belirtilen zaman dilimi çocuğun zaman algısına uygun ve doğrusal ilerlemektedir. Kitapta olayların gerçekleştiği mekânlar okul, bahçe, ev, temizlik odası olduğundan mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyim kullanılmıştır.

*"Bir süre sesim çıkmadı, balık gibi çırpınıp duruyordum…" (*Cıma, 2020, s.14).

Ayrıca cesarette edemedim. (Cıma, 2020, s.14).

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Duvarda el yardımıyla arıyorum ama bu çok tehlikeli çünkü raflardaki temizlik malzemelerini düşürme, duvara dayanmış fırçaları, kovaları devirme riski var. (Cıma, 2020, s.34).

Üstelik çok güzel kokuyor. Benim favorim. (Cıma, 2020, s.12).

Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Okuma Karşıtlar Kulübü (Cıma, 2020, s.7).

Okulun duvarlarına okuma karşıtı mesajlar yapıştırırız.. (Cıma, 2020, s.16).

Hem Ste'nin de penaltı atışlarında biraz idman yapması gerekiyordu. (Cıma, 2020, s.19).

Kitapta kulüp üyelerinin yaşadığı olaylar kitaptaki resimler sayesinde çocukların yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Ancak kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

Ste ise,"Öyleyse bende üye olurum, o kadar, yoksa ne kulübünden söz ediyorsunuz?" dedi. (Cıma, 2020, s.9).

Bankın üstünde hoplayıp zıplarken bunu o kadar çok tekrar ettik ki, sonunda oturup deftere yazdım. (Cıma, 2020, s.10).

Ya şimdi, ya asla. (Cıma, 2020, s.23).

Metin içinde ya…ya bağlacında önce veya sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.30).

Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. K11 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K14 kitabına ilişkin bulgular.

K14 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıması yönünden % 75,0 oranında puan almıştır. 36 maddenin 27'sini tam olarak karşılamaktadır. K14 kitabı deniz canlıları üzerine kurgulandığından çocukların merak edebileceği ilgi uyandıran bir senaryoya sahiptir. Kitap çocukların dikkatini çekebilecek nitelikte olup Küçük Kara Balık'ın nehrin sonuna ulaşma arzusu ile yaşadığı maceraların anlatıldığı, çocukların yaş seviyesine uygun bir konuya sahiptir. Kitap konusu akla mantığa uygundur. Kitabın kahramanları hayvanlardan seçilmiş ve kahramanlar olağanüstü özellikler sergilemiştir. Kitapta yaşanan olay tutarlı olup çelişmemektedir. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu; kendi kabuğunu kırarsan eğer yeni şeyler öğrenebilirsin, mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta hayvanlar üzerinden bir senaryo kurulması fakat işlenen konu özelikleri bakımından günlük hayata değinilmesi sebebiyle kitap gerçek hayatla kısmen ilişkilidir. Kitapta Küçük Kara Balık'ın dış dünyayı merak ettiği için yolculuğa çıkması konunun neden-sonuç ilişkisi ile verildiğini göstermektedir. Kitapta verilen olaylar basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitap evrensel değerler bakımından incelendiğinde kitapta yardımseverlik, dayanışma, dürüstlük gibi değerlere yer verilmiştir. Kitapta büyüklere saygı gibi millî kültüre yönelik değerlere yer verilmiştir. Kitapta Küçük Kara Balık'ın nehrin sonunu merak etme fikrini annesiyle ve arkadaşlarıyla paylaşıp merakına yönelik çözüm üretmesi nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta kahramanın nehrin sonuna doğru seyahati esnasında karşılaştığı diğer hayvanlar ile nezaket çerçevesinde iletişim kurmaması, yaralama, zarar verme gibi kötü davranışlar sunulması, kahramanın kitapta tanımadığı hayvanlar ile alay edip kaçması sunulduğundan kahraman çocuğun öykünebileceği davranışlar sergilememektedir. Kitapta

çocuğun annesiyle olan konuşmalarının kaba saba olduğu, annenin ve komşuların Küçük Kara Balık'ın çocuk olduğu için bir konu hakkında fikir beyan etmemesi gerektiği, Küçük Kara Balık'ın iyi yetiştirilmediği bu yüzden kulağının çekilmesi gerektiğini belirten ifadeler nedeniyle kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edebilecek davranış bulundurmaktadır.

Annesi ise konuşmasını sürdürmüş:

"Hak etmişti. İyi ki de öldürdük onu. Unuttun mu gittiği her yerde neler konuşurdu?"

Bunun üzerine Küçük Kara Balık demiş ki, öyleyse beni de öldürün! (Behrengi, 2020, s.16). Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Küçük Kara Balık, "Teyzeciğim" demiş,"siz kime bilgin filozof diyorsunuz bilmiyorum (Behrengi, 2020, s.14).

"Depomda balığım var zaten." (Behrengi, 2020, s.40).

Ama dur bakalım, bu işte bir numara olmasın sakın? (Behrengi, 2020, s.49).

Kitapta etiketlemeler bulunmaktadır.

Bir başkası, "Senin gibi biçimsiz, çirkin bir şey değiliz," demiş (Behrengi, 2020, s.).

Kitapta yazım ve imlâ kurallarına kısmen dikkat edilmiştir.

Minicik balıklardan bir tanesi, "Evet ama korkuyoruz yine de," demiş. (Behrengi, 2020, s.36).

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.29-31).

Kitapta Küçük Kara Balık'ın karşılaştığı hayvanlardan kurbağanın güzelliğinden, pelikanın gagasından, balıkçılın gagasından bahsedilmesi diğer hayvanların fiziksel özelliklerine yer verilmemesi nedeniyle karakterlerin fiziksel özellikleri kısmen açıklayıcıdır. Kitapta karakterlerin yardımsever, hileci, meraklı, gibi kişilik özelliklerine yer verildiği gözlendiğinden karakterlerin kişilik özellikleri açıklayıcıdır. Kitapta pelikanın acı çekmesi, Küçük Kara Balık'ın annesinin üzülmesi gibi ruh halleri açıklayıcıdır.

Kitabın metin türünün masal olması nedeniyle kitapta zaman dilimi bulunmamaktadır. Kitapta olayların gerçekleştiği mekânların nehir ve deniz olması nedeniyle mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur. Kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmektedir.

Beni güneş aydınlatır, bende onu yeryüzüne yansıtırım. (Behrengi, 2020, s.36).

Balık ok gibi uzaklaşmış ve göletin dibindeki çamuru, balçığı havalandırmış. (Behrengi, 2020, s.24).

Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Kara Balık da mecburen yola koyulmuş (Behrengi, 2020, s.31).

"Avcı peşime takıldı birde kurşunla yaraladı. İşte!" demiş (Behrengi, 2020, s.32).

Kitapta hayvanların davranışları kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille oluşturulmuştur. Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. K14 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K15 kitabına ilişkin bulgular.

K15 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 75,0 oranında puan almıştır. 36 maddenin 27'sini tam olarak karşılamaktadır. K15 kitabında çocukların yaş düzeyinden kahraman seçilmesi nedeniyle kitap çocukların merak edebileceği ilgi uyandıran bir kitap senaryoya sahiptir. Kitap Ali adında bir çocuğun nüfus müdürlüğünde yapılan bir yanlış sonucunda soyadına eklenen 'Ç' harfi nedeniyle yaşadığı olayları ve Ali'ye babasının hediye ettiği bilgisayar ile sosyal medyayı kullanması konu edildiğinden çocukların yaş seviyesine uygundur. Kitapta Ali'nin amcasının nesnelerin ne kadar ömrünün kaldığını gösteren bir gözlük icat etmesi nedeniyle kitabın tüm ifadelerde akla mantığa uygun olmadığı, hayal unsuru barındırdığını söylemek mümkündür. Kitapta Ali'nin amcasının icat ettiği gözlük olağanüstü özellikler sergilemiştir. Kitapta yaşanan olay, savunulan düşünce tutarlı olup çelişmemektedir. Kitapta çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır. Kitapta din, dil ya da cinsiyet ayrımı yapılmamış olup herhangi bir siyasal propagandaya yer verilmemiştir.

Ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmamakta her okuyucu; teknolojinin ve sosyal medyanın yanlış kullanımının ciddi sorunlar yaşanmasına sebep olabileceği, mesajını çıkarabilmektedir. Kitabın adı ile konusu bağlantılıdır. Kitapta konu olarak günlük hayata yer verilmesi sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta Ali'nin babasının kulak çınlamasının nedenini bulması sonucu babasının dizüstü bilgisayarını Ali'ye hediye etmesi konunun neden sonuç ilişkisiyle verildiğini göstermektedir. Kitapta verilen olayların basitten karmaşığa doğru aktarılmıştır.

Kitapta evrensel değerlere, farklı kültürel değerlere veya millî kültür değerlerine yönelik değerlere yer verilmemiştir. Kitapta Ali'nin babasının kulak çınlaması yaşaması ancak bunun nedenini bulamamaları problemini Ali'nin ödev yaparken çözüme kavuşturması nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışları ve yaş düzeyleri kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta Ali'nin ve amcasının kıyafetlerinin fiziksel

özelliklerine; Ali'nin araştırmacı ve sosyal, babasının titiz, annesinin suskun gibi kişilik özelliklerine; karakterlerin sinirli, heyecanlı, mutlu, telaşlı gibi ruh hallerine değinilmiştir. Karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır.

Kitaptaki zaman dilimi gün, hafta ve ay olarak belirtildiğinden zaman dilimi çocuğun zaman algısına uygun ve zaman doğrusal ilerlemektedir. Kitapta olaylar ev, okul, nüfus müdürlüğünde gerçekleştiğinden mekân çocuğun algılama düzeyine uygundur.

Kitapta ömür törpüsü mühendisi olan amca sürekli yeni şeyler giyiniyor. Bir giyindiği kıyafeti bir daha giyinmiyor. Tüketime teşvik ediyor. Çocuğun kitap içerisinde sürekli sosyal medya platformu olan Facebook'u kullandığı vurgulanıyor (Ak, 2020). Dolayısıyla kitapta kahramanın sosyal medyayı bilinçsiz kullanımı konusunda örnek davranışlar sunulması, olumsuz örnek olunması sebebiyle kitapta çocukların öykünebileceği davranışlara kısmen yer verilmiştir.

Kitapta Ali'in yaşadığı olaylar kitaptaki resimler sayesinde yaş düzeyine uygun somutlaştırılmıştır. Kitapta işlenen konu açık, anlaşılır ve sade bir dille oluşturulmuştur. Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan kısmen çıkarılabilmektedir.

"Google Arama'da en çok senin ismin tıklanmış"

"Son yirmi beş günün rekorunu kırdın." (Ak, 2020, s.61).

Eskiler gibi iki isimli olmaya çalışıyor, soyadının sonuna Ç harfi ekliyordu. Modası geçmiş küçük bir dinozordu o! (Ak, 2020, s.63).

Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Tabiki bu saçmalığa göz yummayacaktı (Ak, 2020, s.26).

O zamana kadar kimse ondan söz etmiyordu (Ak, 2020, s.26).

Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Rıza Bey işi oluruna bırakmış gibi görünmeyi tercih ediyordu. 1-0 yenikti. Ama henüz bir ültimatom verme niyetinde değildi (Ak, 2020, s.26).

Kapıda neon ışıklarıyla," Hoş geldiniz" yazılıydı. (Ak, 2020, s.83).

Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

"Bu aralar insanlar üstüme çok geliyor," dedi. (Ak, 2020, s.40).

"Hoş geldiniz, küçükbey," dedi. (Ak, 2020, s.41).

Virgül kullanımına yönelik kural dışı kullanım yapılmıştır (TDK, 2012, s.29-31).

Çınar ağacının kuzeye bakan yosunlu yüzeyi arkana al, poyraz rüzgârının alnından esmesine izin ver, arnavutkaldırımı bitene kadar yürü. (Ak, 2020, s.43).

"Arnavut kaldırımı" doğru yazım şeklidir (TDK, 2012, s.109).

Aniden heyecanlanır, kahkahalarla güler, aniden üzülür ağlardı. (Ak, 2020, s.44).

Her şeyi bırakıp, telaşla bilgisayarın etrafına toplandılar. (Ak, 2020, s.49).

Zarf-fiil eki kullanılmış kelimeden sonra virgül konulmaz (TDK, 2012, s.30).

Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. K15 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

K10 kitabına ilişkin bulgular.

K10 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı özelliklerini taşıma yönünden % 72,2 oranında puan almıştır. 36 maddenin 26'sını tam olarak karşılamaktadır. K10 kitabı Albert Einstein'in hayatını ele alması ve çocuklara yönelik hazırlanmaması sebebiyle kitap senaryosu kısmen ilgi uyandırmaktadır. Kitap Albert Einstein'in hayatı, bilim dünyasına katkıları, okuduğu okullar, özel hayatı gibi konuları soyut bir şekilde ele alması nedeniyle çocukların yaş seviyesine uygun değildir. Kitabın konusu akla mantığa uygundur. Kitap kahramanları olağanüstü özellikler sergilememiştir. Kitapta yaşanan olay, gerçekleşen durum, savunulan düşünce tutarlı olup çelişmemektedir. Kitap çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulundurmamaktadır.

Metin türü biyografi olması nedeniyle ana fikir bulunmayıp kitapta Albert Einstein'in hayatı anlatılmaktadır. Kitap adı ve konusu bağlantılıdır. Kitapta Albert Einstein'in hayatı üzerinden bir senaryo kurulması sebebiyle kitap gerçek hayatla ilişkilidir. Kitapta Albert Almanya'da Yahudilere karşı uygulanan ırkçı politikalar nedeniyle Amerika'ya göç ettiğinden konu neden-sonuç ilişkisiyle anlatılmıştır. Kitapta verilen düşünceler metin türü ve içeriği itibariyle basitten karmaşığa doğru aktarılamamıştır.

Kitapta farklı kültürel değer bakımından İtalya, İsviçre ve Almanya ülkelerinin değerlerine yer verilmiştir. Kitapta ırk ve din üzerinden ayrımcılığa yer verilmiştir.

"Dünyanın dört bir yanından krallar ve başkanlar ile Almanya hakkında konuşan bu saçı başı birbirine karışmış Yahudi de kimdi?" (Baccalario, 2020, s.).

Prag' da Albert şehrin Yahudilerinin içinde yaşadıkları belirsiz durumu fark etmeye başladı: başkalarından ayrı, "getto" denen bir mahallede yaşıyorlardı (Baccalario, 2020, s.42).

Kitapta evrensel değer bakımından barış, bilimsellik, saygı değerlerine yer verilmiştir. Kitapta bilimsel olarak Albert'in üzerinde çalıştığı problemleri çözüme kavuşturması nedeniyle kitap problem çözme becerisini desteklemektedir. Kahramanların davranışlarının yaş düzeyi ve kendi geçmişleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta Albert'in bilime önem vermesi gibi davranışlar sunulması sebebiyle çocukların öykünebileceği örnek davranışlara yer verilmiştir.

Kitapta Albert'in saçlarından, bakımsız halinden, karısının cıvıl cıvıl gözlerinden bahsedilerek karakterlerin fiziksel özelliklerine; çalışkan, başarılı, savaş karşıtı gibi kişilik özelliklerine; üzgün ve endişeli gibi ruhsal özelliklerine yer verildiğinden karakterlerin fiziksel, kişilik ve ruhsal özellikleri açıklayıcıdır. Kitabın zaman diliminin Albert Einstein'in yaşadığı dönemi kapsamış olduğu gözlendiğinden çocuğun zaman algısına uygundur. Kitapta olaylar okul, üniversite, ev, iş yeri gibi mekânlarda gerçekleştiğinden çocuğun algılama düzeyine uygundur. Çocukların gelişim düzeyine uygun deyimler kullanılmıştır.

Küçük elektrik şirketi, şehrin tamamına elektrik kablosu döşeme işinin altından kalkamamıştı (Baccalario, 2020, s.13).

"... ama okula gitmek hiç içinden gelmiyordu." (Baccalario, 2020, s.13).

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramların anlamları bağlamdan çıkarılabilmektedir.

"... diğer eliyle tuttuğu kitabı tam bir konsantrsayonla inceleyebiliyordu." (Baccalario, 2020, s.29).

"... Wimbledon Tenis Turnuva'sında rakiplerini alt etmesi..." (Baccalario, 2020, s.31).

Kitapta yabancı kelimelere yer verilmiştir.

Ona Kaiser Wilhelm Enstitüsü'nün yönetimini önermişler, o da kabul etmişti (Baccalario, 2020, s.44).

Bu, bütün bir şehri yerle bir etme kapasitesine sahip o güne dek yapılmış en güçlü bomba olcaktı (Baccalario, 2020, s.69).

Kitapta Albert'in çalışmalarının bilimsel kavramlara dayanması nedeniyle birçok soyut kavram kullanılmış ve bu soyut kavramlar yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılamamıştır.

$E=mc^2$ olduğu için mi bu şekilde işliyor Güneş? Albert, bıyık altından gülüp karşılık veriyordu: "Bunun anlamı şu: Maddenin içerdiği enerji, gram cinsinden kütle ile ışık hızının karesinin çarpımına eşittir." (Baccalario, 2020, s.32).

Kitapta bilimsel kelime ve kavramlara yer verilmesi nedeniyle işlenen konu kısmen açık, anlaşılır ve sade bir dille anlatılmıştır.

$E=mc^2$ olduğu için mi bu şekilde işliyor Güneş? Albert, bıyık altından gülüp karşılık veriyordu: "Bunun anlamı şu: Maddenin içerdiği enerji, gram cinsinden kütle ile ışık hızının karesinin çarpımına eşittir." (Baccalario, 2020, s.32).

Kitapta cümleler genel olarak kurallı cümledir. Kitapta argo, küfürlü ifade ya da etiketlemeye yer verilmemiştir. Kitapta yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmiştir. K10 kitabı çocuk edebiyatı iç yapı niteliklerini kısmen taşımaktadır.

Yaş Düzeyi Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişkisine Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "6-10 yaş düzeyi çocuk kitapları resim-metin ilişkisi açısından nasıldır?" sorusuna ilişkin veriler 'Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki Formu' kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çocuk kitapları, resim-metin ilişkisi özellikleri bakımından Tablo 3'de incelenmiştir. K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15 kitaplarına yönelik frekans ve yüzdelik dağılım değerlerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 3. *Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişkisi Özelliklerine İlişkin Yüzdelik Dağılımları*

Kitap Kodu	f/%	Uygun	Kısmen	Uygun Değil
K1	**f**	23	1	2
	%	88,5	3,8	7,7
K2	**f**	23	1	2
	%	88,5	3,8	7,7
K3	**f**	23	1	2
	%	88,5	3,8	7,7
K4	**f**	23	1	2
	%	88,5	3,8	7,7
K7	**f**	22	1	3
	%	84,6	3,8	11,5
K12	**f**	22	2	2
	%	84,6	7,7	7,7
K13	**f**	22	2	2
	%	84,6	7,7	7,7
K5	**f**	21	3	2
	%	80,8	11,5	7,7
K10	**f**	21	2	3
	%	80,8	7,7	11,5
K11	**f**	21	3	2
	%	80,8	11,5	7,7
K9	**f**	17	7	2
	%	65,4	26,9	7,7
K15	**f**	10	13	3
	%	38,5	50,0	11,5
K8	**f**	9	15	2
	%	34,6	57,7	7,7
K14	**f**	6	10	10
	%	23,1	38,5	38,5
K6	**f**	5	7	14
	%	19,2	26,9	53,8

Tablo 3 incelendiğinde, 4 kitabın % 100-85 oranında, 7 kitabın % 84-60 oranında, 4 kitabın ise % 59-19 oranında resim-metin ilişkisi taşıdığı söylenebilir.

K1 kitabına ilişkin bulgular.

K1 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 88,5 oranıyla yüksek düzeyde puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 23'ünü karşılamaktadır. 38 sayfadan oluşan kitabın tüm sayfalarında resimleme yapılmıştır. K1 kitabı 20 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde metin bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında 2 sayfada yaklaşık 1/2 ve 18 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Kitabın resimleri; çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler, parlak renk ve esnek çizgiler ile hazırlandığından çocukların gelişim düzeyine uygundur. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okuyucunun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler; mutlu, şaşkın, kızgın, korkmuş yüz ifadeleriyle kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler tüm sayfalarda aynı sayfadaki metinle ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.

Resimler çocukların merak edebileceği hayvanları ve hayvanların maceralarını yansıtmış olduğundan eğlendiricidir. Bu bağlamda K1 kitabı resim-metin ilişkisi açısından oldukça niteliklidir.

Şekil 2. K1 kitabı görsel örneği (Sayfa 11).

K2 kitabına ilişkin bulgular.

K2 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 88,5 oranından puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 23'ünü karşılamaktadır. 27 sayfadan oluşan kitabın tüm sayfalarında resimleme yapılmıştır. K2 kitabı 13 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde metin bulunmaktadır. Resim zemin olarak kullanılmış ve yazı resmin üzerine yerleştirilmiştir. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında tüm sayfalarda metin oranını yaklaşık 1/3 civarındadır. Kitabın resimleri; çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler parlak renk ve esnek çizgiler ile hazırlandığından çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler, kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okuyucunun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler metni anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler mutlu, şaşkın, heyecanlı, korkmuş yüz ifadeleriyle kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler tüm sayfalarda aynı sayfadaki metinle ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler çocukların yaş düzeyinden kahramanlara yer verip

kahramanların maceralarını yansıttığından eğlendiricidir. Bu bağlamda K2 kitabı resim-metin ilişkisi açısından oldukça niteliklidir.

Şekil 3. K2 kitabı görsel örneği (Sayfa 5-6).

K3 kitabına ilişkin bulgular.

K3 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 88,5 oranında yüksek düzeyde puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 23'ünü karşılamaktadır. 28 sayfadan oluşan kitabın tüm sayfalarında resimleme yapılmıştır. K3 kitabı 14 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde metin bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 3 sayfada yaklaşık 1/8 ve 11 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Kitabın resimleri; çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler parlak renk ve esnek çizgiler ile hazırlandığından çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okuyucunun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler metni anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler; şaşkın, endişeli, korkmuş yüz ifadeleriyle kahramanların ve karakterlerin duygularını

yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler tüm sayfalarda aynı sayfadaki metinle ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler çocukların hoşlanabileceği bir grup hayvan ve onların yardımlaşmasını yansıtmış olduğundan eğlendiricidir. Bu bağlamda K3 kitabı resim-metin ilişkisi açısından oldukça niteliklidir.

Şekil 4. K3 kitabı görsel örneği (Sayfa 17-18).

K4 kitabına ilişkin bulgular.

K4 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 88,5 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 23'ünü karşılamaktadır. 36 sayfadan oluşan kitabın 18 sayfasında resimleme yapılmıştır. K4 kitabı 18 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde resim, 1/2'sinde metin bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında 1 sayfada resmin altında tamamlayıcı açıklama verilirken diğer sayfalarda resim ve metin ayrı sayfada yer almıştır. Kitabın resimleri; çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler parlak renk ve esnek çizgiler ile hazırlandığından çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler genel olarak mutlu yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler tüm sayfalarda aynı sayfadaki metinle ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler çocukların hoşlanabileceği bir grup hayvan ve onların Berk isimli kahraman ile konuşmalarını yansıtmış olduğundan eğlendiricidir. Bu bağlamda K4 kitabı resim-metin ilişkisi açısından oldukça niteliklidir.

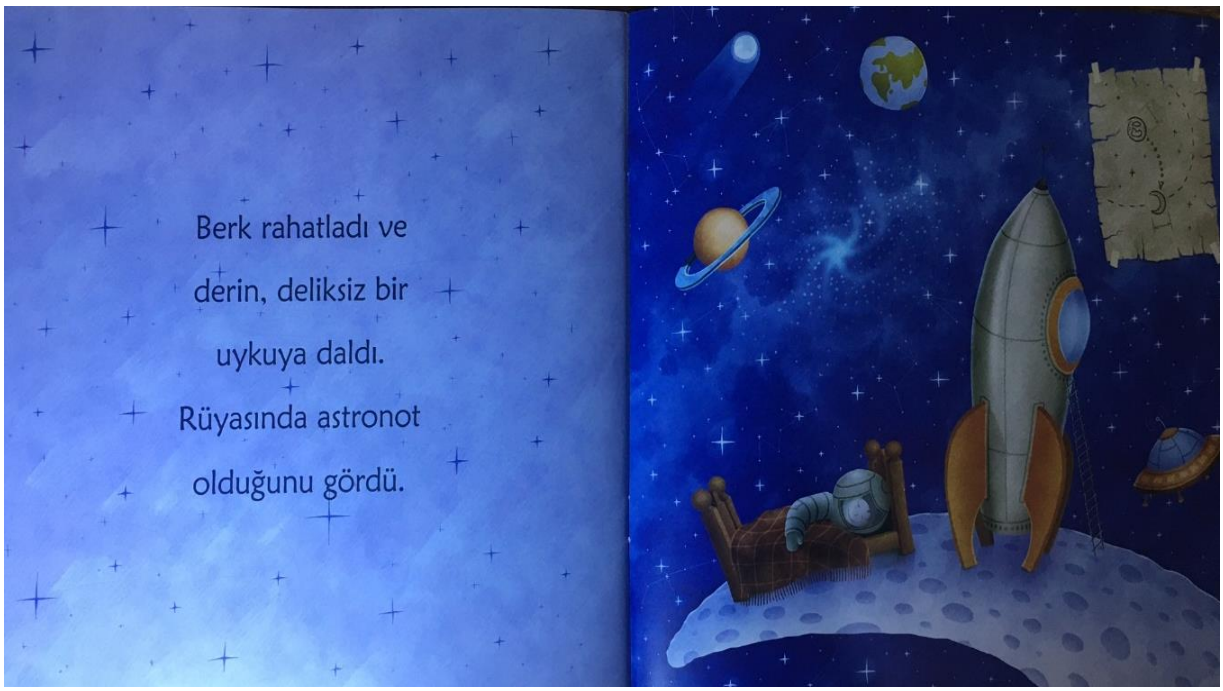

Şekil 5. K4 kitabı görsel örneği (Sayfa 35-36).

K7 kitabına ilişkin bulgular.

K7 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 84,6 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 22'sini karşılamaktadır. 151 sayfadan oluşan kitabın 27 sayfasında resim bulunmaktadır. K7 kitabında 8 sayfa da sadece metin, 19 sayfada ise resim ve metin birlikte bulunmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/5'inde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 11 sayfada yaklaşık 1/2, 1 sayfada yaklaşık 1/3, 4 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada yer almıştır. Kitap resimleri çocukların yaş düzeyine uygun, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir.

Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine uygun, renksiz hazırlanmış olup çocukların gelişim düzeyine kısmen uygundur.

Resimler, kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler kızgın, üzgün, mutlu yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Kitap bölüm başlarında süsleyici resimlemelere yer verilmiştir. Resimler çocukların hoşlanabileceği sincap ailesinin maceralarına yer vermiş olduğundan eğlendiricidir. Resimler tüm sayfalarda metinle ilişkili değildir. Resim ile metin ilişkisinin olmadığı 3 resim bulunmaktadır. Bu bağlamda K7 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

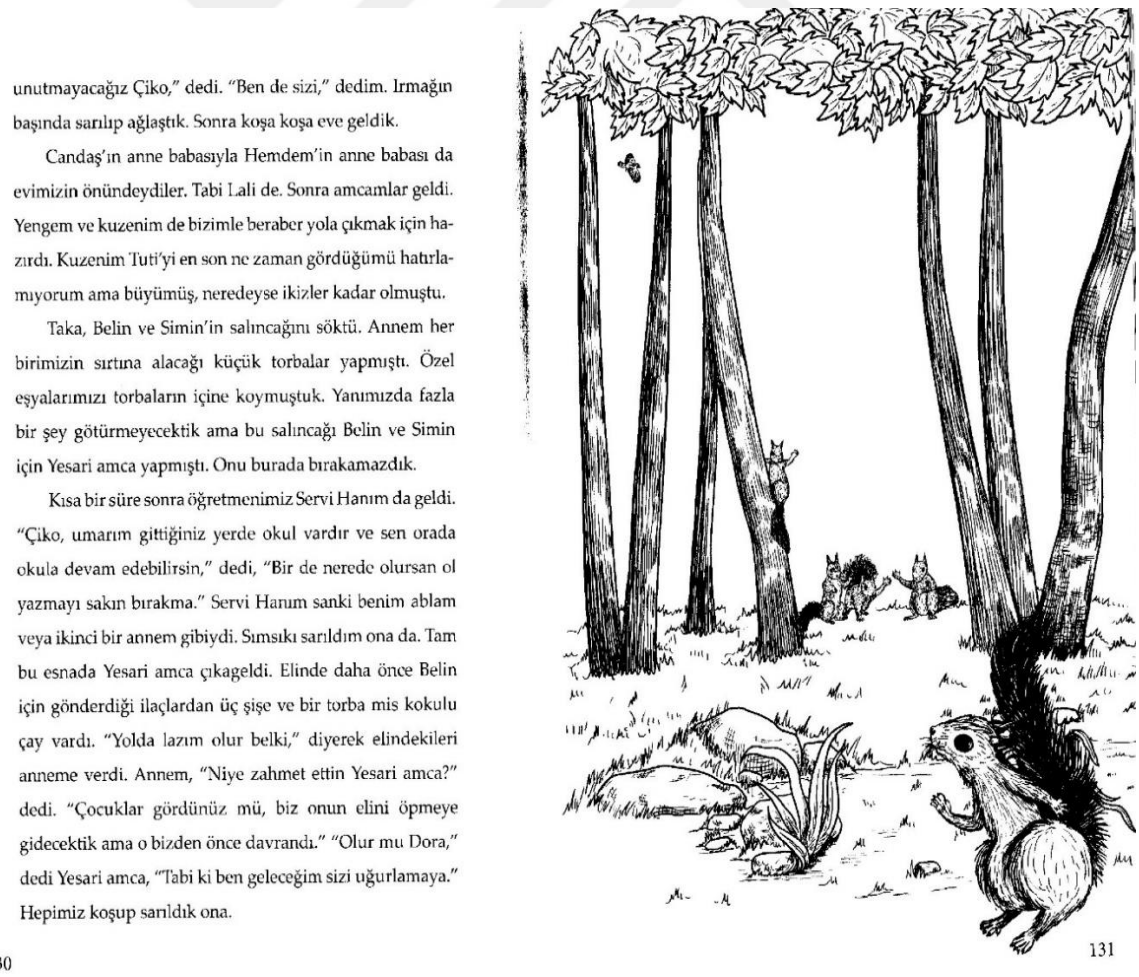

unutmayacağız Çiko," dedi. "Ben de sizi," dedim. Irmağın başında sarılıp ağlaştık. Sonra koşa koşa eve geldik.

Candaş'ın anne babasıyla Hemdem'in anne babası da evimizin önündeydiler. Tabi Lali de. Sonra amcamlar geldi. Yengem ve kuzenim de bizimle beraber yola çıkmak için hazırdı. Kuzenim Tuti'yi en son ne zaman gördüğümü hatırlamıyorum ama büyümüş, neredeyse ikizler kadar olmuştu.

Taka, Belin ve Simin'in salıncağını söktü. Annem her birimizin sırtına alacağı küçük torbalar yapmıştı. Özel eşyalarımızı torbaların içine koymuştuk. Yanımızda fazla bir şey götürmeyecektik ama bu salıncağı Belin ve Simin için Yesari amca yapmıştı. Onu burada bırakamazdık.

Kısa bir süre sonra öğretmenimiz Servi Hanım da geldi. "Çiko, umarım gittiğiniz yerde okul vardır ve sen orada okula devam edebilirsin," dedi, "Bir de nerede olursan ol yazmayı sakın bırakma." Servi Hanım sanki benim ablam veya ikinci bir annem gibiydi. Sımsıkı sarıldım ona da. Tam bu esnada Yesari amca çıkageldi. Elinde daha önce Belin için gönderdiği ilaçlardan üç şişe ve bir torba mis kokulu çay vardı. "Yolda lazım olur belki," diyerek elindekileri anneme verdi. Annem, "Niye zahmet ettin Yesari amca?" dedi. "Çocuklar gördünüz mü, biz onun elini öpmeye gidecektik ama o bizden önce davrandı." "Olur mu Dora," dedi Yesari amca, "Tabi ki ben geleceğim sizi uğurlamaya." Hepimiz koşup sarıldık ona.

130

131

Şekil 6. K7 kitabı görsel örneği (Sayfa 130-131).

K12 kitabına ilişkin bulgular.

K12 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 84,6 oranında yüksek düzeyde puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 22'sini karşılamaktadır. 60 sayfadan oluşan kitabın 29 sayfasında da resimleme yapılmıştır. K12 kitabı 56 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 10 sayfada yaklaşık 1/2, 9 sayfada yaklaşık 1/3, 2 sayfada yaklaşık 1/4, 1 sayfada yaklaşık 2/3 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitap resimleri çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine uygun resimlemeler ile hazırlanmış olduğundan çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler ile metinde yaşanan olaylar ilişkilidir. Resimler; mutlu, endişeli, gülümseyen yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde mekân ayrıntılandırılmış, zaman ise mekânın verildiği resimlerden çıkarıldığından resimlerde zaman ve mekân ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.

Resimler bitkilerin ve hayvanların öyküsüne yer verdiğinden eğlendiricidir. Resimler 3 resim dışında tüm sayfalarda aynı sayfadaki metinle ilişkilidir. Bu bağlamda K12 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

Şekil 7. K12 kitabı görsel örneği (Sayfa 40-41).

K13 kitabına ilişkin bulgular.

K13 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 84,6 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 22'sini karşılamaktadır. 94 sayfadan oluşan kitabın 22 sayfasında da resimleme yapılmıştır. K13 kitabı 90 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/3'ünde metin bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 5 sayfada yaklaşık 1/2, 2 sayfada yaklaşık 1/4, 6 sayfada yaklaşık 3/4 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitap resimleri çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine uygun resimlemeler ile hazırlanmış olduğundan çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır.

Resimler bulunduğu sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olduğundan tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler ile metinde yaşanan olay ya da durum verilmiştir. Resimler; mutlu, üzgün, endişeli, gülümseyen yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde mekân ayrıntılandırıldığından, zaman ise mekânın verildiği resimlerden çıkarılabildiğinden resimlerde zaman ve mekân ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.

Resimler çocukların kendi yaş seviyesinden kahramanlara yer verdiğinden eğlendiricidir. Kitapta resim-metin kısmen ilişkilidir. Resim ile aynı sayfadaki metin ilişkisinin olmadığı 1 resim bulunmaktadır. Bu bağlamda K13 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

yapmamı istediği her şeye harfi harfine uyuyorum. İyileşeceğime eminim."

"Ben de iyileşeceğine eminim ama yine de kendini fazla yormamalısın."

Zaten yolun sonuna yaklaşmıştık.

"Bak, geldik bile, şu karşıdaki ulu çınar, dedemin ağacı."

Tempomuzu düşürerek yolumuza devam ettik. Ağacın orada küçük bir hareket gözüme çarptı. Bir köpeğe benziyordu. Bize doğru koşmaya başlayınca onun Hergünaç olduğunu anladım.

Dedemi yolcu etmeye gelmiş ve o dönünceye kadar da ağacın başında nöbet tutmaya karar vermiş olmalıydı. Yanımıza gelip patilerini üzerime attı ve ellerimi yaladı. Ben de başını okşayarak sevgi gösterisini karşılıksız bırakmadım.

Nihayet yolun sonuna gelmiştik. Bisikletlerimizi yere bırakıp ağacın yanına doğru ilerledik. Dedem ne olur ne olmaz diye, ağacın kapısına küçük bir not bırakmıştı: "Sakın kapıyı açmayın!"

İster istemez, ya biz yokken birisi gelseydi diye düşündüm. Sesli düşünmüş olmalıyım ki Hergünaç havlayarak, ben buradayım, kimseyi yaklaştırmazdım, mesajını verdi.

Mucide'ye kısaca ağacın çalışma sistemini anlattım. İçine girmek için can atıyordu ama o an

60

imkânsız olduğu için hiç ısrar etmedi. Beklemekten başka çaremiz yoktu. Mucide, bisikletinin sepetinden iki elma çıkardı.

"Teşekkürler Mucide. Keşke biraz daha yiyecek getirseydik. Gelmişken şu temiz havada piknik yapardık."

Şekil 8. K13 kitabı görsel örneği (Sayfa 60-61).

K5 kitabına ilişkin bulgular.

K5 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 80,8 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 21'ini karşılamaktadır. 28 sayfadan oluşan kitabın 20 sayfasında hem resim hem metin bulunmaktadır. Kitabın yaklaşık 2/3'ünde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 3 sayfada yaklaşık

1/2, 3 sayfada yaklaşık 1/3, 5 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. K5 kitabı 8 sayfa da ise sadece metin bulundurmaktadır. Kitap resimleri çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler parlak olmayan soluk renk ve esnek çizgiler ile hazırlanmış olup çocukların gelişim düzeyine kısmen uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler; kızgın, üzgün, mutlu yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler tüm sayfalarda aynı sayfadaki metinle ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler çocukların kendi yaş düzeyinden kahramana yer vermiş olduğundan eğlendiricidir. Bu bağlamda K5 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

Şekil 9. K5 kitabı görsel örneği (19-20).

K10 kitabına ilişkin bulgular.

K10 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 80,8 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 21'ini karşılamaktadır. 76 sayfadan oluşan kitabın 22 sayfasında da resimleme yapılmıştır. K10 kitabı 71 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/4'ünde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 9 sayfada yaklaşık 1/2, 6 sayfada yaklaşık 1/3, 1 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metine aynı sayfada yer vermemiştir. Kitapta resimler çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine uygun resimlemeler ile hazırlanmış olduğundan çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler ile metinde yaşanan olaylar ilişkilidir. Resimler; mutlu, endişeli, şaşkın yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde mekân ayrıntılandırılmamış, 4 resimde ayrıntılı olup diğer resimlerde sadece kahraman ve karakterler resimlenmiştir. Zaman, mekânın verildiği resimlerden çıkarılmaktadır. Dolayısıyla resimlerde zaman ve mekân ilişkisi kısmen olduğu gözlenmiştir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler bir dâhinin hayatına yer vermiş olduğundan eğlendiricidir. Resimler 4 resim dışında tüm sayfalarda metinle ilişkilidir. Bu bağlamda K10 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

Karşılaşıp selamlaştıkları bir gün, Bay Winteler'in kızı, "Şimdi, ne yapacaksın?" diye sordu. Çok sevimli bir kızdı ve Albert ondan hoşlanıyordu.

"İlk iş olarak, İsviçre yurttaşı olmak istiyorum, Alman uyruğundan çıkacağım," dedi Albert.

Ve gerekli bütün belgeleri Ulm'a göndererek, gerçekten de bunu yaptı.

"Peki, sonra?"

"Sonra, hakikaten önemli bir şeyler yapmaya başlayacağım."

- 19 -

Şekil 10. K10 kitabı görsel örneği (Sayfa 18-19).

K11 kitabına ilişkin bulgular.

K11 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 80,8 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 21'ini karşılamaktadır. 66 sayfadan oluşan kitabın 36 sayfasında da resimleme yapılmıştır. K11 kitabı 62 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 11 sayfada yaklaşık 1/2, 4 sayfada yaklaşık 1/3, 8 sayfada yaklaşık 1/4, 1 sayfada ise yaklaşık 2/3 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitap resimleri çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici, çocuğun hayal dünyasına hitap edebilecek ve yaratıcılığını harekete geçirecek nitelikte dir. Kitapta resimlerin hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine uygun resimlemeler ile hazırlanmış olup çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olup tahmin etme becerisini desteklemektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler sadece

metinde bahsi geçen karakter ve kahramanların durağan resimlerinden ziyade resimler metinde gerçekleşen olay ya da durum ilişkisi ile verilmiştir. Resimler; mutlu, endişeli, kızgın yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde mekân genel olarak ayrıntılandırılmamış birkaç resim ayrıntılı olup diğer resimlerde sadece kahraman ve karakterler resimlendirilmiştir. Zaman ise sadece mekânın verildiği resimlerden çıkarılabildiğinden resimlerde zaman ve mekân kısmen ilişkilidir. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.

Resimler çocuk kahramanların başından geçen olaylara yer verdiğinden eğlendiricidir. Resimler tüm sayfalarda metinle ilişkili değildir. Resim ile aynı sayfadaki metin ilişkisinin olmadığı 1 resim bulunmaktadır. Bu bağlamda K11 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

Şekil 11. K11 kitabı görsel örneği (Sayfa 26-27).

K9 kitabına ilişkin bulgular.

K9 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 65,4 oranında puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 17'sini karşılamaktadır. 96 sayfadan oluşan kitabın 76 sayfasında resimleme yapılmıştır. K9 kitabı 90 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 3/4'ünde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş

düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 33 sayfada yaklaşık 1/2, 9 sayfada yaklaşık 1/3, 25 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Diğer sayfalarda ise resim ve metinler aynı sayfa içerisinde verilmemiştir. K9 resimleri çocukların yaş düzeyine uygun, renkli, net, canlı, ilgi çekici hazırlanmıştır. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler parlak renk ve esnek çizgiler ile hazırlanmış olup çocukların gelişim düzeyine kısmen uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Resimler bulunduğu sayfadaki metni tahmin etmeyi yer yer sağlayamadığından tahmin etme becerisini kısmen desteklemektedir. Resimler anlamayı kısmen kolaylaştıracak niteliktedir. Resimler ve metinde gerçekleşen olay ilişkilidir. Resimler; endişeli, mutlu yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.

Resimler çocukların hoşlanabileceği, akranlarının gezi macerasına yer verdiğinden eğlendiricidir. Resimler sanatsal ayrıntılar ile şekillendirilmekten ziyade görsel amaçlı yapılmış olduğundan çocuğun sanatsal zevkini kısmen desteklemektedir. Resimler çocuğun hayal dünyasına kısmen hitap edebilecek ve yaratıcılığını kısmen harekete geçirecek niteliktedir. Resimler tüm sayfalarda metinle kısmen ilişkilidir. Resim ile metin ilişkisinin olmadığı 2 resim bulunmaktadır. Bu bağlamda K9 kitabı resim-metin ilişkisi açısından kısmen niteliklidir.

Şekil 12. K9 kitabı görsel örneği (Sayfa 34-35).

K15 kitabına ilişkin bulgular.

K15 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 38,5 oranında düşük puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 10'unu karşılamaktadır. 104 sayfadan oluşan kitabın 12 sayfasında resim bulunmakta, 94 sayfada ise sadece metin bulunmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/5'inde resim, 4/5'ünde ise metin yer almaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitapta resimler canlı ve ilgi çekici niteliktedir. Resimler çocukların yaş düzeyine uygun değildir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler karikatüre yakın çizilmiş olduğundan çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Resimler çocuğun hayal dünyasına kısmen hitap edebilecek niteliktedir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine yakın olduğundan çocukların gelişim düzeyine kısmen uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik fikir sunduğundan resimlerde başlık, konu, ana duygu ve olay ilişkisi bulunmaktadır. Metinde anlatılan karakter ve kahramanlar aynı ortamda olmadıkları hâlde resimde aynı

ortamda gösterildiğinden resimler metni tahmin etmeyi zorlaştırabilir. Dolayısıyla resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini kısmen sağlayabilecek nitelikte olduğundan tahmin etme becerisini kısmen desteklemektedir. Resimler anlamayı kısmen kolaylaştıracak niteliktedir. Resimlerin bazılarında ifade yokken bazı resimlerde ise mutlu, şaşkın, endişeli gibi yüz ifadeleriyle kahraman ve karakterlerin duyguları kısmen yansıtılmıştır. Resimlerde mekân ve zaman anlaşılmamaktadır. Resimlerde zaman ve mekân unsurlarına yer verilmediğinden resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmamaktadır. Resimler ile metinde gerçekleşen olay ya da durum ilişkisi kısmen verilmiştir. Kitapta resim ile metin kısmen ilişkilidir. Resim ile metin ilişkisinin kısmen olduğu 2 resim bulunmaktadır. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.

Bölüm sonlarında ise fırça izleri ile süsleyici resimlere yer verilmiştir. Bunlar ile beraber resimler tek renk tasarlanmıştır. Resimler çocukların kendi yaş düzeyinden kahramanları konu edinmiştir. Fakat resimlerin tek renk ve ayrıntıdan yoksun olması sebebiyle resimler kısmen eğlendiricidir. Bu bağlamda K15 kitabı resim-metin ilişkisi açısından düşük niteliklidir.

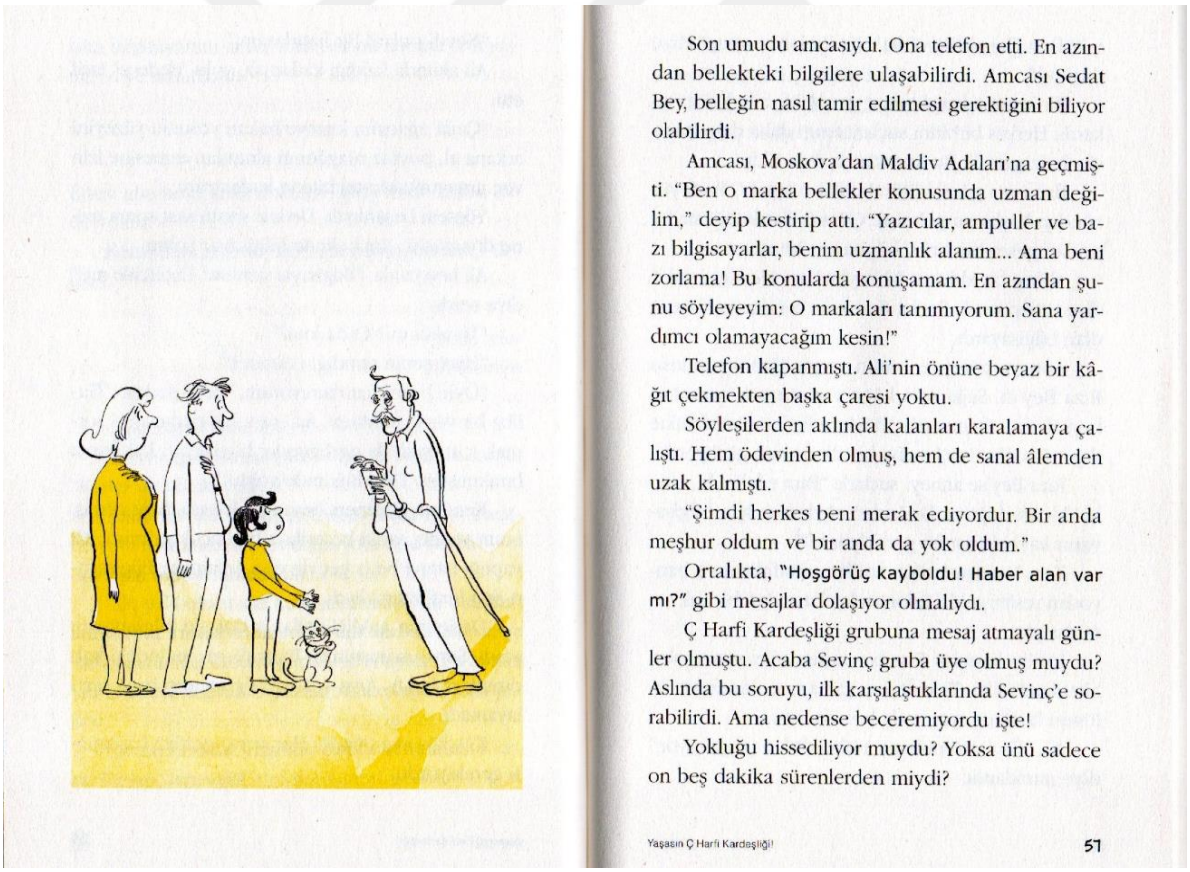

Son umudu amcasıydı. Ona telefon etti. En azından bellekteki bilgilere ulaşabilirdi. Amcası Sedat Bey, belleğin nasıl tamir edilmesi gerektiğini biliyor olabilirdi.

Amcası, Moskova'dan Maldiv Adaları'na geçmişti. "Ben o marka bellekler konusunda uzman değilim," deyip kestirip attı. "Yazıcılar, ampuller ve bazı bilgisayarlar, benim uzmanlık alanım... Ama beni zorlama! Bu konularda konuşamam. En azından şunu söyleyeyim: O markaları tanımıyorum. Sana yardımcı olamayacağım kesin!"

Telefon kapanmıştı. Ali'nin önüne beyaz bir kâğıt çekmekten başka çaresi yoktu.

Söyleşilerden aklında kalanları karalamaya çalıştı. Hem ödevinden olmuş, hem de sanal âlemden uzak kalmıştı.

"Şimdi herkes beni merak ediyordur. Bir anda meşhur oldum ve bir anda da yok oldum."

Ortalıkta, "Hoşgörüç kayboldu! Haber alan var mı?" gibi mesajlar dolaşıyor olmalıydı.

Ç Harfi Kardeşliği grubuna mesaj atmayalı günler olmuştu. Acaba Sevinç gruba üye olmuş muydu? Aslında bu soruyu, ilk karşılaştıklarında Sevinç'e sorabilirdi. Ama nedense beceremiyordu işte!

Yokluğu hissediliyor muydu? Yoksa ünü sadece on beş dakika sürenlerden miydi?

Şekil 13. K15 kitabı görsel örneği (Sayfa 50-51).

K8 kitabına ilişkin bulgular.

K8 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 34,6 oranında düşük puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 9'unu karşılamaktadır. 85 sayfadan

oluşan kitabın 36 sayfasında resimleme yapılmıştır. K8 kitabı 83 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/2'sinde resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 9 sayfada yaklaşık 1/2, 11 sayfada yaklaşık 1/3, 5 sayfada yaklaşık 1/4 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitap resimleri renkli, net ve canlı hazırlanmıştır. Ancak resimlerin sıradan ve yetersiz kaldığı gözlendiğinden resimler kısmen ilgi çekicidir. Resimler alelade, özensiz çizilmesi nedeniyle çocuğun hayal dünyasına kısmen hitap edebilecek ve yaratıcılığını kısmen harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler parlak renk ve esnek çizgiler ile hazırlanmış olduğundan çocukların gelişim düzeyine uygundur.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik çok az fikir sunduğundan başlık, konu, ana düşünce ve olay ilişkisini kısmen yansıtmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek ayrıntılara yer vermemiş olup tahmin etme becerisini kısmen desteklemektedir. Resimler anlamayı kısmen kolaylaştıracak niteliktedir. Resimlerde ayrıntının olmaması, resimlerin yetersiz kalması sebebiyle resim ve olay ilişkisi kısmen verilmiştir. Resimler; kızgın, üzgün, mutlu yüz ifadeleri ile kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır. Resimlerde zaman ve mekâna yer verilmeden sadece karakter ve kahramanların sayfa kenarında bırakılmış olması bazen bir olayı anlatmak için sadece sıradan bir kek konulmuş olması nedeniyle resimlerde zaman ve mekân ilişkisi düşüktür. Resimler tüm sayfalarda metinle kısmen ilişkilidir. Resim metin ilişkisinin olmadığı 4 resim bulunmaktadır. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler çocukların hoşlanabileceği, kendi yaş düzeyinden kahramana yer vermiş olduğundan eğlendiricidir. Bu bağlamda K8 kitabı resim-metin ilişkisi açısından düşük niteliklidir.

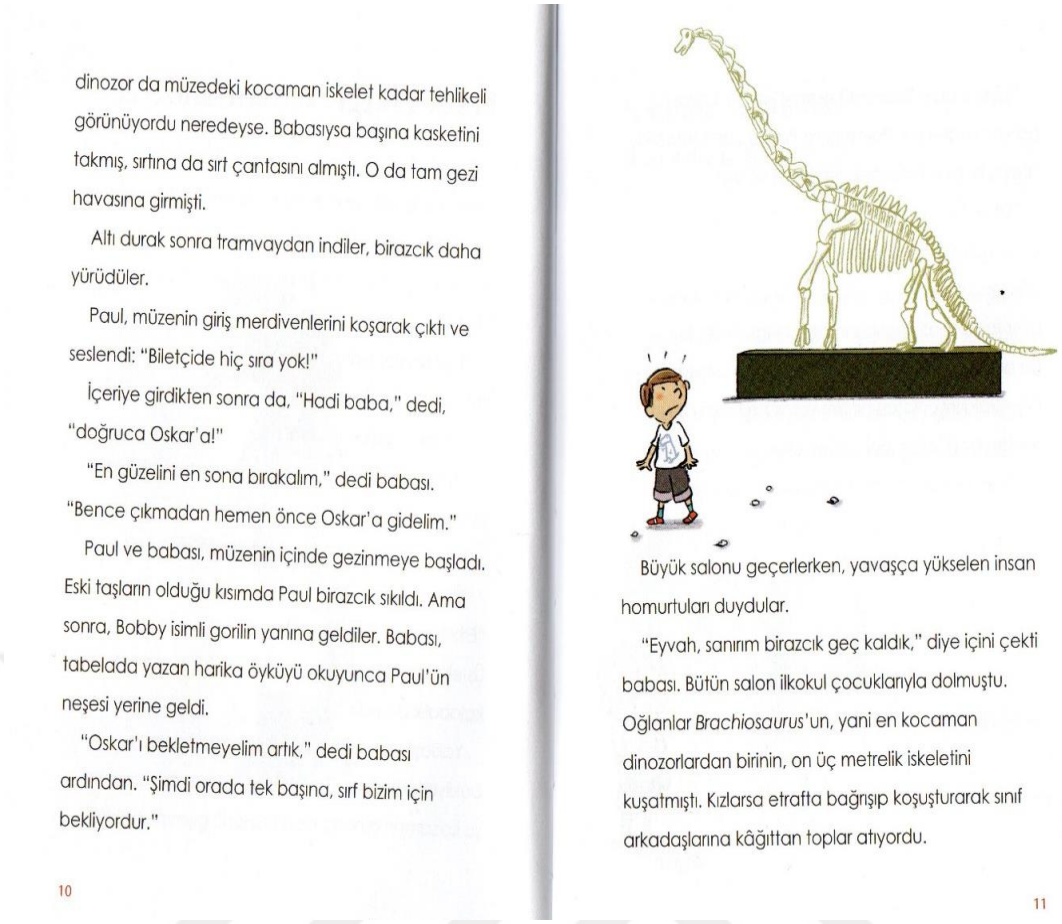
dinozor da müzedeki kocaman iskelet kadar tehlikeli görünüyordu neredeyse. Babasıysa başına kasketini takmış, sırtına da sırt çantasını almıştı. O da tam gezi havasına girmişti.

Altı durak sonra tramvaydan indiler, birazcık daha yürüdüler.

Paul, müzenin giriş merdivenlerini koşarak çıktı ve seslendi: "Biletçide hiç sıra yok!"

İçeriye girdikten sonra da, "Hadi baba," dedi, "doğruca Oskar'a!"

"En güzelini en sona bırakalım," dedi babası. "Bence çıkmadan hemen önce Oskar'a gidelim."

Paul ve babası, müzenin içinde gezinmeye başladı. Eski taşların olduğu kısımda Paul birazcık sıkıldı. Ama sonra, Bobby isimli gorilin yanına geldiler. Babası, tabelada yazan harika öyküyü okuyunca Paul'ün neşesi yerine geldi.

"Oskar'ı bekletmeyelim artık," dedi babası ardından. "Şimdi orada tek başına, sırf bizim için bekliyordur."

10

Büyük salonu geçerlerken, yavaşça yükselen insan homurtuları duydular.

"Eyvah, sanırım birazcık geç kaldık," diye içini çekti babası. Bütün salon ilkokul çocuklarıyla dolmuştu. Oğlanlar *Brachiosaurus*'un, yani en kocaman dinozorlardan birinin, on üç metrelik iskeletini kuşatmıştı. Kızlarsa etrafta bağrışıp koşuşturarak sınıf arkadaşlarına kâğıttan toplar atıyordu.

11

Şekil 14. K8 kitabı görsel örneği (Sayfa 10-11).

K14 kitabına ilişkin bulgular.

K14 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 23,1 oranında düşük puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 6'sını karşılamaktadır. 53 sayfadan oluşan kitabın 36 sayfasında resim bulunmaktadır. K14 kitabında 12 sayfada ise sadece metin bulundurmaktadır. 23 sayfada ise resim ve metin bulunmaktadır. Kitabın yaklaşık 3/4'ünde resim, 1/4'ünde ise metin bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranı yaş düzeyine göre uygundur. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 9 sayfada yaklaşık 1/2, 6 sayfada yaklaşık 3/4, 2 sayfada yaklaşık 1/4, 5 sayfada yaklaşık 1/5 civarındadır. Diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitapta resimler renkli, net, canlı olmadığından kitap resimleri çocukların yaş düzeyine uygun değildir. Resimler sıradan çizimlerden oluşmakta olup ayrıntılı çizilmediğinden çocukların ilgisini çekecek nitelikte değildir. Resimler renksiz ve net olmayan çizimler ile hazırlanmış olması sebebiyle her ne kadar konusu yönüyle çocuğun yaratıcılığına ve hayal dünyasına hitap etse de görsel olarak çocuğun hayal dünyasına kısmen hitap edebilecek çocuğun yaratıcılığını kısmen harekete geçirecek niteliktedir. Kitapta resimler hareketi hissettiren durumda değil çocukların sıkılmasına neden olacak ölçüde durağan verilmiştir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahip olmaktan ziyade basit ve özensiz hazırlanmıştır. Kitaptaki

resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler renksiz ve esnek çizgiler ile hazırlanmış olup çocukların gelişim düzeyine uygun değildir.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik çok az fikir sunmakta olup konu, ana düşünce ilişkisini kısmen yansıtmaktadır. Kitap kapağı ve başlık incelendiğinde resim ve başlık bağlantısı bulunmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metnin tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olmayıp tahmin etme becerisini desteklememektedir. Resimler anlamayı kısmen kolaylaştıracak nitelikte olduğu gözlenmiştir. Resimler; mutlu, kızgın, endişeli, korkan yüz ifadeleriyle kahraman ve karakterlerin duygularını kısmen yansıtmıştır. Resimlerde zaman ve mekân kısmen ilişkilidir. Resimler ile metinde gerçekleşen olay ya da durum ilişkisi kısmen verilmiştir. Kitapta resim ile metin ilişkili değildir. Resim ile metin ilişkisinin olmadığı 12 resim bulunmaktadır. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Sayfa içerisindeki resimlerin etrafında çerçeve şeklinde çiçekli motiflere yer verildiğinden kitapta süsleyici resimler bulunmaktadır.

Resimler renksizdir ve net değildir. Bu durum resimleri eğlendirici olmaktan uzaklaştırdığı için resimler kısmen eğlendiricidir. Bu bağlamda K14 kitabı resim-metin ilişkisi açısından düşük niteliklidir.

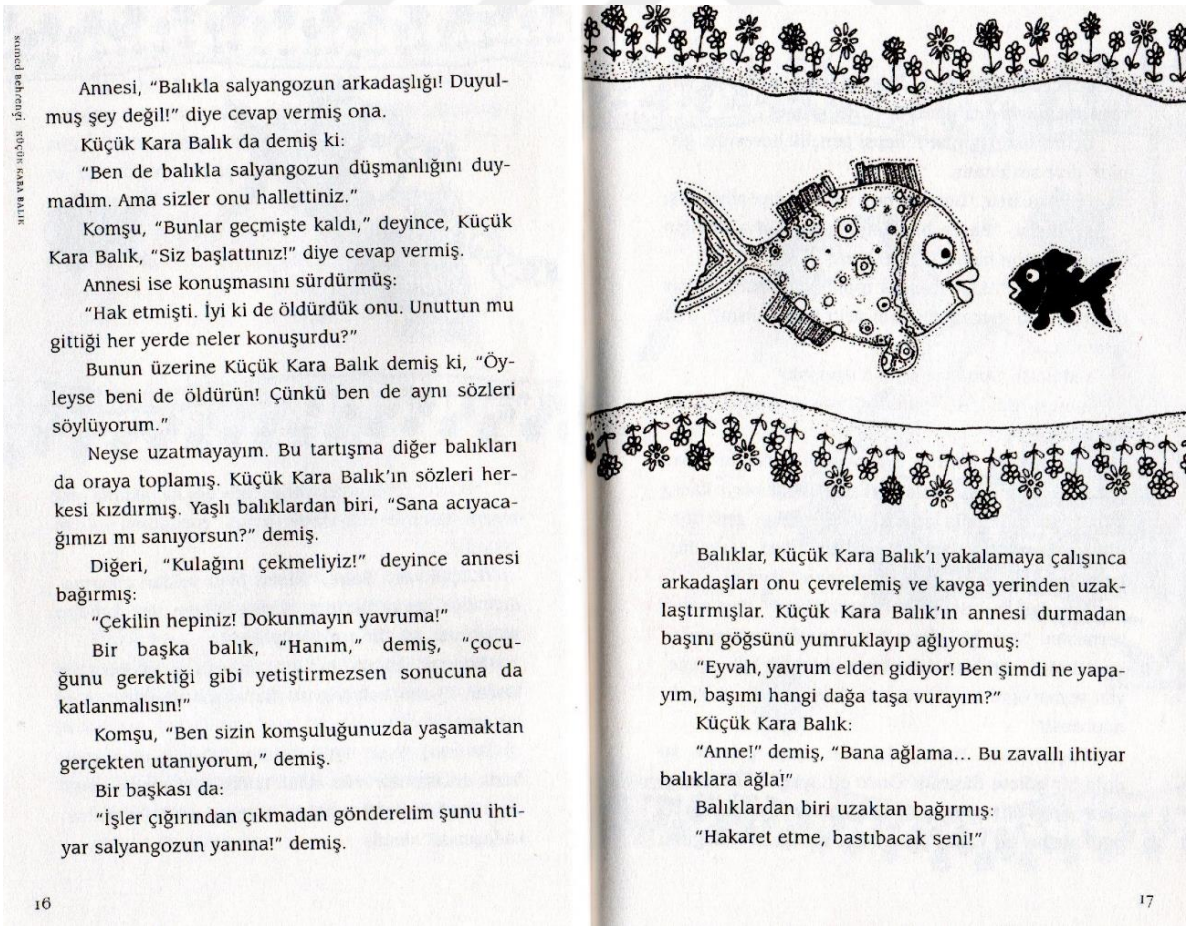

Annesi, "Balıkla salyangozun arkadaşlığı! Duyulmuş şey değil!" diye cevap vermiş ona.

Küçük Kara Balık da demiş ki:

"Ben de balıkla salyangozun düşmanlığını duymadım. Ama sizler onu hallettiniz."

Komşu, "Bunlar geçmişte kaldı," deyince, Küçük Kara Balık, "Siz başlattınız!" diye cevap vermiş.

Annesi ise konuşmasını sürdürmüş:

"Hak etmişti. İyi ki de öldürdük onu. Unuttun mu gittiği her yerde neler konuşurdu?"

Bunun üzerine Küçük Kara Balık demiş ki, "Öyleyse beni de öldürün! Çünkü ben de aynı sözleri söylüyorum."

Neyse uzatmayayım. Bu tartışma diğer balıkları da oraya toplamış. Küçük Kara Balık'ın sözleri herkesi kızdırmış. Yaşlı balıklardan biri, "Sana acıyacağımızı mı sanıyorsun?" demiş.

Diğeri, "Kulağını çekmeliyiz!" deyince annesi bağırmış:

"Çekilin hepiniz! Dokunmayın yavruma!"

Bir başka balık, "Hanım," demiş, "çocuğunu gerektiği gibi yetiştirmezsen sonucuna da katlanmalısın!"

Komşu, "Ben sizin komşuluğunuzda yaşamaktan gerçekten utanıyorum," demiş.

Bir başkası da:

"İşler çığırından çıkmadan gönderelim şunu ihtiyar salyangozun yanına!" demiş.

16

Balıklar, Küçük Kara Balık'ı yakalamaya çalışınca arkadaşları onu çevrelemiş ve kavga yerinden uzaklaştırmışlar. Küçük Kara Balık'ın annesi durmadan başını göğsünü yumruklayıp ağlıyormuş:

"Eyvah, yavrum elden gidiyor! Ben şimdi ne yapayım, başımı hangi dağa taşa vurayım?"

Küçük Kara Balık:

"Anne!" demiş, "Bana ağlama... Bu zavallı ihtiyar balıklara ağla!"

Balıklardan biri uzaktan bağırmış:

"Hakaret etme, bastıbacak seni!"

17

Şekil 15. K14 kitabı görsel örneği (Sayfa 16-17).

K6 kitabına ilişkin bulgular.

K6 kitabı resim-metin ilişkisi bakımından % 19,2 oranında düşük puan almıştır. Resim-metin ilişkisi özelliklerine yönelik 26 maddelik formun 5'ini karşılamaktadır. 197 sayfadan oluşan kitabın 30 sayfasında resimleme yapılmıştır. K6 kitabı 193 sayfada metin bulundurmaktadır. Kitabın yaklaşık 1/6'sında resim bulunmaktadır. Dolayısıyla resim ve metin oranına yaş düzeyine göre kısmen ulaşılmıştır. Kitapta, sayfa içerindeki resim ve metin oranına bakıldığında metin oranı 8 sayfada yaklaşık 1/2, 10 sayfada yaklaşık 1/3, 5 sayfada yaklaşık 1/4 civarında olup diğer sayfalarda resim ve metinler aynı sayfada verilmemiştir. Kitap resimleri, renkli, net ve canlı niteliktedir. Resimler sıradan çizilmeden oluşmakta olup insan ve hayvanların ayrıntılı çizilmediği gözlenmiş olduğundan çocukların ilgisini çekecek nitelikte değildir. Resimler çocukların yaş düzeyine uygun değildir. Kitapta resimler durağan olduğu için çocukların sıkılmasına neden olabilir. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahip olmaktan ziyade basit ve özensiz hazırlanmıştır. Kitaptaki resimler metni okumaya, metin ise resimleri incelemeye engel olmamaktadır. Resimler gerçeğine uygun resimlemeler ile hazırlanmamış olup çocukların gelişim düzeyine uygun değildir.

Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır. Resimler, metne yönelik çok az fikir sunmakta olup başlık, konu, ana düşünce ve olay ilişkisini kısmen yansıtmaktadır. Resimler bulundukları sayfadaki metni okurun tahmin etmesini sağlayabilecek nitelikte olmayıp tahmin etme becerisini desteklememektedir. Resimler anlamayı kolaylaştıracak nitelikte değildir. Resimlerde; mutlu, şaşkın, endişeli gibi yüz ifadelerine yer verilmediğinden resimler kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmamaktadır. (bkz. *Şekil. 16*) Resimlerde zaman ve mekân ilişkisi bulunmamaktadır. Resimlerin metinde gerçekleşen olay ya da durumla ilişkisi yoktur. Resimler metinle kısmen ilişkilidir. Resim ile metin ilişkisinin kısmen olduğu 11 resim bulunmaktadır. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır. Resimler çocukların hoşlanabileceği eğlendirici nitelikte değildir. Bu bağlamda K6 kitabı resim-metin ilişkisi açısından düşük niteliklidir.

Şekil 16. K6 kitabı görsel örneği (Sayfa 168).

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde; bulgulardan elde edilmiş olan sonuçlar, sonuçların alakalı literatür örnekleriyle kıyaslandığı tartışma ve araştırma bulgularından yola çıkarak hazırlanan öneriler bulunmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Çocuk kitaplarının dış yapı özelliklerine yönelik sonuçlar.

Araştırma kapsamında incelenen 6-10 düzeyi çok tercih edilen çocuk kitaplarından 3 kitap % 85-100 oranında, 8 kitap % 84-60 oranında, 4 kitap ise % 59-20 oranında dış yapı özelliklerini taşımaktadır. Dış yapı özelliklerine ilişkin ayrıntılı sonuçlar sırasıyla aşağıda sunulmuştur.

Kitap kapağı sağlamlığı açısından incelenen kitaplardan 4'ünün mukavvadan hazırlandığı bu nedenle de diğerlerine oranla daha sağlam olduğu belirlenmiştir. 10 kitabın karton kapak olarak tasarlandığından kısmen sağlam olduğu, 1 kitabın ise düşük kalite karton ile tek tel zımba kullanılarak tasarlanmış olup diğer kitaplara oranla sağlam olmadığı tespit edilmiştir. Kitap tasarımlarında kitapların tutkallı ve dikişli olmasına dikkat edildiği görülürken karton ya da mukavva tercih edilmesiyle de maliyetin azaltılmaya çalışıldığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde çocuk kitaplarının taşıması gereken özellikler arasında kitap kapaklarının dayanıklı ve sağlam olması gerektiği belirtilmiştir (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2012; Demirel, 2010; Kıbrıs, 2010; Kıbrıs,2006; Nas, 2002; Şimşek, 2018). Çer (2016) yaptığı araştırmada 4-6 yaş düzeyi çocuk kitaplarının kapak tasarımlarının sağlam ve dayanıklı olması gerektiğini vurgulamıştır.

Kitap kapaklarının, çocuğun ilgisini çekebilecek şekilde hazırlanması noktasında 9 kitap canlı renkler ile ilgi çekecek şekilde tasarlanırken, 6 kitapta ise daha az resimleme ve canlı renklendirmelere yer verilmiştir. Şimşek'e (2011) göre çocuklara yönelik hazırlanan kitapların göze çarpan ilk ögesi kitap kapağıdır. Kitap kapağı çocuğun ilgisini çekecek ilk görsel olduğu için oldukça davetkâr ve alımlı olmalıdır. Kitap kapaklarının çocukların ilgisini çekecek nitelikte olması, çocuğun kitap okuma konusunda tutumunu etkileyeceği düşünülmektedir. Kıvılcım (2019) yaptığı araştırmada 4-7 yaş düzeyi çocuk kitaplarının satılabilmesi ve

çocukların ilgisini çekebilmesi için kapak tasarımının resimleme açısından dikkat çekmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kitaplar ciltleme dayanıklılığı açısından incelendiğinde 11 kitabın dikişli, silikonlu yapıştırma ile hazırlanmış, selefonlu ve sağlam olduğu, 1 kitabın tek tel zımba ile hazırlanarak kapaklarının selefonlu ve kısmen dayanıklı olduğu, 3 kitabın ise dikişsiz basit yapıştırma işlemi ile hazırlanarak selefonsuz olduğu ve dayanıklı olmadığı belirlenmiştir. Kıbrıs'a (2006) göre çocuklar için hazırlanan kitapların kapak ciltlemesi dayanıklı olmalıdır. Kitap kapakları hazırlanırken yapılan dikişlerin sağlam olmaması durumu çocukların kitaplarını koruma ve kitaplık düzenleme noktasındaki alışkanlıklarını olumsuz bir şekilde etkileyecektir. Çer (2016) yaptığı araştırmada 4-6 yaş düzeyi çocukların kitaplarına kapak hazırlanırken hazırlanan kitapların iplik ve yapıştırma ile yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bununla beraber kitaplar sadece yapıştırıcı kullanarak hazırlanmamalı eğer yapıştırma yapılacak ise ciltleme yaparken iplik kullanılması gerektiğini vurgulamıştır. Kılıçaslan'a (2019) göre ciltlemenin sadece yapıştırma ile yapılmasında kusur görüldüğünü ciltleme yaparken iplik ve yapıştırıcının beraber kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

Kitaplar kâğıt kalitesi açısından incelendiğinde 8 kitabın birinci sınıf göz yormayan kâğıt ya da mat kuşe kâğıt kullanılarak hazırlandığı, 6 kitapta ikinci sınıf ya da ikinci sınıf kaliteye yakın kâğıt kullanılmış olup kısmen kaliteli olduğu ve 1 kitabın ise selüloz oranı oldukça düşük odun parçacıkları belirgin olan kalitesiz kâğıt ile hazırlandığı belirlenmiştir. Demirel'e (2010) göre çocuk kitaplarında kullanılan kâğıt kalitesi, mat kuşe kâğıt ya da göz sağlığına zarar vermeyen birinci sınıf kâğıt olmalıdır. Yaşar (2013) yaptığı araştırmada incelediği Hayvanlar Toplantısı kitabında üçüncü sınıf hamur kâğıt kullanılması nedeniyle kitabın sağlam olmadığını tespit etmiştir.

Kâğıt fonnu ve yazı rengi zıtlığı tüm kitaplarda uygun bulunmuştur. Kâğıt fonnu ve yazı rengi zıtlığının önemsendiği ve tüm kitaplarda bu özelliğe dikkat edildiği görülmektedir. Çocuk kitaplarının okunaklı olabilmesi için Şimşek'e (2018) göre seçilen kâğıt rengine uygun renk zıtlığı yakalanmalıdır. Kıvılcım (2019) yaptığı araştırmaya göre öğretmenlerin, arka plan ve yazı rengi seçiminde zıt renklerin çocuklar tarafından daha algılanabilir olduğunu belirttiğini kaydetmiştir.

Kitap sayfa kenar boşlukları ve satır aralıkları bakımından incelendiğinde, tüm kitaplarda satır aralıklarının en az 1,25 cm olduğu, 12 kitapta sayfa kenarının en az 2 cm olacak şekilde düzenlendiği 1 kitabın sayfa kenar boşluklarının sınırda olduğu, 2 kitabın sayfa kenar boşluklarının ise uygun olmadığı gözlenmiştir. Şimşek'e (2011) göre çocuk kitapları kenar en az 2 cm, satır en az 1,25 cm olacak şekilde düzenlenmelidir.

Yazı puntosu bakımından 8 kitapta yaş düzeyine uygun punto kullanıldığı, 7 kitapta ise belirtilen yaş düzeyine uygun yazı puntosu kullanılmadığı görülmüştür.

Kitaplardaki cümle uzunlukları değerlendirildiğinde 11 kitapta yaş düzeyine uygun cümle uzunluğunun dikkate alındığı, 4 kitapta ise istenen cümle uzunluğunun sayfaların tamamında dikkate alınmaması sebebiyle kısmen uygun bulunmuştur. Şimşek'e (2011) göre cümle uzunluklarının 2-7 yaş düzeyinde: 3-5 kelime, 1-3. sınıf yaş düzeyinde: 6 kelime, 4-5. sınıf yaş düzeyinde: 10 kelime olacak şekilde düzenlenmesi çocuklar için uygundur.

Kitap satır uzunlukları açısından değerlendirilen kitaplardan 11'inin ilkokul düzeyine uygun satır uzunluğuna sahip olduğu, 3 kitabın satır uzunluklarının yaş düzeyine oranla kısmen uygun olduğu, incelenen 1 kitapta ise satır uzunluklarının yaş düzeyinin üstünde, çok uzun satırlar olduğu tespit edilmiştir. Şimşek'e göre (2018) çocuklara hazırlanan kitapların sayfalarındaki satır uzunluğu çocukların görme alanlarına göre değişmektedir. İlkokul 1-5. sınıf yaş düzeyi için bu satır uzunluğu 7-8 cm olarak bilinmektedir.

Çocuk kitaplarının iç yapı özelliklerine yönelik sonuçlar.

Araştırma kapsamında incelenen 6-10 yaş düzeyi çocuk kitaplarından 7 kitap % 100-85 oranında, 8 kitap % 84-72 oranında iç yapı özelliklerini taşımaktadır. İç yapı özelliklerine ilişkin ayrıntılı sonuçlar sırasıyla aşağıda sunulmuştur.

Kitap senaryosunun ilgi uyandırması ve kitap senaryosunun çocuğun merak duygusunu harekete geçirmesi bakımından 14 kitabın çocukların ilgisini uyandırıp merak edebilecekleri unsurlar içermekte olduğu görülmüştür. Kitaplarda hayvan maceraları, arkadaşlık ve yardımlaşma, başarı, aile, anne, günlük hayat yaşantıları, gezi ve çocuk kahramanların maceraları gibi konular üzerinden bir senaryo hazırlanması sebebiyle senaryo ilgi uyandırıp merak duygusunu harekete geçirecek niteliktedir. 1 kitapta ise işlenen konu kısmen ilgi ve merak uyandırdığı gözlenmiştir. Şimşek'e (2011) göre çocuk kitaplarının kurgusu çocuklarda ilgi ve merak duygusu uyandırmalıdır ve merak duygusunu harekete geçirmelidir.

Kitap konusu akla, mantığa uygunluğu bakımından incelendiğinde 13 kitabın konusunun akla mantığa uygun olduğu, diğer 1 kitapta nesnelerin ne kadar kullanım ömrünün olduğunu gösteren gözlüğün olması nedeniyle kısmen akla mantığa uygun olduğu, 1 kitapta ise işlenmiş olan zaman yolculuğunun henüz olmaması nedeniyle kitabın konusunun akla mantığa uygun olmadığı gözlenmiştir.

Kitap konusu çocuğun seviyesine uygunluğu açısından değerlendirildiğinde 14 kitapta hayvanların arkadaşlık ve yardımlaşması, ailemiz ile vakit geçirmek, gökyüzünü merak etmek, öğretmen ve öğrencilerin gezisi, bir çocuğun başarısızlığından çıkarılabilecek başarı,

hayvanların dostluk ve aile yaşantıları, okumanın önemi, zorluklara karşı verilen savaş, sosyal medya kullanımı, hayvanların uzaklara merakı konularının işlemiş olması sebebiyle çocuğun seviyesine uygun olduğu, 1 kitabın ise bir bilim adamının hayatı anlatılırken din ve ırksal ifadeler kullanılması ve bilimsel ifade yoğunluğu sebebiyle kısmen uygun olduğu belirlenmiştir.

Kitaplar olağanüstü karakter, kahraman ya da unsur barındırması bakımından incelendiğinde 12 kitabın olağanüstü kahraman ya da unsur barındırdığı, 3 kitabın ise olağanüstü karakter, kahraman ya da unsur barındırmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Karakterler fantastik olarak tasarlanmış olsalar bile Karataş'a (2014) göre gerçekçi olmalıdırlar. Gerçekçi olması olağanüstü güçleri, sıra dışı özellikleri olmasından öte, belirli sınırları olan karakterler olması önemlidir. Bazen güçlüklerle karşılaşınca zorlanan, bazen ikileme düşen karakterlerin çocuklara daha inandırıcı geldiği ve çocukların özdeşim kurmasını sağlamaktadır.

Kitapta gerçekleşen olayların, durumların ya da savunulan düşüncelerin tutarlı olup ve birbiriyle çelişmemesi bakımından tüm kitapların uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kitaplar olumsuz örnek teşkil edecek davranışlar sunmamasına yönelik olarak incelendiğinde 11 kitapta olumsuz örnek teşkil edecek davranışa rastlanmamıştır. 2 kitapta kısmen olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulunurken; 2 kitap hayvanlara zarar verme, kitaplara ve okula yönelik olumsuz söylemler, arkadaşlara yönelik etiketlemeler barındırdığından olumsuz örnek teşkil edecek davranış bulunmuştur.

Kitaplarda siyasal propagandaya yer verilmesi durumu incelenirken tüm kitapların herhangi bir siyasal propaganda içermediği tespit edilmiştir.

İncelenen kitapların tamamında ana fikir okuyucuyu ikilemde bırakmadığı her okuyucunun verilmek istenen mesajı çıkarabileceği gözlenmiştir. Şimşek'e (2011) göre ana fikir yanlış anlaşılmalara sebep olmamalı, okuyucuyu ikilemde bırakmamalıdır.

Araştırma sonucunda kitapların tamamında konu ve başlık bağlantısının olduğu belirlenmiştir.

Kitapta işlenen konunun gerçek hayat ile ilişkisi incelendiğinde 9 kitapta günlük hayat ile bağlantı kurulan ifadelere yer verilmiştir. 3 kitapta günlük hayat ile beraber günlük hayatın dışından ifadelere yer verildiğinden kısmen gerçek hayat ile ilişkisinin olduğu belirtilmiştir. 3 kitapta ise konunun gerçek hayat ile ilişkisi olmadığı günlük hayatın dışından olaylara yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Demirel'e (2010) göre çocuk kitapları hazırlanırken günlük hayattan yaşantılara, günlük hayata yakın yaşantılara veya hayali yaşantılara yer verilebilir.

Konunun neden sonuç ilişkisi ile verilmesi bakımından 15 kitapta işlenen konuların ya da bazı durumların neden sonuç ilişkisi ile verildiği görülmektedir. Şimşek'e (2018) göre çocuk kitapları neden sonuç ilişkisi ile geliştirilmelidir.

Araştırmada incelenen tüm kitaplarda, verilmek istenen düşünce ya da olay basitten karmaşığa doğru verilmiştir.

Farklı kültürel değerler ya da millî kültür değerlerini barındırma bakımından 7 kitabın farklı kültür ya da millî kültür unsurlarına yönelik değere yer verdiği, 8 kitabın ise farklı ve millî kültür unsurlarına yönelik değere yer vermediği görülmüştür. Gündoğan'a (2019) göre millî kültür değerleri vatan, millet, gelenek görenek, bayrak, millî bayramlar gibi bir millete ait davranışları ifade eder. Çocukların erken yaşlarda millî kültürünü benimseyip önemsemesi gerekmektedir.

Araştırmada incelenen çocuk kitaplarında 13 kitapta adalet, sevgi, barış, dürüstlük, yardımlaşma, hoşgörü gibi evrensel değerlere yer verilirken 2 kitapta ise evrensel değerlere yer verilmemiştir.

Kitabın problem çözme becerisini destekleme durumu incelendiğinde tüm kitapların kitapta gerçekleşen olay ya da durum üzerine çocuğun düşünmesi ve soruna yönelik uygulanan çözümlerin fark ettirilmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

Kitaplar din, dil, cinsiyet, ırk üzerinden ayrımcılık ya da ön yargıya yer verilmemesi bakımından incelendiğinde, 14 kitapta din, dil, cinsiyet, ırk üzerinden ayrımcılığa ya da ön yargıya yer verilmezken, 1 kitapta Yahudi, Nazi kavramları ile ilgili o döneme yönelik din ve ırk ayrımına yer verilmiştir. Şimşek'e (2018) göre çocuk kitapları hazırlanırken dil, din, cinsiyet, ırk üzerinden ayrımcılık ya da ön yargıya yer verilmemelidir

Kitaplar kahramanların davranışlarının, yaş düzeyleri ve geçmişleriyle bağdaşması bakımından değerlendirildiğinde, 14 kitapta kahramanların davranışlarının, yaş düzeyleri ve geçmişleriyle bağdaştığı, 1 kitapta ise kahramanların geçmişleri ile bağdaşmayan davranışlar sergilediği tespit edilmiştir. Şimşek'e (2011) göre kahraman veya karakterlerinin yaş düzeyleri ve davranışları geçmişleriyle bağdaşmalıdır.

Kahramanların çocukların öykünebileceği olumlu davranışları sergilemesi bakımından incelendiğinde, 11 kitapta çocukların öykünebileceği, istenen davranışlar sergilediği görülmüştür. 2 kitabın bazı kısımlarında ise çocuklarda yer edinebilecek olumsuz davranışlara yer verildiği için kısmen öykünebilecek davranış içerdiği belirlenmiştir. 2 kitapta ise yoğunlukla olumsuz davranışlara yer verildiği gözlenmiştir.

Kitaplar kahramanların fiziksel özelliklerinin açıklayıcı olması bakımından incelendiğinde 7 kitapta kahramanların fiziksel özellikleri açıklanırken, 4 kitapta kahramanların fiziksel özellikleri kısmen açıklanmıştır. 4 kitapta ise kahramanların fiziksel özelliklerinin açıklayıcı olmadığı görülmüştür.

Kahramanların kişilik özelliklerinin açıklayıcı olması bakımından, 10 kitabın kahramanlarının kişilik özellikleri açısından açıklayıcı olduğu belirginken, 4 kitabın kişilik özellikleri açısından kısmen açıklayıcı olduğu, 1 kitabın ise kişilik özellikleri açısından açıklayıcı olmadığı görülmüştür. Demirel'e (2010) göre kitaplar, içerisinde yer alan farklı kişilik özellikleri sayesinde, çocuğa kendini tanıma, başka insanlar ile kıyaslama yaparak etrafındaki kişilikleri anlama olanağı sağlar.

Kahramanların ruhsal özelliklerinin açıklayıcı olması bakımından, 9 kitabın kahramanlarının ruhsal olarak belirgin bir profil çizdiği böylece kahramanların çekingen, utangaç azimli, hırslı gibi ruhsal özelliklerinin açıklanmış olduğu anlaşılmaktadır. 3 kitabın kahramanlarının ruhsal özelliklerini kısmen açıklayıcı olduğu, 3 kitabın ise kahramanların ruhsal özellikleri bakımından açıklayıcı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kitaplar zaman dilimi bakımından incelendiğinde 14 kitabın çocukların kronolojik zaman algısına uygun olduğu, 1 kitabın ise kısmen uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kitaptaki zamanın doğrusal ilerlemesi bakımından 14 kitapta zamanın doğrusal bir şekilde ilerlediği, 1 kitapta ise zamanın kısmen doğrusal ilerlediği belirlenmiştir. Şimşek'e (2011) göre çocukların zaman algısı, yaş düzeyine göre değişmektedir. İşlenen zaman çocukların kronolojik zaman algısına uygun bir şekilde doğrusal ilerlemelidir.

Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramların bağlamdan çıkarılması ya da kitapta açıklanması bakımından 13 kitapta kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilirken, 2 kitapta ise kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılamamaktadır.

Kitapta olayların gerçekleştiği mekânın çocuğun algılama düzeyine uygunluğu incelendiğinde tüm kitaplarda olayların gerçekleştiği mekânın çocuğun algılama düzeyine uygun oluğu sonucuna ulaşılmıştır. Şimşek'e (2014) göre çocuklara yönelik hazırlanan yapıtlarda mekân çocukların algıma düzeyine uygun olmalıdır.

Kitapta işlenen soyut kavramların somutlaştırılması yaş düzeyine göre incelendiğinde 13 kitapta verilen kavramların somutlaştırıldığı, 1 kitapta işlenen soyut kavramları somutlaştırma kısmen uygunken, 1 kitapta ise soyut kavramlar yaş düzeyine uygun olarak somutlaştırılmamıştır. Kıbrıs'a (2006) göre gelişim dönemlerine göre 2-7 yaş düzeyi çocuklar

somut kelimeleri soyut kelimelerden daha kolay öğrenmektedir. Soyut kelime ve kavramlar somut işlemler dönemindeki çocuklara göre somutlaştırılmalıdır.

Kitaplar işlenen konunun açık ve anlaşılır olması bakımından incelendiğinde 14 kitabın uygun olduğu, 1 kitabın kısmen uygun olduğu bulunmuştur.

Kitaplar konunun sade bir dille işlenmesi bakımından incelendiğinde 13 kitapta sade bir dille, söz sanatlarına yer vermeden, kolay anlaşılabilir bir dil kullanılırken 2 kitapta ise kısmen sade bir dil kullanıldığı görülmüştür.

Kitaplar içerisinde kurallı cümle sayısının devrik cümle sayısından fazla olma durumu açısından incelendiğinde, 13 kitapta kurallı cümle sayısının devrik cümle sayısından fazla, 1 kitapta kurallı cümle sayısı ile devrik cümle sayısı neredeyse eşit olduğundan kısmen kurallı cümle sayısı fazladır. 1 kitapta ise devrik cümle sayısı kurallı cümle sayısından fazla bulunmuştur. Şimşek'e (2011) göre çocuk kitaplarında gelişim düzeyine uygun günlük hayatta sık kullanılan açık, anlaşılır, kurallı cümleler kullanılmalıdır.

Çocukların gelişim düzeyine uygun deyim ve atasözü kullanma bakımından 12 kitapta çocukların düzeyine uygun deyimlere yer verildiği gözlenirken, 3 kitapta deyimlere yer verilmediği gözlenmiştir. İncelenen kitaplarda 1 kitap dışında diğer kitaplarda atasözlerine yer verilmediği gözlenmiştir.

Kitaplar içeriğinde argo, küfürlü ifadeler ve etiketlemelerin yer alması bakımından incelendiğinde, 12 kitapta argo, küfürlü ifade ve etiketlemelere yer verilmezken, 1 kitabın argo ve etiketlemeye nadir yer vermesi sebebiyle kısmen uygun olduğu belirlenmiştir. 2 kitapta ise argo, küfürlü ifadeler ve etiketlemelere yer verilmiştir.

Çocuk kitaplarında yazım ve imlâ kurallarına yüksek düzeyde dikkat edilmesi bakımından 6 kitapta yazım ve imlâ hatası bulunmazken, 1 kitapta imlâ hatalarına yer verilmesi sebebiyle kısmen imlâ kurallarına dikkat edilmiştir. 8 kitapta ise yazım ve imlâ hataları ısrarla tekrar edilmiş olması nedeniyle yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmemiştir.

Kitaplar yabancı kelime kullanımı bakımından incelendiğinde, 3 kitapta yabancı kelimelere yer verilmezken, 2 kitapta asgari düzeyde yabancı kelime kullanılması nedeniyle kısmen yabancı kelimeye yer verilmiştir. 10 kitapta ise yabancı kelime kullanımına fazlaca yer verilmiştir.

Çocuk kitaplarında resim ve metin ilişkisine yönelik sonuçlar.

Araştırma kapsamında incelenen 6-10 yaş düzeyi çok tercih edilen çocuk kitaplarından 4 kitap % 100-85 oranında, 7 kitap % 84-60 oranında, 4 kitap ise % 59-19 oranında resim-metin ilişkisi taşımaktadır. Resim ve metin ilişkisine yönelik ayrıntılı sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Araştırmada incelenen kitapların resimlemeleri hitap ettiği hedef kitlenin yaş düzeyine uygunluğu bakımından incelendiğinde 12 kitabın yaş düzeyine uygun olduğu, 1 kitabın kısmen uygun olduğu 2 kitabın ise uygun olmadığı belirlenmiştir.

Kitaplar resimlerinin canlı olması bakımından incelendiğinde 14 kitapta resimlerin canlı, 1 kitapta ise resimlerin canlı olmadığı görülmüştür.

Kitap resimleri çocukların ilgisini çekmesi bakımından incelendiğinde resimlerin 12 kitapta merak uyandırdığı ve ilgi çekebildiği, 1 kitapta kısmen ilgi çekebildiği, 2 kitapta ise renksiz ve alelade hazırlanması sebebiyle çocukların ilgisini çekmediği belirlenmiştir. Demirel'e (2010) göre çocuk kitaplarında yer alan resimler çocukların ilgisini çekmelidir.

Kitap resimleri renkli ve net olması bakımından incelendiğinde 12 kitapta renkli ve net resimlere yer verilirken, 3 kitapta resimlerin renksiz ve 1'inde net olmayan resimlere yer verildiği gözlenmiştir.

Kitap resimleri devingen olması bakımından incelendiğinde 12 kitapta resimler metinde işlenen olayları hareketli verebildiği için devingendir. 1 kitapta resimlerin durağan olması nedeniyle resimler kısmen devingendir. 2 kitapta ise resimler hareketi işleyemediğinden devingen değildir. Şimşek'e (2011) göre çocuk resimler sayesinde bir metindeki işlenen kişileri, mekânı, yeri, olayları zihninde canlandırma fırsatı bulur. Resimler konuyu çocuğun zihninde harekete geçirmelidir.

Kitap resimleri çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahip olması bakımından incelendiğinde 11 kitapta çocukların sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahip nitelikli çizimlere yer verilmiştir. 2 kitapta çocukların sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahip çizimlere kısmen yer verilmiştir. 2 kitap ise alelade çizimlere yer verilmiş olduğundan çocukların sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahip değildir. Güneş'e (2007) göre çocuk kitabı resimleri çocukların estetik bir bilinç oluşturması açısından nitelikli bir çizim gerektirmektedir. Resimler çocukların görsel algısına katkı sağlayarak aynı zamanda çocuklara sanatsal bir duyarlılık kazandırmaktadır. Resimler çocuklara kitaplar aracılığıyla estetik bir zevk kazandırmada önemli bir yere sahiptir.

Kitapta resim ve metinlerin sayfa içerisindeki konumlandırılması ele alındığında tüm kitaplarda resim ve metinler sayfa içerisinde uygun konumlandırıldığı gözlenmiştir. Resimler, sayfa içerisindeki metni okumayı ya da metinler, resimleri incelemeyi engellememektedir.

Kitap resimleri çocukların yaratıcılığını harekete geçirecek nitelikte olması bakımından incelendiğinde 10 kitapta resimler çocukların yaratıcılığını harekete geçirecek nitelikte resimlenmişken, 4 kitapta resimlerin yaratıcılığı kısmen harekete geçirecek nitelikte olduğu, 1 kitapta ise resimlerin alelade çizimler ile yaratıcılıktan yoksun olduğu gözlenmiştir. Demirel'e (2010) göre çocuk kitapları için hazırlanmış resimler çocukların resim sanatına yönelik beceri, ilgi ve yaratıcılıklarını gün yüzüne çıkarmalıdır.

Kitap resimleri çocukların hayal dünyasını harekete geçirecek nitelikte olması bakımından incelendiğinde 10 kitapta resimler çocukların hayal dünyasını harekete geçirecek nitelikte resimlenmişken, 4 kitapta resimler hayal dünyasını kısmen harekete geçirecek niteliktedir. 1 kitap ise resimler alelade çizimler ile çocukların hayal dünyasını harekete geçirecek nitelikten yoksundur. Demirel'e (2010) göre çocuk kitabı için yapılan resimlemeler çocukların hayal dünyasına hitap edecek nitelikte tasarlanmalıdır. Kıvılcım'a (2019) göre çocuk kitabı resimlemeleri yapılırken çocukların hayal güçlerini uyandıran ve metni doğru anlamalarını sağlayan resimlemeler yapılmalıdır.

Kitap resimleri yaş düzeyine uygun resim ve metin oranına sahip olması bakımından incelendiğinde 1 kitap resim ve metin oranına sahipken, 14 kitapta resim ve metin oranı kısmen uygundur.

Resimler çocukların gelişim düzeyine uygun yapıya sahip olması bakımından incelendiğinde 10 kitap çocukların gelişim dönemine uygun parlak renk, esnek çizgi veya gerçeğine uygun çizimlere sahipken, 3 kitap çocukların gelişim düzeylerine kısmen uygun olduğu, 2 kitabın ise çocukların gelişim düzeyine uygun olmadığı gözlenmiştir.

Kitaplar, resim-başlık ilişkisi bakımından incelendiğinde 12 kitapta resim ile başlık bağlantılı iken, 3 kitapta resim ve başlık bağlantısı kısmen görülmüştür.

Kitap resimlerinin konu ile ilişkisi ele alındığında 11 kitabın resim ve konu ilişkisi olduğu gözlenirken, 4 kitabın resim ve konu ilişkisinin kısmen olduğu gözlenmiştir.

Kitaplarda resimlerin ana fikir ile bağlantısı incelendiğinde 11 kitapta resim ve ana fikir bağlantılıyken, 4 kitapta resim ve ana fikir bağlantılı değildir.

Kitaplar, resim ve olay ilişkisi bakımından incelendiğinde, 11 kitapta işlenen olay ile resim ilişkisi bulunduğu gözlenirken, 4 kitapta işlenen olay ile resim ilişkisinin kısmen bulunduğu gözlenmiştir.

Resimlerin kahraman ya da karakterlerin duygularını yansıtması bakımından 13 kitap kahraman ya da karakterlerin duygularını yansıtırken, 1 kitap kahraman ya da karakterlerin duygularını kısmen yansıtmaktadır. 1 kitap ise kahraman ya da karakterlerin duygularını yansıtmamaktadır.

Kitaplarda yer alan resimler zaman ve mekân ilişkisi olması bakımından incelendiğinde 9 kitapta resimlerde zaman ve mekân ilişkisi olduğu, 4 kitapta resimlerde zaman ve mekân ilişkisinin kısmen olduğu, 2 kitapta resimlerde zaman ve mekân ilişkisi olmadığı gözlenmiştir.

Kitaplar, resim ve durum ilişkisi bakımından incelendiğinde 6 kitapta resim ve durum ilişkisi bulunurken, 6 kitapta kısmen resim ve durum ilişkisi bulunduğu, 3 kitapta ise resim ve durum ilişkisinin bulunmamıştır.

Kitaplar resimlerin metni tahmin etme becerisini desteklemesi bakımından incelendiğinde 11 kitapta resimler metni tahmin etme becerisini desteklerken, 3 kitapta resimlerin metni tahmin etme becerisini kısmen desteklediği, 1 kitapta ise resimlerin metni tahmin etme becerisini desteklemediği gözlenmiştir.

Kitaplar resimlerin metni anlamayı kolaylaştıracak nitelikte olması bakımından incelendiğinde 10 kitapta resimlerin metni anlamayı kolaylaştırdığı, 4 kitapta resimlerin metni anlamayı kısmen kolaylaştırdığı, 1 kitapta ise resimlerin metni anlamayı kolaylaştırmadığı gözlenmiştir Körükçü'ye (2012) göre çocuk kitaplarına yönelik çizilmiş resimler anlamayı etkilediğinden resim ve metin arasında gerçek bir ilişki bulunmalıdır. Bu sayede resim ve metin arasındaki ilişki resimlere daha işlevsel bir kullanım sağlayarak anlamayı kolaylaştırmış olur.

Kitaplar resim metin-ilişkisi bakımından incelendiğinde 5 kitapta resimler metinle ilişkili, 7 kitapta resimler metinle kısmen ilişkili, 3 kitapta ise resimler metinle ilişkili değildir.

Resimlerin kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmış olması incelendiğinde tüm kitaplarda kullanılan resimlerin kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapıldığı gözlenmiştir.

Kitap resimleri metni açıklayıcı ve yorumlayıcı tasarlanması bakımından incelendiğinde 14 kitapta resimlerin metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlandığı gözlenirken, 1 kitapta ise resimlerin kısmen metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmadığı belirlenmiştir. Araştırma ile incelenen kitaplarda metni tamamlayıcı resim olmadığı gözlenmiştir.

Kitaplar resimlerin süsleyici şekilde tasarlanmış olması bakımından incelendiğinde 3 kitapta süsleyici resim vardır. 12 kitapta ise süsleyici resimlemeye rastlanmamıştır. Şimşek'e (2011) göre süsleyici resimler sanatsal bir çağrışım yapmak ya da yaratıcılığı tetiklemek amaçlı

konulur. Süsleme güzellik duygusunun gelişmesi amacıyla yapılır. Hayal gücünü ve estetik duygusunu destekler. Kitabı çekici hale getirmek için kullanılır.

Kitaplar yer alan resimlerin eğlendirici olması bakımından incelendiğinde 11 kitabın renkli ve canlı resimlemeler ile çocukların dikkatini çekecek nitelikte ve eğlendirici olduğu gözlenirken, 4 kitabın 3'ü renksiz ve diğer 1 kitap iki renk hazırlanmış olup bazı kitaplarda alelade çizimler olması sebebiyle kısmen eğlendirici olduğu gözlenmiştir. Sever (2003) ve Şahin'e (2014) göre resimli çocuk kitaplarında, resimler çocukların zevk alarak ve eğlenerek öğrenmesine olanak sağlayan görsel öğeler içermelidir. Resimler çocukların hayal dünyalarına kapılar açarak eğlenmelerini sağlamalıdır.

Öneriler

Bu kısımda öğretmenlere, velilere, çocuk edebiyatı eserleri yazarlarına araştırma sonuçları doğrultusunda çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

- Çocuk edebiyatı yazarları, farklı konularda çocukların ilgisini çekip okumaya istek uyandıracak eserler yazmaya gayret etmelidir.
- Çocuk edebiyatı yazarları oluşturacakları eserleri; ressam, yayınevi ve editör ile eş güdümlü bir çalışma yürüterek hazırlamalıdır.
- Çocuk edebiyatı eserleri hazırlanırken çocukların ilgisini çekecek renklilikte olmasına dikkat edilmelidir. Fiyat kaygısı güderek kaliteden ödün verilen eserler çocukların kitaba karşı ilgilerini azaltabilir veya kitaplar çocukların ilgisini çekmeyebilir.
- Çocuk kitapları hazırlanırken çocuklara olumsuz örnek teşkil edecek davranış içeriklerine yer verilmemesine dikkat edilmelidir.
- Çocuk kitapları hazırlanırken kitap içerisinde argo, küfürlü ifade ya da etiketlemelere yer verilmeden hazırlamasına dikkat edilmelidir.
- Çocuk kitaplarında; din, dil ve cinsiyet ayrımı olmayan bir anlatım yapılmalıdır. Çocuk kitaplarının aynı zamanda şiddet, yaralama, hayvanlara zarar verme ya da çevreye zarar verme gibi eylemler barındırmamalıdır.
- Çocuk kitapları içeriği siyasi bir propaganda aleti olarak kullanılmamalıdır. Çocukların belli bir kesime karşı ön yargı oluşturmasının bu sayede önüne geçilebilir.
- Çocuk kitapları değer aktarımında önemli bir rol oynadığından evrensel değerlere, farklı kültürel değerlere ya da millî kültür değerlerine yer verilmelidir.
- Bir milletin en kıymetli hazinesi, varlığının yegâne unsuru dildir. Bu unsurda tüm edebi eserlerin yanında çocuk edebiyatı eserlerinin de yeri önemlidir. Eserler hazırlanırken ana dilin olanaklarından faydalanılmalı ve eserlerde mümkün olduğunca yabancı kelime

kullanılmamalıdır. Kendi dilini özensiz kullanan yabancı kelime kullanımına teşvik edilen kitap içerikleri dili yozlaştırabilir. Bu nedenle çocukların erken yaşlarda kendi diline ait kelimeleri kullanmalarını sağlayan metinler hazırlanmalıdır.

- Türkçede az kullanılan kelimelerin sayfa içerisinde ya da kitap sonunda dipnot olarak verilmesi çocukların yeni kavramlar öğrenmelerini ve kelime hazinelerinin zenginleşmesini sağlayabilir.
- Bütün kitap ve yayınlarda dikkat edilmesi gerektiği gibi çocuk kitaplarında da yazım ve imlâ kurallarına dikkat edilmelidir. Bilhassa çocuk edebiyatı eserleri yüksek düzeyde bir kontrolden geçirilmelidir. Çocukların yazım ve imlâ kurallarını öğrendikleri dönemde yazım ve imlâ bakımından nitelikli kitaplarla tanıştırılması konunun öğrenilmesine yardım ederek kavram yanılgılarının ve yanlış öğrenmelerin önüne geçebilir.
- Çocuk kitaplarında aynı sayfadaki metinle resim arasında ilişkinin olmasına özen gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

Adak Özdemir, A., Hıdır, F., & Beceren, B., Ö. (2019). Examining the use of picture books in preschool education institutions. *Journal of Language and Linguistic Studies, 15*(2), 535-559.

Ak, B. (2020). *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği* (35.baskı). İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

Aktaş Kubal, S. (2019). *Çok okunan çocuk kitaplarının değerler yönüyle incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Aktaş, Ş. (2009). Edebî metin ve özellikleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 15*(39), 187-200. https://dergipark.org.tr/ adresinden alınmıştır.

Akyüz, M. (2014). *Muzaffer İzgü'nün çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden alınmıştır.

Arıcı, F. (2018). *Çocuk Edebiyatı ve Kültürü* (2.baskı). Ankara: Pegem Akademi yayınclık.

Aygün, A., & Abacı, O. (2014). Examination of illustrated story books published between the years of 2004-2013 for 4-8 age group children in terms of illustration. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 152, 94-99. Published by Elsevier Ltd. Retrieved from: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814052288

Baccalario, P. (2020). *Dahiler Sınıfı Einstein Sınırsız Deha* (10.baskı). İstanbul: Domingo Yayınevi.

Balta, E. E. (2019). Çocuk edebiyatı üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların içerik analizi (2011-2018 Yılları). *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 10* (17), 464-489. Doi: 10.26466/opus.510809

Behrengi, S. (2020). *Küçük Kara Balık* (54.baskı). İstanbul: Can yayınları.

Brown,D. (2020). *Hayvanlar Senfonisi* (1.baskı). İstanbul: Altın Kitaplar.

Bulut, S. (2020). *101 Atasözü 101 Öykü* (14.baskı). İstanbul: Can Çocuk.

Candan, D, Ergen, G. (2014). 3.sınıf hayat bilgisi ders kitaplarının temel evrensel değerleri içermesi bakımından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1). https://dergipark.org.tr/en/pub/usaksosbil/issue/21639/232578 adresinden alınmıştır.

Cima, L. (2020). *Okuma Karşıtları Kulübü* (2.baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (3.baskı). Ankara: Eğiten Kitap.

Çakmak Güleç, H., & Geçgel, H. (2012). *Çocuk Edebiyatı Okul Öncesinde Edebiyat ve Kitap* (2.baskı). İstanbul: Kriter yayınları.

Çelik, Ö. (2016). *Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğelerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Çer, E. (2016). Preparing books for children from birth to age six: the approach of appropriateness for the child. *Journal of Education and Practice, 7*(6), 78-99. Retrieved from: https://eric.ed.gov/?id=EJ1092457

Demir, Ş. (2019). *Feridun Oral'ın resimli öykü kitapları üzerine bir doküman incelemesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *2*(1). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/161002 adresinden alınmıştır.

Demirel, Ş. (2010). *Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı* (1.baskı). Ankara: Pegem Akademi yayınları.

Demirtaş, A. (2015). *Türk çocuk yazını eserlerinin iç ve dış yapısal özellikleri* (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Dönmezler, E. (2019). *Türkiye'de yayınlanış 5-8 yaş resimli çocuk kitaplarının biçim, resim ve içerik açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Dönmezler, E., & Say, S. (2020). Examination of illüstrated children's books publıshed in Turkey for ages 5-8 in terms of format, illustrations and content. *İnternational Journal of Eurasia Social Sciences*,*11*(40),746-772. Retrieved from: https://www.researchgate.net.

Düzenli, E. (2019). *Hidayet Karakuş'un hikâyelerinin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Erdi, A. (2008). *Türkiye'de 1980-1985 ve 2000-2005 yılları arasındaki çocuk kitaplarında eğitsel iletiler (Karşılaştırmalı bir çalışma)* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Ersan, M. (2016). Tablet ortamında resimli çocuk kitapları; biçim ve içerik özellikleri üzerine bir inceleme. *İstanbul Kültür Dergisi, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication 6* (2). https://openaccess.iku.edu.tr/handle/11413/1425 adresinden alınmıştır.

Erşahan İspirt, K. (2019). *Michael Ende'nin çeviri çocuk edebiyatı kitaplarının çocuk edebiyatına uygunluğu ve çocuk edebiyatın temel öğeleri bakımından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kütahya, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Gökmen, B. (2017). *Ödüllü çocuk edebiyatı yapıtlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Gölbaşı, S. (2019). *Çiko'nun Günlüğü* (1.baskı). Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Gönen, M., & Aydos, E. H. (2013). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/161002 adresinden alınmıştır.

Gönen, M., & Güler, T. (2011). The environment and its place in children's picture story books. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 15,* 3633-3639. Retrieved from: https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.347

Gönen, M., Karakuş, H., Uysal, H., Kehci, A., Ulutaş, Z., & Kahve, Ö. (2016). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve resimleme özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(4), 724-735. https://doi.org/10.16986/HUJE.2015014224

Gönen, M., Uygun, M., Erdoğan, Ö., & Katrancı, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi, 42*(196), 258-272. https://dergipark.org.tr/ adresinden alınmıştır.

Gündoğan, A. (2019). Millî değerlerin içselleştirilmesinde hayat bilgisi dersinin rolü. (Kitap bölümü) *Millî Eğitim Üzerine Yazılar,* İstanbul: Efe Akademi. https://www.researchgate.net adresinden alınmıştır.

Gündüz, Y. (2016). *Ahmet Ümit'in masal kitaplarını çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Çanakkale, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Güneş, Z. (2007). *İlköğretimde Çocuk Edebiyatı* (1.baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayınları.

Karadağ, K. (2019). *İlkokul 4.sınıf Türkçe ders kitabındaki resimlerin metinlerle uyumunun incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Tokat Gazi Osmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Karadeniz, E. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk hikâyelerinin çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından* incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Karakurt İpek, G. (2019). Yürekdede ile padişah adlı masalın çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi, 2* (1), 47-60. https://dergipark.org.tr/en/pub/ceded/issue/43113/571712 adresinden alınmıştır.

Karataş, E. (2014). Çocuk edebiyatında "karakter" kavramı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi,* (33), 60-79. http://sobbiad.mu.edu.tr/ adresinden alınmıştır.

Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi, 1*(1), 62-80. https://avys.omu.edu.tr/ adresinden alınmıştır.

Kaya, Ç. (2019). *20.yüzyıl başından günümüze resimli çocuk kitaplarında görsel dil* (Yüksek lisans eser metni). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Keskin Yılmaz, Y, Çakı, C, & Kazaz, A. (2020). Nazi Almanya'sı döneminde nazizm ideolojisindeki antisemitist propaganda mitlerinin eğitime yansıması. *Selçuk İletişim Dergisi, 13* (3), 1081-1113. https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/57310/775653 adresinden alınmıştır.

Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk Edebiyatı* (3. baskı). Ankara: Tekağaç Eylül yayınları.

Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk Edebiyatı* (4. baskı). Ankara: Kök yayıncılık.

Kılıçaslan, E. (2019). *Naki Tezel'in "Türk Masalları" adlı kitabının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Kıvılcım, M., S. (2019). *4-7 yaş çocuk kitaplarının görsel ve hikâye uygunluğunun incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü. Isparta, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Körükçü, Ö. (2012). Okul öncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bulunması gereken özellikler açısından incelenmesi. *Trakya University Journal of Social Science*, *14*(2). https://search.ebscohost.com/ adresinden alınmıştır.

Kuru, H. (2018). Hamdullah Köseoğlu'nun "Küçük Ressam" ve "Elimi Bırakma Anne" adlı eserlerinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 25-39. https://doi.org/10.30803/adusobed.371636

Merdane F. (2019). *İlkokul 2.sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin çocuk edebiyatı metinlerinin nitelikleri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Mert, O., Albayrak, F., & Serin, N. (2013). Çeviri çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1*(3), 58-73. https://pdfs.semanticscholar.org/ adresinden alınmıştır.

Miandji, A. (2020). *Filozof Meşe* (18.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.

Nas, R. (2002). *Örneklerle Çocuk Edebiyatı* (1.baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi yayınları.

Oğuzkan, A., F. (2001). *Çocuk Edebiyatı* (7.baskı). Ankara: Anı yayıncılık.

Okumuş, A. (2017). *Bir çocuk edebiyatı yazarı olarak Aydoğan Yavaşlı'nın hayatı, eserleri ve eserlerinde ilettiği değerler* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Orakçı, M. (2020). *Levent Serisi Türkiye'yi Geziyorum-Muğla* (5.baskı). İstanbul: Timaş Çocuk.

Oral, F. (2020). *Kırmızı Elma* (15.baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Özkan, N., & Yılmaz, B. (2001). Çocuk kitaplarında dil sorunu. *Bilgi Dünyası Dergisi*, 2(2), 147-168. https://doi.org/10.15612/BD.2001.469

Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özsezer, M. S. B., & Canbazoglu, H. B. (2018). Picture in children's story books: children's perspective, *International Journal of Educational Methodology, 4* (4), 205-217. Retreieved from: https://ijem.com/IJEM_4_4_205.pdf

Reynolds, P., H. (2020). *Nokta* (19.baskı) İstanbul: Altın Kitaplar.

Saban, A., & Ersoy, A. (2017). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri* (2.baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.

Sarı, N. (2006). *Çocuk kitapları illüstrasyonları üzerine bir araştırma ve bir örnekleme* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat* (1.baskı). Ankara: Kök yayıncılık.

Sinan,Y.(2019). *Çetin Ceviz ve Mucide* (1.baskı). İstanbul: Fom Kitap Yayınları.

Şahin, G. (2014). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran olarak resim. *Electronic Turkish Studies, 9* (3), 1309-1324. https://hdl.handle.net/ adresinden alınmıştır.

Şahin, N., & Emiroğlu, S. (2015). *İlkokul 4. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin kültürel değerler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden alınmıştır.

Şahinkanat, S. (2020). *Annemin Çantası* (19.baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Şimşek, T. (2007). *Çocuk Edebiyatı* (4. baskı). Konya: Suna yayıncılık.

Şimşek, T. (2011). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı* (1. baskı). Ankara: Grafiker yayınları.

Şimşek, T. (2014). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Şimşek, T. (2018). *Çocuk edebiyatı*. (5. baskı) Ankara: Grafiker Yayınları.

Temizyürek, F., Şahbaz, N., K., & Gürel, Z. (2016). *Çocuk Edebiyatı* (1.baskı). Ankara: Pegem Akademi yayınları.

Türk Dil Kurumu. (2012). *Yazım Kılavuzu* (27. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Weber, S. (2019). *Her Gün Yeni Bir Macera* (2.baskı). İzmir: Tudem.

Would, H., S. (2020). *Ay'ı Kim Çaldı* (27.baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Wright, S. (2008). *Guide to Designing Tactile Illustrations for Children's Books*. United States of America, Louisville, Kentucky. American Printing House for the Blind, Inc. Retrieved from: https://www.prcvi.org/media/1124/aphtactilesguide.pdf

Yalçın, A., & Aytaş, G. (2005). *Çocuk Edebiyatı* (3.baskı). Ankara: Akçağ Basım Yayım Pazarlama.

Yardimciel, F. (2015). *Bir çocuk edebiyatı yazarı olarak Aysel Gürmen'in eserleri üzerinde ilettiği değerler bakımından incelemeler* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Yaşar, K. (2013). *Erich Kastner'in Hayvanlar Toplantısı adlı eserinin çocuğa göreliği ve çocuk edebiyatı ilkelerine uygunluğu* (Yüksek lisans tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Van, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Yılar, Ö. & Lokman, T. (2007). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı.* Ankara: Pegem A yayıncılık.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara:* Seçkin Yayıncılık

Yıldız, C., Yazıcı, D. N., & Durmuşoğlu, M. C. (2016). 2010-2015 yılları arasında yayımlanmış resimli çocuk kitaplarının resimleme özelliklerinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, *1*(1). http://ijeces.hku.edu.tr/ adresinden alınmıştır.

Yüksel, B. (2020). *Çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından Behiç Ak'ın kitaplarında görsel tasarım, değerler ve metin ilişkileri* (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, Türkiye. https://tez.yok.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Zengin, A., Y., & Zengin, N. (2009). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı* (5.baskı). İstanbul: Truva yayınları.

EKLER

EK-1. Kitap Künyeleri

K1 Kitap Bilgileri

Kitap kodu : K1

Kitabın adı: Hayvanlar Senfonisi

Kitabın yazarı: Don Brown

Resimleyen: Susan Batori

Yayınevi: Altın Kitaplar

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/1. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 28,5×26 cm

Kitap ağırlığı: 504 gram

K2 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K2

Kitabın adı: Annemin Çantası

Kitabın yazarı: Sara Şahinkanat

Resimleyen: Ayşe İnan

Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/19. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 20,5×27,5 cm

Kitap ağırlığı: 371 gram

K3 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K3

Kitabın adı: Kırmızı Elma

Kitabın yazarı: Feridun Oral

Resimleyen: Feridun Oral

Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/15. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 20,5×28 cm

Kitap ağırlığı: 387 gram

K4 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K4

Kitabın adı: Ay'ı Kim Çaldı

Kitabın yazarı: Helen Stratton- Would

Resimleyen: Vlad Gerasimov

Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/27. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 22×20,5 cm

Kitap ağırlığı: 162 gram

K5 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K5

Kitabın adı: Nokta

Kitabın yazarı: Peter H. Reynolds

Resimleyen: Peter H. Reynolds

Yayınevi: Altın Kitaplar

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/19. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 21×20 cm

Kitap ağırlığı: 291 gram

K6 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K6

Kitabın adı: 101 Atasözü 101 Öykü

Kitabın yazarı: Süleyman Bulut

Resimleyen: Burcu Yılmaz

Yayınevi: Can Çocuk

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/14. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 16×24 cm

Kitap ağırlığı: 278 gram

K7 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K7

Kitabın adı: Çiko'nun Günlüğü

Kitabın yazarı: Safiye Gölbaşı

Resimleyen: Esra Oğunday Bakır

Yayınevi: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları

Baskı bilgisi: 2019/ İstanbul/1. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 14×21 cm

Kitap ağırlığı: 223 gram

K8 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K8

Kitabın adı: Her gün yeni bir macera

Kitabın yazarı: Susanne Weber

Resimleyen: Susanne Göhlich

Yayınevi: Tudem

Baskı bilgisi: 2019/ İzmir/ 2. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 15×21 cm

Kitap ağırlığı: 141 gram

K9 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K9

Kitabın adı: Levent Muğla'da

Kitabın yazarı: Mustafa Orakçı

Resimleyen: Derya Işık Özbay

Yayınevi: Timaş Çocuk

Baskı bilgisi: 2019/ İstanbul/ 5. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 12,5×19,5 cm

Kitap ağırlığı: 128 gram

K10 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K10

Kitabın adı: Dahiler Sınıfı

Kitabın yazarı: Pierdomenico Baccalario

Resimleyen: Ginseppe Ferrario

Yayınevi: Domingo

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/ 10. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 14×18 cm

Kitap ağırlığı: 169 gram

K11 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K11

Kitabın adı: Okuma Karşıtları Kulübü

Kitabın yazarı: Lodovıca Cıma

Resimleyen: Ilaria Urbinati

Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/ 2. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 13,5×18 cm

Kitap ağırlığı: 93 gram

K12 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K12

Kitabın adı: Filozof Meşe

Kitabın yazarı: Anooshirvan Miandji

Resimleyen: Candan İşcan

Yayınevi: Bilgi Çocuk

Baskı bilgisi: 2020/ Ankara / 18. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 13,5×19,5 cm

Kitap ağırlığı: 92 gram

K13 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K13

Kitabın adı: Çetin Ceviz ve Mucide Sıra Dışı Bir Arkadaşlık Hikâyesi

Kitabın yazarı: Sinan Yaşar

Resimleyen: Büşra Çakmak

Yayınevi: Fom Kitap

Baskı bilgisi: 2019/ İstanbul/ 1. baskı

Kitap ebatları(en/boy):12,5×19,5 cm

Kitap ağırlığı: 101 gram

K14 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K14

Kitabın adı: Küçük Kara Balık

Kitabın yazarı: Samed Behrengi

Resimleyen: Mehmet Sönmez

Yayınevi: Can Çocuk Yayınları

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/ 54. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 12,5× 19,5 cm

Kitap ağırlığı: 77 gram

K15 Kitap Bilgileri

Kitap kodu: K15

Kitabın adı: Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği

Kitabın yazarı: Behiç Ak

Resimleyen: Behiç Ak

Yayınevi: Günışığı Kitaplığı

Baskı bilgisi: 2020/ İstanbul/ 35. baskı

Kitap ebatları(en/boy): 12×18 cm

Kitap ağırlığı: 85 gram

EK-2. Kitap Özetleri

Küçük Kara Balık

Samed Behrengi, Can yayınları, İstanbul, 2020

Yılın en uzun gecesinde denizin dibinde yaşlı bir balık binlerce torununu bir araya toplayarak hikâye anlatmaya başlar. Zamanın birinde Küçük Kara Balık ve annesi derede bir kayanın altında yaşar. Küçük Kara Balık'ın annesinin binlerce yavrusundan hayatta kalan tek yavru Küçük Kara Balık'tır. Küçük Kara Balık annesiyle gezerlerken hep arkasında kalmakta yetişememektedir. Annesi bir gün Küçük Kara Balık'ın yetişeceğini, küçük olduğunu düşünmektedir. Bir gün Küçük Kara Balık annesine anne artık yeter ben gezmek istemiyorum. Konuşmamız lazım der. Annesi gezelim sonra konuşuruz der. Fakat Küçük Kara Balık artık gezmek istemiyorum. Gitmek istiyorum der. Annesi nereye gitmek istiyorsun der. Küçük Kara Balık derenin sonunu görmek istiyorum der. Annesi derenin bir yere akmadığını söyler. Koca koca laflar etmemesi gerektiğini söyler. Küçük Kara Balık hayır anne ben artık bıktım aynı yerde dönüp dolaşmaktan başka yerlere derenin sonuna varacağım der. Annesiyle tartışmaya devam ederken etraftan geçen komşuları tartışmaya dahil olur ve tartışmayı körüklerler. Küçük Kara Balık'ı sözlerine bak annesine akıl veriyor. Bizim zamanımızda böyle şeyler olmazdı gibi sözler sarfederler. Ardından annesi seni salyangoz yoldan çıkardı der. Küçük Kara Balık hayır ben kendim düşündüm der. O benim arkadaşımdı. Onun hakkında böyle konuşma anne der. Annesi onunla arkadaşlık bile etmemeliydin görülmüş şey değil bu der. Hep birlikte iyi ki salyangozu öldürdüklerini söylerler. Küçük Kara Balık beni de öldürün o zaman der. Yaşlı komşu balıklardan birisi sana da acımayız seni de öldürürüz der. Herkesten bir söz çıkmaya başlayınca Küçük Kara Balık'ın üzerine gitmeye başlarlar annesi ağlamaya başlar. Küçük Kara Balık'ın arkadaşları kavgayı engellemek için Küçük Kara Balık'ın etrafını çevrelerler. Komşular başka bir dünya olmadığını söyleyip bağırırken, annesi onu terk etmemesi gerektiğini söylerken Küçük Kara Balık oradan arkadaşlarıyla uzaklaşır. Şelaleye doğru yaklaşır. Arkadaşlarından şelalede ayrılırken onlara beni unutmayın der ve şelaleden bir gölete iner. Buradan sonra Küçük Kara Balık'ın derenin sonunu merakı ve yeni bir dünyaya gitme düşüncesini gerçekleştirmeye başlar. Düştüğü gölette kepçe balıkları Küçük Kara Balık ile alay ederler. Başka dünya olmadığını söylerler. Kepçe balıklarının anneleri olan yaşlı kurbağa olanları duyunca ben

yıllardır yaşıyorum. Öyle bir dünya yok benim çocuklarımı da yoldan çıkartma der. Küçük Kara Balık oradan ayrılır. Yolda yengeç ile karşılaşır ve sohbet eder. Daha sonra kertenkele ile karşılaşır. Şimdiye dek doğru bir cevap alamadığı soruları kertenkeleye sorar. Küçük Kara Balık ben derenin sonuna gitmek istiyorum. Derenin sonunda ne var beni daha çok testere balığı, balıkçıl ve pelikandan korkuttular der. Kertenkele testere balığının ve balıkçılın denizde olacağını fakat derenin aşağısında ağzında kesesi olan ve balıkları kesesine düşüren pelikana rastlayabileceğini söyler. Pelikanın kesesine düşer ise eğer kurtulması için ona bir hançer verir. Küçük Kara Balık yolcuğunu devam eder. Yolda ceylanları, kaplumbağaları, bir şeyler yıkayan kadınları ve minik balıkları görür. Önce Küçük Kara Balık ile derenin sonuna gelmek isterler daha sonra pelikan korkusu ile vazgeçerler. Daha sonra ise gündüz vakti Küçük Kara Balık'ın yanına gelip ona katılmak istediklerini söylerler. Yolculuklarına devam ederler. Pelikan bir anda hepsini yutuverir. Pelikan, Küçük Kara Balık'ın bilmiş davranmasına sinirlenir. Onları yutacağını söyler ve balıkların birbirine düşmeleri için çabalar. Küçük Kara Balık kentenkeleden aldığı hançer sayesinde balıklar arasında tek kurtulan olur. Küçük Kara Balık kurtulduktan sonra yüzerek denize ulaşır. Terstere balığının saldırısına uğrar ve kurtulur. Denizde bir oraya bir buraya yüzerken balıkçılın saldırısına uğrar. Balıkçıl yutunca balıkçılın midesinde başka bir balığı kurtarmak için balıkçılı gıdıklar ve o balığın kurtulmasını sağlar. Kendisi balıkçılın midesinde kalır. Bir daha da Küçük Kara Balık'tan haber alınamadığını söyleyen yaşlı balık hikâyesini bitirir.

Levent Serisi Türkiye'yi Geziyorum-Muğla

Mustafa Orakçı, Timaş Çocuk, İstanbul, 2020

Kitap, Levent'in okuluna yeni bir öğretmen gelmesiyle başlar. Bu öğretmeni okuldaki herkes

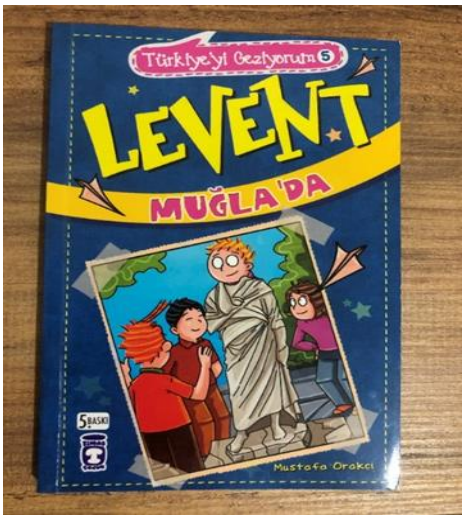

çok sevmiştir. Yeni gelen bu öğretmen ödev olarak sınıfa bir canlı getirmelerini ister. Levent kardeşi Mert'ten binbir güçlükle izin alarak balıkları Necmi'yi sınıfa götürür. Arkadaşları da sınıfa birçok canlı getirir. Arkadaşı Osman ise sınıfa arka bahçede bulduğu bir kelebek getirmiştir. Öğretmenlerinden bu kelebeğin 'Kaplan Kelebeği' türünde olduğunu öğrenirler. Gezi Kulübünün başkanı olan öğretmenleri haftasonu gezisini yapacakları yer konusunda çocukların fikrini alırken Osman cinsini öğrendiği kelebeği hakkında yaptığı araştırmayla kelebeğinin Muğla'daki Kelebekler Vadisi'nde yaşadığını öğrendiğini ve uygunsa geziye Muğla'ya gidebileceklerini söyler. Bu fikri herkes kabul eder ve Muğla'ya

gitmeyi kararlaştırırlar. Gezi günü herkes çok heyecanlıdır. Geziye Levent'in yakın arkadaşlarıyla birlikte gezi kulübünde olan kardeşi Mert'te katılmıştır. Gezinin ilk durağı Muğla'nın Milas ilçesidir. Burada Zeus Karios Tapınağı'nı ziyaret ederler. Yolda Ege yöresinde yapılan güreşlere katılan develeri görürler. Gezinin ikinci durağı ise Bodrum olur. Bodrum'un ünlü beyaz evlerini, Bodrum Kalesi'ni, Sualtı Arkeoloji Müzesi'ni ziyaret ederler. Üçüncü durakları ise Muğla il merkezidir. Yağcılar Hanı, Saat Kulesi gibi birçok tarihi yeri ziyaret ederler. Son duraklardan biri Datça'dır. Burada Knidos Antik Kenti, Balıkaşıran ve Kayıkaşıran'ı ziyaret ederler. Son olarak İztuzu Plajı'na giderler ve burda Caretta Caretta kaplumbağalarını görürler. Gezileri burda sona erer.

101 Atasözü 101 Öykü

Süleyman Bulut, Can Çocuk, İstanbul, 2020

Kitap atasözü başlıklar altında öykülere yer vermiştir. Acele İşe Şeytan Karışır. Aç Ayı

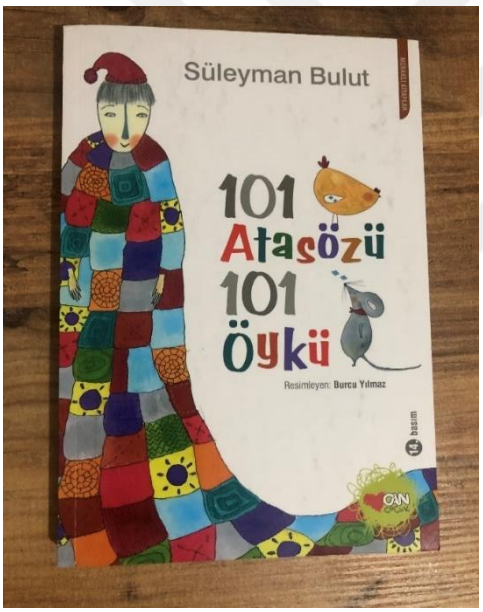

Oynamaz. Aç Doymam, Tok Acıkmam Sanır. Açın Uykusu Gelmez. Aç Yatarım, Dinç Yatarım. Ağaç, Yaprağıyla Gürler (Güzeldir). Ağaç Yaşken Eğilir. Ahlatın (Armut) iyisini, Dağda Ayılar Yer. Akıl Akıldan Üstündür. Akılsız Başın Cezasını (Zahmetini) Ayak Çeker. Akılsız Dostun Olacağına, Akıllı Düşmanın Olsun. Akıl Olmayınca Ne Yapsın Sakal? Aldatan, Aldanır! Alim Unutur, Kalem Unutmaz. Altın Yerde Paslanmaz, Taş Yağmurda Islanmaz. Altın Yumurtlayan Tavuk Kesilmez. Arayan Leyla'sını da Bulur Mevlasını da. Aslan Yattığı Yerden Belli Olur. Aşkın Gözü Kördür. At Binenin, Kılıç Kuşananın. Ata Arpa, Yiğide Pilav. Ava Giden Avlanır. Ayağını Yorganına Göre Uzat. Ay Işığında Ceviz Silkilmez. Az Olsun, Temiz Olsun. Az Tamah, Çok Zarar Getirir. Baba Oğluna Bağ Bağışlamış, Oğul Babaya Bir Salkım Üzüm Vermemiş. Bal Tutan Parmağını Yalar. Bakarsan Bağ, Bakmazsan Dağ Olur. Balık Baştan Kokar. Başa Gelmeyince Bilinmez. Bir Deli Kuyuya Bir Taş Atar, Kırk Akıllı Çıkaramaz. Bir Dirhem Bal İçin Bir Çeki Odun Yenmez. Bir Mıh Bir Nal Kurtarır, Bir Nal Bir At Kurtarır. Biri Yer Biri Bakar, Kıyamet Ondan Kopar. Birlikten Kuvvet Doğar. Bir Sıçrarsın Çekirge, İki Sıçrarsın Çekirge, Üçüncüde Ele Geçersin Çekirge. Boş Başak Dik Durur. Boş Torbayla At Tutulmaz. Bugünün işini Yarına Bırakma. Cami Ne Kadar Büyük Olursa Olsun İmam Bildiğini Okur. Dağ Yürümezse Abdal Yürür. Damdan Düşen, Damdan Düşenin Halini Bilir. Davulun Sesi Uzaktan Hoş Gelir. Debbağ sevdiği Deriyi

Yerden Yere Çarpar. Denize Düşen Yılana Sarılır. Deve Bir Akçe, Götür Oğlum... Deve On Akçe, Getir Oğlum! El, Elin Eşeğini Türkü Söyleyerek Arar. En İyi Arkadaş Kitaptır. El mi Yaman, Bey mi Yaman? Etten Evvel Çömleğe Düşme. Görünüşe Aldanma. Gülme Komşuna, Gelir Başına. Gün Doğmadan Neler Doğar. Havlamasını Bilmeyen Köpek, Sürüye Kurt Getirir. Haydan Gelen, Huya Gider. İnsanoğlu Çiğ Süt Emmiş. İt Sürü, Para Kazan. İyilik Eden, İyilik Bulur. İyilik Et Denize At, Balık Bilmezse Hâlik Bilir. İyilik Unutulmaz, Kemlik Yutulmaz. Kara Gün, Kararıp Kalmaz. Karga, Kekliği Taklit Edeyim Derken Kendi Yürüyüşünü Şaşırmış. Kartala Bir Ok Değmiş, Yine Kendi Teleğinden! Kazan Taşınca Kepçeye Paha Olmaz. Kedi Uzanamadığı Ciğere, Pis Dermiş. Kendi Düşen Ağlamaz. Kılavuzu Karga Olanın Burnu Boktan Kurtulmaz. Kısmet Gökten Zembille İnmez. Kurt Kocayınca Köpeğin Maskarası Olur. Kurda, Kuzu Emanet Edilmez. Lafla Peynir Gemisi Yürümez. Lafla Pilav Pişerse, Dağ Kadar Yağı Benden. Minareyi Çalan, Kılıfını Hazırlar. Misafir Umduğunu Değil Bulduğunu Yer. Mühür Kimde ise Süleyman Odur. Ne Oldum Dememeli, Ne Olacağım Demeli. Ne Verirsen Elinle, O Gider Seninle. Öfkeyle Kalkan, Zararla Oturur. Önce İğneyi Kendine Batır, Sonra Çuvaldızı Ele. Parayı Veren Düdüğü Çalar. Parayı Zaptetmek, Deliyi Zaptetmekten Zordur. Sakla Samanı, Gelir Zamanı. Serçeden Korkan Darı Ekmez. Son Gülen, İyi Güler. Son Pişmanlık Fayda Etmez. Söyleyenden Dinleyen Arif Gerek. Söz Gümüşse Sukut Altındır. Sürüden Ayrılanı Kurt Kapar. Tereciye Tere Satılmaz. Tez Yükselen, Tez Düşer. Tilkinin Dönüp Gelebileceği Yer Kürkçü Dükkânıdır. Tilki, Tilkiliğini Bildirinceye Kadar Post Elden Gider. Üzümünü Ye, Bağını Sorma. Vermeyince Mabud, Neylesin Sultan Mahmut. Yalancının Evi Yanmış, Kimse inanmamış. Yalancının Mumu, Yatsıya Kadar Yanar. Yanlış Hesap, Bağdat'tan Döner. Yemeyenin Malını Yerler. Yerin Kulağı Var. Zorla Güzellik Olmaz. Başlıkları altında kısa kısa öyküler ve açıklamalar ile atasözleri verilmeye çalışılır.

Ay'ı Kim Çaldı

Helen Stratton Would, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020

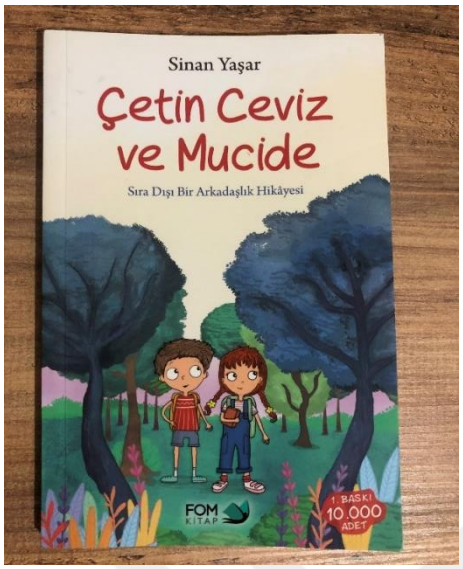

Ay'ı Kim Çaldı kitabında Berk'in odasının çok güzel bir manzarası olduğu, yatağına yattığı zaman gökyüzünü seyredebildiği anlatılır. Gökyüzünü seyrederken en çok Ay'ı seyretmeyi sever. Soğuk bir kasım akşamında Berk tam uyuyacakken penceresinden gökyüzüne bakar. Ay'ı gökyüzünde göremez ve Ay'ı kim çaldı? der. Bahçeye inerek gececil hayvanlara sorarak bilgi alabileceğini düşünür. Kırmızı gözlü ağaç kurbağası, karınca yiyen, yarasa, mürekkep balığı, anakonda, cırboğa, kivi, kar leoparı gibi hayvanlar geceleyin ortaya çıkan gececil hayvanlarının birkaçıdır. Berk geceleyin önce kirpiyi görür ve Ay'ın nerede olduğunu sorar. Kirpi Ay'ı görmediğini akşam üzeri yemek aradığını söyler. Berk tilkiyi görür ve tilkiye sorar. Tilki Ay'ı görmediğini o vakitlerde evde oyun oynadığını söyler. Porsuğu görür ve Berk ona da Ay'ı görüp görmediğini sorar. Porsuk mama yemekle meşgul olduğunu ve görmediğini söyler. Berk endişelenmeye başlar. Gececil hayvanların işlerini yapamayacağını hatta astronot olmayı hayalinin suya düşeceğini düşünür. Bahçede yürüken Berk'in ayağı köstebeğin yuvasına takılır. Köstebeğe Ay'ın yerini sorar. Köstebek bilmediğini ve o vakitlerde tünel kazdığını söyler. Ama Bilge Baykuş'a sorabileceğini söyler. Berk baykuşun yanına giderek Ay'ı kimin çaldığını sorar. Baykuş Ay'ı kimsenin çalmadığını söyler. Ay'ın tüm yıldızlar gibi bulutlu havada bulutların arkasında kaldığını anlatır. Ertesi günü beklemesini ve tekrar camdan bakması gerektiğini söyler. Berk'e pek inandırıcı gelmez ama ertesi gün penceresinden baktığında eski yerinde olduğunu görür. Yatağına uzanıp derin bir uykuya dalar. Rüyasında astronot olduğunu görür.

Çetin Ceviz ve Mucide

Yaşar Sinan, Fom Kitap Yayınları, İstanbul, 2019

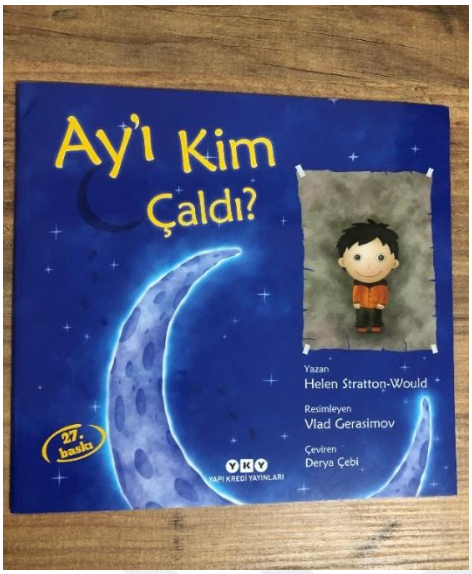

Çetin Ceviz ve Mucide kitabında Çetin atölyesinde bir şeyler icat etmeye yönelik çalışmalar yapmayı seven bir çocuktur. Uzun süredir küs olan dedesiyle babası dedesinin evinin bir patlama esnasında yanması üzerine barışırlar. Bu olay üzerine dedesi Çetin ve ailesiyle yaşamaya başlar. Çetin'in dedesi zamanda yolculuk yapabilen oldukça sıradışı bir kişidir. Ateş adında başka bir gezegenden gelen olağanüstü bir yaratık da dedesiyle beraber evlerine gelmiştir. Çetin'in Hergünaç adında bir de köpeği vardır. Aynı zamanda mahallelerine yeni bir aile taşınmaktadır. Çetin mahallerine taşınan bu yeni komşularını merak eder. Ancak önce onlarla ilgili bir şey öğrenemez. Evlerinin arkasındaki ormana, yapmış olduğu 'Böcek oteli'ni kontrol etmeye giden Çetin ve köpeğinin başına kiraz ağacından iki elma düşer. Kiraz ağacından düşen elmalara şaşıran Çetin daha ne olduğunu anlamaya çalışırken elinde eski ve tozlu bir defter olan bir kız ağaçtan iner ve koşarak uzaklaşır. Kızın kim olduğunu merak ederek eve gelen Çetin akşama yeni taşınan komşularına ev tesisatındaki bir aksaklığa yardım etmek ve aynı zamanda yemek yemek için gideceklerini öğrenir. Akşam olup da komşularına gidince Çetin ormanda gördüğü kızın yeni komşularının kızı olduğunu görür. Mucide isimli bu kızla daha baştan çok iyi anlaşan Çetin, Mucide'nin eski evlerinde döşeme arasında bulduğu eski defteri dedesine gösterirler. Defteri gören dedesi oldukça şaşırır ve sevinir. Çünkü defter dedesinin uzun zamandır haber alamadığı çok yakın bir arkadaşının defteridir. Bu defterde evrenle ve doğayla ilgili birçok sır vardır. Dedesi evinde yaşanan patlamayla zamanda ve uzayda yolculuk yapmasını sağlayan yakıtını kaybetmiştir. Elinde kalan bir kullanımlık yakıtıyla Ateş'i kendi gezegenine bırakır ve döner. Defterde işaret edilen ve çok yakınlarında olan bir gizemi çözmek için dedesi hep birlikte kamp yapmaya gitmeyi önerir. Haftasonu iki aile hep birlikte belirlenen yere kampa giderler. Dede ve çocuklar aradıkları gizemin peşine düşüp defterde tarif edilen her şeyi yapınca bir anda kendilerini geçmişte Einstein'in yaşadağı zamanda, bulurlar. Einstin'i gözlemleme fırsatı bulan çocuklar yaşadıkları bu büyük maceradan duydukları mutlulukla günümüze dönerler.

Çiko'nun Günlüğü

Safiye Gölbaşı, TÜBİTAK Yayınları, Ankara, 2019

Çiko'nun günlüğünde bir sincabın tuttuğu günlüğü hikâye tadında verilir. Çiko'nun Öğretmeni Servi Hanım'ın önerisi üzerine günlük tutmaya karar verir. Çiko'nun ailesi altı kızıl sincaptan oluşur. Annesi Dora, babası Seza'dır. Bir ağabeyi iki de kız kardeşi vardır. Ağabeyinin adı Taka, kız kardeşlerinin adı Belin ve Simin'dir. Yakın arkadaşları Hemdem ve Candaştır. İki de amcasından söz edilir. Yesari amca ve Vefa amcadır. Düşler Ormanı'nda hep beraber yaşamaktadırlar. Ormanda birçok ağaç bulunmaktadır. Bu ağaçlardan topladıkları ürünleri toprağa saklayarak kışın geçimlerini sağlarlar. Çiko ve ailesi Yesari amcalarına gitmekten hoşlanırlar. Orada Yesari amcasının onlara ikram ettiği çaydan içer hoş sohbet ederler. Çiko Hayal Irmağı adını koydukları ırmağın kenarına giderek Hemdem ve Candaş ile vakit geçirir. Bir gün yine ormanda ceviz toplarken birden gri renkli içinde insanların olduğu bir araç gelir. Çiko bu aracın adını bilmemektedir. Hemen oradan uzaklaşırlar. Okula gidince öğretmeni Servi Hanım'a sorar. Servi Hanım o bir kamyonetti der. İnsanlar buraya ya gezmek ya da araştırma yapmak için gelmiş olabilir der. Aradan zaman geçtikten sonra Çiko yine Düşler Ormanı'nda gezerken yine kamyonet gelir. Hep beraber saklanırlar. Daha sonra insanları izlerler. İnsanların ağaçlardan numune aldıklarını görürler. Numune alıp giden insanların ne yapmak istediklerini merak eder dururlar. Bir gün Belin hastalanır. Belin için Yesari amcası ilaç yapar. Bir müddet ilacı kullanan Belin iyileşir. Yine bir gün Düşler Ormanında bir şeyler yaparlarken yine kamyonet gelir. Bu defa arkasında bir büyük kutu vardır. İnsanların getirdiği kutu içerisinde bir sürü boz sincap vardır. Boz sincapları Düşler Ormanı'na bırakır ve giderler. Her yerde boz sincaplar konuşulmaya başlar. Ama problem olmayacaklarını düşünürler. Bir gün Hayal Irmağı'nın yanında iki boz sincabın birbiriyle konuşmasına şahit olurlar. Bu konuşmada kırk dokuz kardeşinin olduğunu söyleyen bir boz sincaba diğeri ben sayısını bile bilmiyorum der. Bunu büyükler ile konuşmaya karar verir ve konuşurlar. Boz sincapların onlardan çok yediklerini ve sayılarının hızla artacağı konuşulur. Daha sonra sakladıkları ceviz, fındık ve mantalarının kaybolmaya başlaması ve sincap eliyle olduğu anlaşılır. Bunların boz sincaplar olduğu kesinleşir. Kızıl sincaplar açlıktan ölmeye başlar. Çiko'nun babası da artık yiyecek bulamamaya başlar. Bir araya gelerek orayı terk etme kararı almaları gerektiğini düşünür. O esnada Taka kendisine bir sincap bularak

hayatını birleştirmek ister. Arus adında bir sincapla evlenir. Karar verip konuşurlar. Gökkuşağı Şelalesi'ne gitme kararı alırlar. Daha sonra hep birlikte yola çıkarlar. Üzülerek de olsa Çiko arkadaşlarına veda eder. Onlarsız yaşamanın zor olacağını fakat burada kalırlar ise yiyecek sıkıntısı yaşayacaklarını düşünür. Taka ve Arus'un yolda çocukları olur. Adını Pera koyarlar. Gökkuşağı Şelalesine vardıklarında birçok yiyeceğe kavuşurlar. Ertesi gün çok güzel bir şey olur öğretmeni dahil herkes oraya gelir. Birlikte orada yaşamaya devam ederler. Bir gün gidip Çiko'nun babası eskisi gibi Yesari amcalarını ziyaret edip onuda oraya getireceğini düşünür.

Kırmızı Elma

Feridun Oral, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020

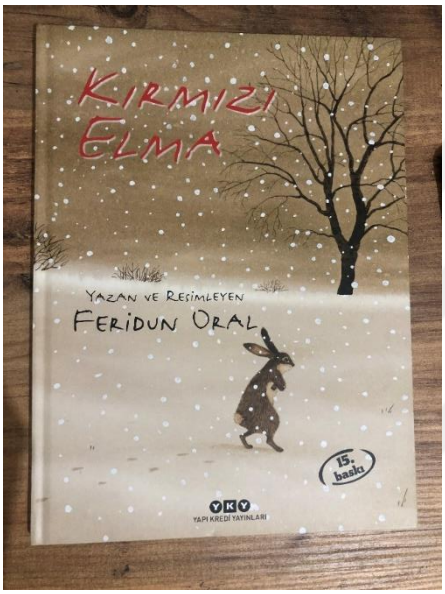

Soğuk bir kış gününde acıkan tavşan evinden çıkarak etrafta bir şeyler bulmak için yuvasından çıkar. Etrafta hiçbir şey bulamaz. Çünkü her şey karlar altında kalmıştır. Hava kararmadan bir an önce yiyecek bir şey bulmak için dolaşmaya devam eder. Bir süre sonra bir ağacın dalında kırmızı bir elma görüverir. Daha sonra elmaya doğru zıplamaya başlar. Fakat bir türlü elmaya ulaşamaz ve çözüm bulmaya çalışır. Kır faresinin ağaca tırmanarak kendisine yardımcı olabileceğini düşünür ve hemen kır faresinden yardım almaya çalışır. Kır faresi tavşana yardım edebileceğini söyler. Kır faresi ile tavşan ağacın yanına geldiklerinde bu ağaca çıkarsam düşebilirim diyerek çıkmak istemez fakat istersen başına çıkarak ulaşmaya çalışabileceğini söyler. Daha sonra ulaşmaya çalışırlar. Kır faresi bir türlü elmaya ulaşamaz. Ardından sabah yürüyüşüne çıkmış olan tombul tilkiye rastlarlar. Tombul tilkiye el sallayarak yanlarına çağırırlar. Elmayı kendileri için koparıp koparamayacağını sorarlar. Ağaca çıkamam ama kuyruğumla düşürebilirim yanıtını alır. Daha sonra kuyruğuyla düşürmeye çalıştığı hâlde başarılı olamaz. Kır faresinin aklına gelen birbirlerinin üzerine çıkarak uzanma fikrini denerler. Fakat yine de elmaya ulaşamazlar. Oturup elmayı nasıl düşüreceklerini bulabilmek için tartışırlar. Tartışmaları yakınlarında olan koca ayının uyanmasına sebep olur. Koca ayıya olanları anlatırlar koca ayı çok yaşlandığını artık ağaca çıkamayacağını söyler. Tavşan bir fikir sunar. Omzuna çıkarsak elmaya ulaşabiliriz der. Ardından ağacın altına gelip koca aynın omzuna çıkarlar. Sonra kır faresi tam elmaya ulaşacakken tombul tilki hapşurur ve kendilerini yerde bulurlar. Yerde iken şaşkınlıkla birbirlerine bakarken kırmızı elmanın yerde olduğunu görürler. Elmayı bölüşerek bir güzel yerler. Daha sonra koca ayının inine giderek derin bir uykuya dalarlar.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği

Behiç Ak, Günışığı Kitaplığı, İstanbul, 2020

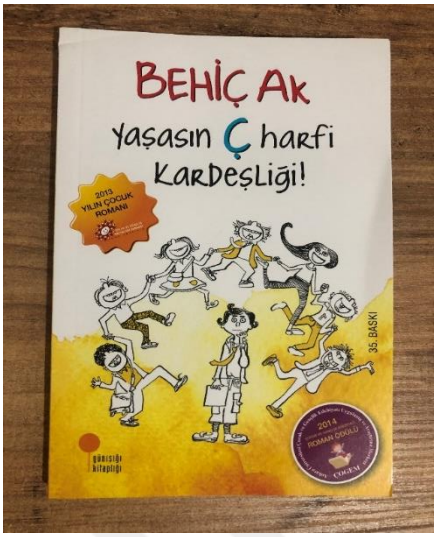

Ali beşinci sınıfa gider. Annesi Ayla Hanım ve babası Rıza Bey'le yaşayan bir çocuktur. Ayla Hanım konuşmayı pek sevmeyen sabırlı bir kadındır. Rıza Bey aksine konuşmayı seven, evdeki eşyaları dahi üzerlerine yazılı kâğıtlar yapıştırarak konuşturan bir adamdır. Ama Rıza Bey son günlerde çok sessizleşir. Çünkü evdeyken kulakları çınlar ve birçok doktora gitmesine rağmen bu problemden kurtulamaz. Bir gün Ali öğretmeninin verdiği ödev için ailesinden bilgiler almaya başlar. Annesiyle arasında geçen sohbet sırasında babasının kulak çınlaması zannettiği sesin nedeni açığa çıkar. Bu sayede Rıza Bey eski haline döner ve çok mutlu olduğu için eski dizüstü bilgisayarını oğluna armağan eder. Ali, dizüstü bilgisayarı olunca ödevini onunla yapmaya başlar. Fakat bu bilgisayar Ali'nin sosyal medyada çok fazla zaman kaybetmesine neden olur. Ali'nin ödevi için nüfus kâğıdı da gereklidir. Ancak Ali nüfus kağıdını bulamayınca babasıyla beraber yeni bir nüfus kâğıdı çıkarttırmaya giderler. Nüfus müdürlüğüne vardıkları zaman nüfus müdürü Ali'yi tanır. Bu olaya oldukça şaşıran Rıza Bey gittikçe daha da şaşırır. Çünkü Ali sosyal medyada ailesiyle alakalı neredeyse her şeyi paylaştığı için, nüfus müdürü pek çok şeyden haberdardır. Rıza Bey fazlasıyla sinirlenmişken başka bir problem baş gösterir. Ali'nin "Hoşgörü" olan soyadı nüfus müdürlüğünde "Hoşgörüç" olarak kayıtlıdır. Rıza Bey bu sorunun acil olarak düzeltilmesini istemek için dilekçe yazmaya girişir. Fakat Ali bu farklılıktan hoşnut olarak babasının dilekçe yazmasını istemez. Soyadındaki farklılık nedeniyle çok sevinen Ali bu olayı hiç vakit kaybetmeden sosyal medya hesaplarında paylaşır. Böylece sosyal medyada insanların dikkatini çekerek adı ve soyadıyla birlikte anılan biri olur. Ama aynı sınıfta olduğu Sevinç isimli kızın da kendisini fark etmesini isteyen Ali, bunu sağlamak için sosyal medyada Sevinç'in de üye olmasını ümit ettiği bir grup kurar. Grubun ismi "Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği!"dir. Tüm bunlar yaşanırken Ali bir taraftan da ödevi için bilgi toplamaya devam eder. Böylece ödevi ve soyadına eklenen "ç" harfi konusunda amcasının kabul ve desteğini almayı umarak amcasına gider. Ali'nin amcası Sedat Bey bir şeyi asla ikinci kez giyinmeyen, yaşadığı evden bile hemen sıkılıp sürekli ev değiştiren alışılmadık bir insandır. Zaten Sedat Bey'in işi de kendisi gibi gariptir. Ali'nin dahi yaptığı işi tam olarak kavrayamadığı amcası bir "Ömür Törpüleme Mühendisi'dir. Ali ödevi hakkında amcasını ziyaret ettiği gün amcasının ömür törpüleme mühendisi olarak ne iş yaptığını da anlar. Sedat Bey eşyaların ömrünü

kısaltmak için uğraşan bir mühendistir. Hatta ürünlerin kalan ömrünü gösteren bir gözlüğü vardır. Böylece Ali onu görmeye geldiği zaman Ali'ye bilgisayarının yalnızca bir iki günlük ömrü kaldığını haber verir. Ali bu söylenenlere pek inanmaz ama eve geldiğinde her olasılığı düşünerek ödevini babasının bellek kartına da aktarır. Pazar günü Ali, annesi ve babası dedesinin çamaşır makinesinin yetmişinci doğum gününü kutlamak için dedesi Musa Bey'lere giderler. Ali dedesinden de bilgi almak için bilgisayarını da yanında götürür. Dedesinin verdiği bilgileri merakla bilgisayarına yazarken, bilgisayarın görüntüsü aniden gider. Ali elinden geleni yapar ancak bilgisayarı düzelmeyince dedesi bilgisayarı onarmak amacıyla Ali'den alır. Ali, bilgisayarını tamir ettirmek için dedesi alınca babasının bellek kartından ödevini almak ister. Fakat bellek kartının da bozulduğunu ve onarılmayacağını anlayınca hayal kırıklığına uğrar. Dedesinin bilgisayarı tamir ettirdiğini zannederek bilgisayarını almaya gider. Fakat dedesinin bilgisayarını kaybettiğini öğrenir ve iyice üzülür. Bu aksiliklerin sonra, Ali'nin nasıl gerçekleştiğine anlam veremediği iyi şeyler de olur ve işler biraz da olsa yoluna girer. Hayretler içinde olayların gidişatına ayak uydurmaya çalışan Ali bir gün eskici bir çocukla tanışır. Bu çocuk sayesinde her şeyi öğrenir. O günden sonra, hem Sevinç'le hem de diğer arkadaşlarıyla sosyal medyada başlayıp gerçek dünyada ilerleyen dostlukları olur.

Her Gün Yeni Bir Macera

Susanne Weber, Tudem, İzmir, 2019

Anaokuluna giden Paul ve babasının birlikte geçirdikleri zamanları anlatır. Erkek Erkeğe Birlikte Müzeye, Kapının Önünde Kocaman Kepçe, İşyeri Oyunu, Yıldız Nezlesi, Şampuan Elimizde Sabunlar Cebimizde, Şekerlemeyle Karın Doymaz, Önce Köşeler, Doğum Günü Pastası, Buda Gibi Adam, İkiz Kardeş, Sirk, Oda Toplamaca, Fresilya, Hikâye Anlatmak Zor İş, Kıpırdak-Tren, Açık Kapı Günü, Özel Karışımlar, Fil Tesellisi, Moralim Çok Bozuk, Babam Çok Halsiz başlıklarından oluşan kitap Paul ve babasının beraber geçirdikleri zamanı anlatır. Paul'un okulunun kapalı olmasından dolayı babası da işinden bir günlük izin alır. Paul ve babasının macerası başlar. Erkek Erkeğe Birlikte Müzeye, ilk olarak erkek erkeğe müzeye dinozor ziyaretine giderler. İlkokul çocukları Paul ile giydiği tişört ile dalga geçerler. Paul üzülür ve babası onu başka bir yere götürmek ister. Kapının Önünde Kocaman Kepçe, daha sonra dışarı çıktıklarında Paul ve babası bir kepçe ile karşılaşır. Karşılaştıkları kepçenin yolu kapatmış olması babasını baya sinirlendirir. Ama

Paul'un işine yarar kepçeye binerek onu kullanma fırsatı bulur. İşyeri Oyunu, Paul ve babası bir sabah uyandıklarında Paul anaokula gitmeyeceğim diye ayaklarını yere vurmaktadır. Babası ona gitmesi gerektiği aslında kendisinin de işyerinde bir tür oyun oynadığını anlatır. Paul'un anaokuluna gitmesini sağlar. Yıldız Nezlesi, Paul ve babası her akşam pencereden gökyüzünü ve geçen treni izlerler. Bir gün yine tren geçerken treni izlerlerken birden Paul hapşurur. Babası çok yaşa der. Paul sen de gör der. Ardından Paul'e babası yıldızların da hapşurduğunu söyler. Paul yıldıza nasıl olduğunu sorar. Paul'e bir dürbün uzatarak gökyüzünü izlemesini ister, eğer dikkatli izlerse denk gelebileceğini söyler. Tam izlerken bir yıldızın kayar olduğunu görür. Babası çok yaşa der. Fakat yıldızın yerinde olduğunu görür. Paul neden hala yerinde kayıp gitmiş gözükmüyor der. Babası şişşt der. Paul yük treni geçerken fısıltı halinde sen de gör duymak için kulak kabartır. Kitap kesitler halinde belirtilen başlıklarla hikâyeler anlatır.

Hayvanlar Senfonisi

Don Brown, Altın Kitaplar, İstanbul, 2020

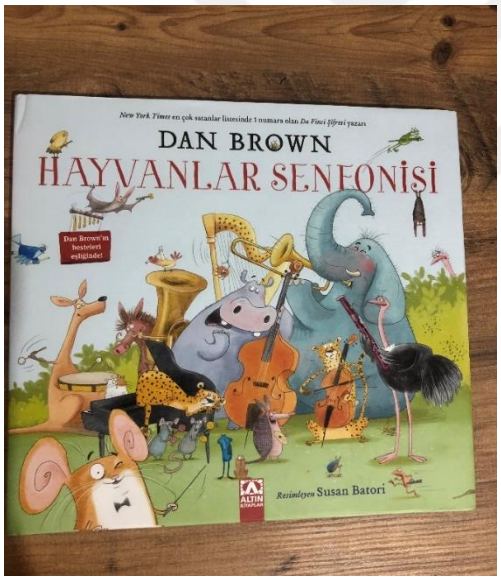

Hayvanlar senfonisi Maestro Fare'nin eşlik ederek bazı hayvanlar üzerinden hayat dersleri çıkarılmaya çalışılan, öğütler verilen bir çocuk kitabıdır. Maestro fare önce kendini tanıtıp küçük bir maceraya beraber çıkacağınızı anlatır. Her hayvanın yeni bir şeyler öğreteceğini, gizli bir ders vereceğini söyler. Macerada bazı ipuçları bıraktığını ve dikkatli okumanız gerektiğini söyleyerek macerayı başlatır. İlk olarak Orman kuşu ile başlar. Orman kuşlarının birbirinden ayrı birçok ses çıkardığını ve gürültülü olduğunu düşüneceğimiz sesler olduğunu söyler. Aslında öyle olmadığını dikkatli dinlersek her birinin birer şarkı söylediğini ancak dikkatli dinlersek anlayacağımızı söyler. Sonunda ders olarak aslında hayatın bazı anlarının karmaşık görünsede güzelliklerinin olabileceği üzerinde durur. Zıp Zıp Kanguru'nun çok güzel bir yeteneğinin olduğunu söyler. Onun gibi olmak istediğini belirtir. Başkalarının yeteneklerinin aslında taktir edilmesinin güzel olduğunu fakat kendi yeteneklerinin farkında olunması gerektiği dersini verir. Sakar Kediler'in her yere zıpladığından bahseder. Düşseler bile kalkıp yoluna devam ettiklerini, hep dört ayak üzerine düştüklerini söyler. Ders olarak düşmenin aslında önemli olmadığını önemli olanın tekrar kalkabilmek olduğunu vurgular. Başka balıkların çok gürültü çıkardığını ama Vatoz geçerken sessizliğe büründüklerini söyler. Vatoz'un sessiz ağırbaşlı olduğunu belirtir. Ardından okuyucuya benzer yönünün olup

olmadığını sorar. Çok ses çıkarmanın kendini göstermek için iyi bir yol olmadığı dersini verir. Ağırbaşlı olmanın daha güzel sonuçlar verdiğinin üzerinde durur. Mutlu Su Aygırı'nın çamur ve bataklık içerisinde iştahla otları yediğini, su sıçrattığını ve hayattan çok şey beklemediğini, mutlu olduğunu söyler. Ders olarak aslında küçük şeylerde mulu olunabileceği üzerinde durur. Bataklıktaki kurbağalar, kurbağaların farklı farklı olduğunu ve farklı şarkılar söylediklerini anlatır. Kilo, boy, renk farklı olabilir. Ama birlik olunursa ortaya güzel bir şeyler çıkabileceğini vurgular. Endişeli Deve Kuşu'nun kırıldığını ve üzüldüğünü ve başını kuma gömüp yalnız kaldığını anlatır. Böyle yapmanın iyi olduğunu ve çok uzun sürmemesi gerektiği üzerinde durur. Aslında her şey üzerine gelince dinlenmenin biraz yalnız kalmanın iyi olacağını söyler. Armadillo'nun Zırhı ile Armadillo'nun akıllı olduğunu ve bir kalbinin olduğunu anlatır. Kötü şeylere kendini kapattığın gibi iyi şeylere de kendini açabilmenin önemli olduğunu vurgular. Dans Eden Yaban Domuzları, yaban domuzlarının kelebekler ile koşturup eğlenmesini anlatır. Aslında güzel olan şeylerin pekte olmayan şeylerin altında gizli olabileceği dersini verir. Sabırsız Midilliler'in sürekli dur durak bilmeden koşturmalarını anlatır. Bugünün keyfini çıkarmak için biraz yavaşlamak gerektiğini vurgular. İnanılmaz Balina da ise tüm canlıların en büyüğü olduğunu ve balinanın özelliklerini anlatır. Denizin dibinde şarkılar söylediğini anlatır. Doğayı eğer dikkatli dinlersen tüm konuşmaları duyabileceğinin dersini verir. Çita Koşusu'nda çitanın çok hızlı olduğunu ve daha enerji toplamak için onunda aslında dinlendiğini anlatır. Hayatta eğer başarılı olmak istiyorsan enerji toplamak için biraz durup dinlenmek gereklidir dersini verir. Hevesli Fil'de ise küçük filin şarkı öğrenirken yaşadığı zorluğu anlatır. Hiç kimsenin ilk denemede başarılı olamayacağı mesajını verir. Fare Saldırısı'nda ise anlatılan filin fareden korkmasıdır. Aslında korktuğumuz şeyler o kadar da önemli değildir dersi verilir. Çalışkan Böcekler ile böceklerin çalışkanlığı anlatılır. Zamanlarını nasıl değerlendirdiği üzerinde durulur. Her şeyin bir zamanı vardır, dersi verilir. Ağdaki Örümcek, Zeki Yarasa, Sisin İçindeki Kuğu ve Çekirge Ninnisi başlıkları altında manzum hikâye tarzında benzer anlatımlar yapılıp Maestro Fare tarafından öğütler verilir.

Nokta

Peter H. Reynolds, Altın Kitaplar, İstanbul, 2020

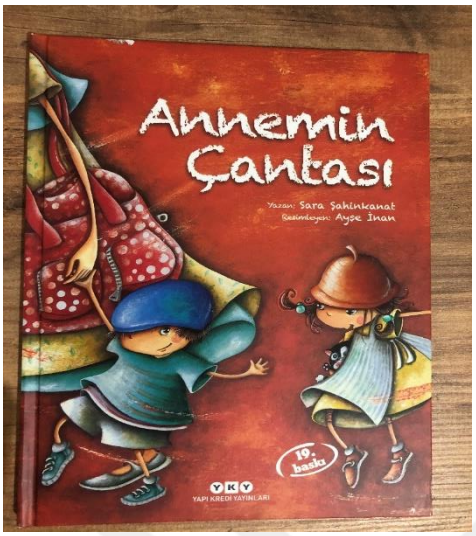

Nokta kitabında ise Vashti' nin resim dersinde yaşadığı resim yapamadığına olan inancının verdiği olumsuz durum anlatılır. Öğretmeninin Vashti'nin çizdiği resimleri olumlu yorumlayıp teşvik etmesiyle başlar. Kendine ilk başlarda hiç inanmayan Vashti'ye öğretmeni bir nokta çiz bakalım o seni nereye götürecek demesinin ardından öğretmeni alıp noktayı inceler ve şimdi bunu imzala der. Bir sonraki hafta resmi çerçeveletip sınıfa asar. Daha sonra Vashti kendi yaptığı noktaya bakarak bundan daha iyi nokta yapacağını söyler. Sulu boyalarını çıkarak yeni noktalar yapar. Daha sonra yaptığı noktaları artırmaya başlar. Bir nokta, nokta derken sarı nokta, mavi nokta, renkleri karıştırarak oluşturduğu noktalar. Daha daha büyük noktalar yapmaya başlar. Ardından yaptğı resimler okul sergisinde sergilenir. Küçük bir çocuğun Vashti'nin yanına gelerek sen çok büyük bir ressamsın ben de keşke senin gibi resim yapabilsem demesinin ardından Vashti'nin yapabilirsin tabiki yapabilirsin der. Küçük çocuk şaşırır. Küçük çocuk ben cetvelle bile düz çizemem der. Vashti bir kâğıt verip çiz der. Küçük çocuk eğri bir çizgi çizer. Vashti ise şimdi imzala der.

Annemin Çantası

Sara Şahinkanat, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020

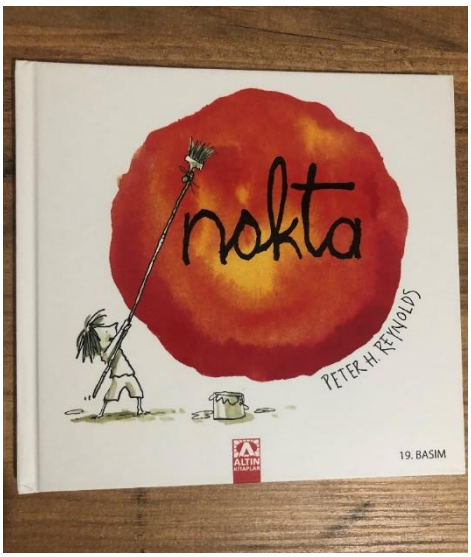

Annemin Çantası havanın güzel olduğu bir gün anne iki çocuğunu alır ve oyun parkına götürür. Çocuklar parkta eğlenerek oynarken biri kıyafetlerini kirletir diğeri pantolonunu yırtar. Anneleri çantadan çıkardığı elbiseler sayesinde çocukların kıyafetlerini değişir. Kaydırakta kayarken ayağını sürten çocuğun ayağı kanar. Annesi çantasından yara bandı çıkararak yaranın üzerini kaplar. Çocuklar çantanın süper bir çanta olduğunu düşünmeye başlar. Neye ihtiyaçları olsa çanta sanki bilmektedir. Anneleri ve çocuklar gölgeye dinlenmek üzere geçerler ve bir hikâye kitabına ihtiyaç duyarlar ve yine annelerinin çantasından bu ihtiyaçları karşılanır. Tam da o sırada acıkırlar.

Annelerinin çantasından bir sürü yiyecek ve içecek çıkıverir. Acıkmış kediye süt bile çantadan çıkar. Daha sonra denize gidip motorla gezintiye çıkarlar. Martılara ve balıklara yem atmak isterler o esnada çantalarından bayat ekmek çıkar. Çantalarıyla gurur duyarlar. Biraz zaman geçtikten sonra motor arıza yapar ve denizin ortasında kalırlar. Yolcular çok heyecanlanır. Annesi çantasını boşaltarak çantanın kenarlarını yırtarak açar. Çanta koskocaman bir yelken olur. Böylece iskeleye çıkabilirler. Çocuk aslında bir hayale dalıp çantalarının süper olduğunu düşündüğü anlatır. Esasında çantanın değil her şeyi akıl edenin annesi olduğunu anlatır.

Dâhiler Sınıfı Einstein Sınırsız Deha

Pierdomenico Baccalario, Domingo Yayınevi, İstanbul, 2020

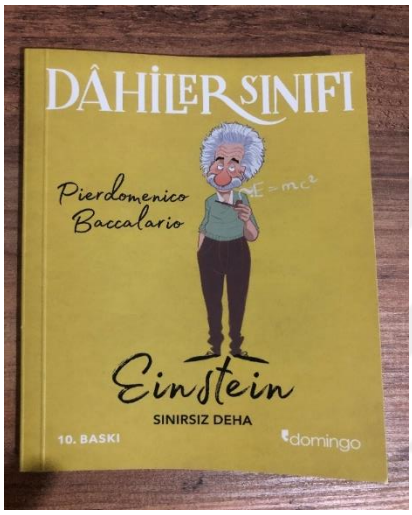

Albert dikkat problemi yaşayan, bazen çok basit sorulara dahi cevap vermeyen, uzaklara dalıp giden bir çocuktur. Ancak aynı zamanda Albert, birçok çocuktan çok daha üstün yeteneklere sahip olduğunun sinyallerini de vermektedir. Bu durum yani bu çelişki annesi Paulin ve babası Hermann'ı endişelendirir. Albert ve ailesi Almanya'nın Ulm şehrinde yaşarlar. Annesinin hediye ettiği kemanı Albert tüm hayatı boyunca kendi zevki için çalacaktır. Maddi imkânların sınırlı olduğu Ulm'dan Münih'e taşınırlar. Babası burda bir elektrik şirketi açar. Albert ise Münih'teki Luitpold Lisesi'ne başlar. Bu lise katı kurallarıyla ün salmıştır. Ancak Albert sorgulamayı ve olaylara farklı açılardan bakmayı seven bir çocuktur. Okulun öğetmenleriyle bu nedenlerden ötürü hiçbir zaman anlaşamaz. Babasının Münih'teki Yahudi asıllı öğrencileri evlerine davet ettikleri bir akşam Max adındaki öğrenci ona bir kitap getirir. Bu kitapla evrenin yasalarına dair birçok şey öğrenir. Babasının işleriyse yolunda gitmez ve tekrar taşınmak zorunda kalırlar. Bu kez İtalya'nın Milano şehrine taşınırlar. Albert ise okulu bitirmek için Münih'te kalır. Fakat bir süre sonra okulu yarıda bırakarak ailesinin yanına Milano'ya gider. Milano'yu çok seven Albert burda ilk çalışmasını yazar. Babası Albert'in bir işe girip çalışması gerektiğini düşündüğünden eğitimini tamamlaması için onu Zürih'e gönderir. Albert bu duruma istemeye istemeye razı olur. Zürih'te üniversitenin giriş sınavındaki ayrı bölümde birbirinden çok farklı başarı gösterince üniversiteye kabul edilmez. Bunun üzerine yine ailesi tarafından İsviçre'nin Aara'u şehrine gönderilir. Burda üniversiteyi bitiren Albert İsviçre vatandaşlığına geçer. Zürih'te eğitimine devam ederken babası iflas eden Albert artık para kazanmak için çalışmak zorundadır. Bern'de bir patent ofisinde iş bulur ve burda yedi yıl çalışır. Bern'de arkadaş grubunda tanıdığı, oldukça parlak bir zekâsı olan Mileva isimli kızla evlenir. Albert ve Mileva bir çocukları olacağını

öğrenirler. Aynı zamanda Albert bilimsel çalışmalarına devam eder. Yayınladığı çalışmalar Zürih Üniversitesi'nin dikkatini çekip doçent ünvanıyla ders vermesi için davet alınca patent ofisindeki işini bırakır ve üniversitenin davetini kabul eder. Tüm bunlar olurken Mileva'yla artık anlaşamadıklarını fark ederler. Berlin'den davet alan Albert bu daveti kabul ederken Mileva çocuklarının ordan oraya savrulmasını istemediğini bildirerek birlikte gitmek istemez. Albert, Berlin'e giderken Avrupa büyük bir savaş fikriyle çalkalanıyordu. Bu fikirden hayatı boyuca nefret edecek ve savaşı hiçbir zaman kabullenemeyecektir. Berlin'de Elsa isimli kuzeniyle duygusal bir bağ kurarak yeni bir evlilik yapar. Albert'in çalışmaları devam eder, dünyanın neresine giderse gitsin herkes onunla tanışmak için can atar. Son olarak Amerika'dan bir daveti kabul eder ve oraya doğru yelken açarlar. Einstein hayata gözlerini burda kapar.

Filozof Meşe

Anooshirvan Miandji, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2020

Ormanın birinde küçük bir meşe ve annesi yaşar. Günün birinde küçük meşe güneş ışığıyla oluşan gölgesine bakarak hiç büyümediğini fark eder. Neden büyümediğini annesine sorunca önce bir cevap alamaz ancak sorusunda ısrarcı olunca annesi bunun nedenini açıklamak zorunda kalır. Annesinin anlattığına göre geçmiş zamanların birinde meşe komşularıyla birlikte yaşanılan bir kuraklık nedeniyle su bulmak güçleşir aynı zamanda yakıcı güneş meşeleri oldukça rahatsız eder. Meşelerden birinin aklına bir fikir gelir, diğer meşeler suyu kullanmazlarsa kendisi bütün suyu kullanıp yeterince büyüyebilir, böylece güneş ışığını engelleyerek diğer meşelerin rahatlamasını sağlayabilir. Bu planı bütün meşeler kabul eder, meşe köklerini en derine salarak koskocaman olur. Bütün meşelerin üzerini âdeta bir şemsiye gibi örter. Ancak bu defa diğer meşeler güneş ışığı alamayınca gelişemezler ve yeterince büyüyemezler. Kocaman olan meşeye durumu açıklarlar ve dallarını açarak onları da güneş ışığıyla buluşturmasını isterler. Ancak meşe gerçek niyetini ortaya koyar ve bunu kabul etmez. O günden beri meşeler cılız, küçücük kalırlar. Bu olanları duyan küçük meşe kulaklarına inanamaz ve bu yaşanılan soruna bir çözüm bulmak için düşünmeye başlar. Böyle kara kara düşünüp dururken bilge bir baykuş meşenin bu hallerini görür ve neler olduğunu merak eder. Meşe olanları anlatınca baykuşun bu hikâyeyi ötelerden beri bildiğini öğrenir. Baykuş nasihatlarıyla bu soruna çözüm bulacağına dair olan inancını pekiştirir. Palamutlarını kışın kullanmaları için bırakarak yardım ettiği bir karınca ise ona yardım etmek için elinden geleni yapacağına söz verir. Küçük palamut karıncanın yardımlarını

beklerken diğer meşeler küçücük bir karıncadan medet umduğu için küçük meşeyle dalga geçerler. Gel zaman git zaman kış gelir meşeler yapraklarını döküp kış uykusuna yatmaya hazırlanırlar. Küçük meşe karıncadan hala ses çıkmamasından ötürü endişelidir. Bir gece sonbahar rüzgarlarının estiği şimşeklerin çaktığı bir gece kulakları sağır eden bir gürültü duyulur ve koca meşe ortadan ikiye ayrılır. Bahar olup uyanınca küçük meşe kendisine söz veren karıncanın mevsimlik ömrü olduğunu ancak sözünü tutabilmek için arkadaşlarından yardım istediğini öğrenir. Meğer koca meşenin köklerini marangoz karıncalar gövdesini ise tahta kurtları yemişlerdir. Böylece meşe şiddetli bir sarsıntıda ortadan ikiye ayrılmıştır. Küçük meşe gökyüzüne bakınca güneşi ve yıldızları görebilmektedir. Baykuş tekrar gelir. Küçük meşenin bu sorunu halletiğini görünce meşeye "Bundan böyle senin adın Filozof Meşe olsun." der. Filozof Meşe ve annesi mutluluk içinde yaşarlar.

Okuma Karşıtları Kulübü

Lodovica Cima, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020

Kitap okumanın öğretmenlerin uydurduğu zırvalık olduğunun düşünen bir grup arkadaş kulüp kurmak isterler. Okumanın sıkıcı ve değersiz olduğunu düşünen bu arkadaş grubu: Michele, Vincenzo, Matti ve Ste'den oluşur. Bu arkadaşlar bir araya gelerek bir kulüp kurar. Kulübe kurallar koyarlar. Koydukları Kurallar: Kitap okumak yaşaktır, kütüphananelere ve kitapevlerinden uzak durulacaktır çünkü en sıkıcı yerlerdir. Kitaplar ancak üzerine çıkıp bir yerlere uzanmak için kullanılır. Kitap okumanın ezik işi olduğunu herkese anlatmaktır. Michele, Charlotta'tan hoşlanmaktadır. Michele bazen sınıfta Charlotta'yı izlemektedir. Fakat çok fazla kitap okumaktadır. Bu nedenle istesede Michele, Charlotta ile iletişim kurmaktan çekinmektedir. Okuma Karşıtlar Kulübü'nü ara ara toplamaktadırlar. Kenilerine yeni üyeler bulmak istemektedirler. Sınıf kitaplığındaki kitapları yok etmek, ders kitaplarını yırtmak gibi planlar yapmaktadırlar. Okuma Karşıtlar Kulübü'nde yaptıkları planlar ile iş bölümü yaparlar. Kitapları yok etmek için toplarlar. 007 numaralı kitabın olmadığını farkeden Michele kitabın Charlotta'nın sırasının altında olduğunu görür. Belli etmeden hepsini çantasına doldurup saklayacak yer düşünürler. Diğer taraftan okuma karşıtı mesajlar içeren kartları öğretmen dahil herkesin kalemliğine koymaya çalışırlar. Kitapları eve götüren Michele, Charlotta'nın kitabını merak edip okumaya dalar ve kitaptan kendini alıkoyamaz hale gelir. Kitabı soluksuz bitirir ama Okuma Karşıtlar Kulübü'ne ihanet ettiğini düşünür. Sınıftan topladıkları kitapları temzilik deposunda bir yere saklama çalışır. Daha sonra

okuma karşıtı kartları kalemliklere koyarlar. Michele, Charlotta'dan sürekli yeni bir kitap önerisi almak ister. Charlotta bir kitap tavsiyesinde bulunduğu kitabı Michele'e getirir. Ardından kitabı yine tek solukta okur. Charlotta'nın kitabını temizlik odasından alır ve sırasının altına koyar. Artık böyle gitmeyeceğini düşünür. Başkanı olduğu Okuma Karşıtlar Kulübü'ne ihanet ettiğini düşünür. Arkadaşlarıyla buluştuğu zaman iki kitap okuduğunu itiraf eder. Arkadaşlarıda aslında gizli bir şeyler okuduklarını paylaşırlar. Bu duruma gülerler. Ardından Okuma Karşıtlar Kulübü'nü Sıkıntı Karşıtları Kulübü'ne çevirerek Charlotte'yi dahil ederler.

EK-3. Çocuk Kitapları İç yapı Dış yapı Özellikleri Formu

Kitap Bilgileri Formu	
Kitabın adı:	
Kitabın yazarı:	
Resimleyen:	
Yayınevi:	
Baskı yılı:	
Kitap ebatları (en, boy):	
Kitap ağırlığı:	

İç yapı Dış yapı Özellikleri Formu	Uygun	Kısmen	Uygun Değil
1. Kitap kapağı sağlamdır. (karton, mukavva, bez)			
2. Kitap kapağı çocukların ilgisini çekecek şekilde hazırlanmıştır.			
3. Kitap ciltlemesi dayanıklıdır. (dikişli, selefonlu)			
4. Kitap kapağı içeriği çocuğun yaş seviyesine göre hazırlanmıştır.			
5. Kâğıt kalitesi mat kuşe kâğıt veya birinci sınıf hamur ile imal edilmiştir.			
6. Kâğıt fonnu ile yazı rengi zıtlık oluşturmaktadır.			
7. Sayfa boşlukları kenar: en az 2 cm, satır: en az 1,25 cm olarak ayarlanmıştır.			
8. Yazı puntosu yaş seviyesine uygundur. 6 yaş: **24-30** punto, 7-9 yaş: **16-18** punto, 9-12 yaş: **10-12** punto			
9. Cümle uzunlukları uygundur. 2-7 yaş: **3-5** kelime, 1-3. sınıf: **6** kelime, 4-5. sınıf: **10** kelime			
10. Kitap satır uzunlukları çocuklara uygudur. 1-5.sınıf: **7-8** cm			
11. Kitap senaryosu ilgi uyandırmaktadır.			

12. Kitabın senaryosu çocuğun merak duygusunu harekete geçirmektedir.			
13. Kitabın konusu akla ve mantığa uygundur.			
14. Kitabın konusu çocuğun seviyesine uygundur.			
15.Kitabın konusu olağanüstü karakter, kahraman ya da unsur barındırmaktadır.			
16. Kitapta yaşanan olaylar tutarlıdır ve birbiriyle çelişmemektedir.			
17. Kitapta gerçekleşen durumlar tutarlıdır ve çelişmemektedir.			
18. Kitapta savunulan düşünceler tutarlıdır ve çelişmemektedir.			
19. Kitabın içeriği olumsuz örnek teşkil edecek davranışlar sunmamaktadır.			
20. Kitabın içeriği siyasal bir propaganda içermemektedir.			
21. Kitabın ana fikir ikilemde bırakmamakta her okuyucu aynı mesajı çıkarmaktadır.			
22. Kitap konusu ve kitap adı arasında bağlantı vardır.			
23. Kitapta işlenen konu gerçek hayat ile bağlantılıdır.			
24. Kitapta işlenen konu neden sonuç ilişkisi ile verilmektedir.			
25. Kitapta anlatılan düşünce ya da olay basitten karmaşığa doğru sıralıdır.			
26. Kitapta farklı kültürel değerlere ya da kendi millî kültür değerlerine yer verilmiştir.			
27. Kitapta evrensel değerlere yer verilmiştir.			
28. Kitapta problem çözme becerisini geliştirmeye yönelik unsurlara yer verilmiştir.			
29. Kitap içeriğinde dil, din, cinsiyet, ırk üzerinden ayrımcılık ya da ön yargıya yer verilmemektedir.			
30. Kahramanların davranışları, yaş düzeyleri ve geçmişleriyle bağdaşmaktadır.			
31..Kahramanlar çocuğun öykünebileceği olumlu davranışlar sergilemektedir.			
32. Karakterlerin fiziksel özelliklerinin açıklayıcı olduğu görülmektedir.			
33. Karakterlerin kişilik özelliklerinin açıklayıcı olduğu görülmektedir.			
34. Karakterlerin ruhsal özelliklerinin açıklayıcı olduğu görülmektedir.			

35. Kitabın zaman dilimi çocukların kronolojik zaman algısına uygundur.			
36. Kitaptaki zaman doğrusal ilerlemektedir.			
37. Kitapta gerçekleşen olayın mekânı çocuğun algılama düzeyine uygundur.			
38. Günlük hayatta az kullanılan kelime ve kavramlar bağlamdan çıkarılabilmekte ya da kitapta açıklanmaktadır.			
39. Kitapta işlenen soyut kavramların somutlaştırılması 6,7,8,9 ve 10 yaş düzeyine uygun olarak düzenlenmiştir.			
40. Kitapta işlenen konu açık anlaşılırdır.			
41. Kitapta işlenen konu sade bir dille oluşturulmuştur.			
42. Kurallı cümle sayısı devrik cümle sayısından fazladır.			
43.Çocukların gelişim düzeyine uygun olarak deyim ve atasözlerine yer verilmiştir.			
44. Argo, küfürlü ifadeler ve etiketlemeler yer almamaktadır.			
45. Yazım ve imlâ kurallarına yüksek düzeyde dikkat edilmiştir.			
46. Kullanımı yaygın yabancı kelimelere kitap içerisinde yer verilmiştir.			

EK-4. Çocuk Kitapları Resim-Metin İlişki formu

Resim - Metin İlişkisi Formu	**Uygun**	**Kısmen**	**Uygun Değil**
1. Her kitabın resimleri kendi (6,7,8,9 ve 10) yaş düzeyine uygundur.			
2. Resimler canlıdır.			
3. Resimler ilgi çekicidir.			
4. Resimler renkli ve nettir.			
5. Resimler devingendir. (işler durumda olan, hareketli)			
6. Resimler çocuğun sanatsal zevkini destekleyen estetik yapıya sahiptir.			
7. Resim ve metin iyi konumlandırılmıştır. (Resimlerin sayfa içersindeki konumu metni okumayı zorlaştırmamaktadır.)			
8. Resimler çocuklardaki yaratıcılığı harekete geçirecek niteliktedir.			
9. Resimler çocukların hayal dünyasını harekete geçirecek niteliktedir.			
10. Resim ve metin oranı uygundur. 2-7 yaş düzeyi : kitabın ¼'ü yazı, 3/4'ü resim 7-9 yaş düzeyi: kitabın 2/4'ü yazı, 2/4'ü resim 9-12+ yaş düzeyi: kitabın 3/4'ü yazı, ¼'ü resim			
11. Resimler çocukların gelişim dönemine uygundur; 2-9 yaş düzeyi: Parlak renk esnek çizgi 9-12 yaş düzeyi: gerçeğine uygun resimlemeler			
12. Resim başlık bağlantısı bulunmaktadır.			
13. Resimlerin konu ile ilişkisi bulunmaktadır.			
14. Resim ana düşünce (ana fikir)/ana duygu ilişkisi bulunmaktadır.			
15. Resimler ve metinde yaşanan olay ilişkisi uygundur.			
16. Resimler kahramanların ve karakterlerin duygularını yansıtmaktadır.			
17. Resimlerin zaman ve mekân ilişkisi bulunmaktadır.			
18. Resimler ve metinde gerçekleşen durum ilişkisi uygundur.			
19. Resimler çocukların metni tahmin etme becerisini desteklemektedir.			

20. Resimler metni anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir.			
21. Resimler aynı sayfadaki metin ile ilişkilidir.			
22. Resimler kitabın tamamında aynı resimleme tekniği ile yapılmıştır.			
23. Resimler metni açıklayıcı ve yorumlayıcı şekilde tasarlanmıştır.			
24. Resimler metni tamamlayıcı şekilde tasarlanmıştır.			
25. Resimler süsleyici şekilde tasarlanmıştır.			
26. Resimler eğlendirici bir şekilde tasarlanmıştır.			

ÖZ GEÇMİŞ

Murat Vahdettin KARAKÖSE**, ……** doğdu. İlkokulu Şehit Ali Çavuş İlkokulu'nda tamamladı. Liseyi Aziziye Ilıca Yavuz Selim Anadolu Öğretmen Lisesi'nde okuduktan sonra Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. Atatürk Üniversitesi ve Bayburt Üniversitesi Ortak Programı'nda Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi ve Şehit Nurullah Doğan İlkokulu'nda Sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.